

Załącznik do Uchwały Nr 5614/IV/14
Zarządu Województwa Dolnośląskiego
z dnia 25 kwietnia 2014 r.

SPRAWOZDANIE

**z realizacji w 2013 roku Programu Współpracy Samorządu Województwa
Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami
prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku
na lata 2011–2013**

Wicemarszałek
Województwa Dolnośląskiego

Przemysław Mofn
Przemysław Mofn

Z-ca Dyrektora
Departamentu Spraw Społecznych

Dominik Kłosowski
Dominik Kłosowski

[Signature]
1

Spis treści:

I. Wstęp	4
II. Podmioty realizujące zapisy Programu	5
III. Informacja o strukturze III sektora na Dolnym Śląsku	8
IV. Współpraca finansowa	11
1. Zadania zlecone na podstawie ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	15
2. Zadania własne Województwa realizowane ze środków BWD i PFRON	81
2.1. Dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów, finansowane ze środków PFRON	81
2.2. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej	82
2.3. Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego finansowane ze środków BWD	83
2.4. Dotacje celowe na zadania z zakresu ratownictwa górskiego udzielane w trybie pozakonkursowym	84
2.5. Dotacja celowa na zadanie dotyczące utworzenia Powiatowego Centrum Integracji Społecznej	85
3. Zadania realizowane ze środków unijnych	86
3.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007–2013	86
3.2. Regionalny Program Operacyjny dla Woj. Dolnośląskiego na lata 2007–2013	87
3.3. Program Operacyjny RYBY na lata 2007–2013	89
3.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013	90
V. Współpraca pozafinansowa	93
1. Wsparcie szkoleniowe i merytoryczne	93
1.1. Szkolenia, warsztaty, spotkania informacyjne, w których brali udział przedstawiciele organizacji pozarządowych	93
1.2. Doradztwo, pomoc merytoryczna	95
1.3. Konferencje, seminaria, debaty, panele, spotkania, w których brali udział przedstawiciele organizacji pozarządowych	98
1.4. Inne działania	101
2. Wspieranie rozwoju i aktywności organizacji pozarządowych	106
2.1. Projekty i programy realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi	106
2.2. Listy intencyjne, porozumienia i umowy partnerskie dotyczące realizacji wspólnych projektów	112
2.3. Patronaty Marszałka Województwa Dolnośląskiego	115
2.4. Zbiórki publiczne	116
3. Udział partnerów społecznych w zespołach o charakterze doradczym, konsultacyjnym, eksperckim, inicjatywnym	117

4. Konsultowanie i opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego i innych dokumentów	120
5. Promocja, informacja, publikacje	122
5.1. Promocja	122
5.2. Publikacje i raporty dotyczące organizacji pozarządowych	123
5.3. Gromadzenie i rozpowszechnianie informacji istotnych dla organizacji pozarządowych, bazy danych	125
6. Informacja o współpracy pozafinansowej jednostek organizacyjnych Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi	125
6.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	126
6.2. Udostępnianie pomieszczeń/infrastruktury na rzecz organizacji pozarządowych	126
6.3. Współpraca z wolontariuszami	127
VI. Wskaźniki realizacji Programu	129
VII. Podsumowanie	130

I. Wstęp

Podstawowe regulacje dotyczące współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych oraz nakładające obowiązek tworzenia programów współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego określa ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).

Zasady współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi, przede wszystkim ich zakres i formy, określał przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLIV/1085/10 z dnia 28 października 2010 r. „Program współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2011–2013”. Został on opracowany we współpracy poszczególnych departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, jednostek organizacyjnych Województwa Dolnośląskiego oraz dolnośląskich organizacji pozarządowych.

Ideą towarzyszącą tworzeniu programów współpracy samorządów terytorialnych z organizacjami pozarządowymi jest włączanie obywateli w kreowanie życia publicznego i społecznego wspólnot lokalnych i regionalnych. Z punktu widzenia władz publicznych aktywność obywatelska jest bardzo pożądaną wartością, bowiem prowadzi do bardziej efektywnej realizacji zadań publicznych oraz przyczynia się do brania przez obywateli współodpowiedzialności za zarządzanie swoim otoczeniem.

Najistotniejszym narzędziem realizacji tej idei jest zlecenie zadań administracji publicznej zorganizowanym grupom obywateli, co jest bardziej efektywne niż ich realizacja przez własne struktury. Dzieje się tak ze względu na fakt, iż podmioty społeczne specjalizują się w podlegającej zleceniu działalności, mają strukturę organizacyjną dostosowaną do realizacji zadań z tego zakresu oraz dysponują własnymi ekspertami w danych dziedzinach. Przede wszystkim jednak w ich pracach biorą udział zaangażowani w daną działalność obywatele, którzy dysponując także odpowiednią wiedzą i umiejętnościami przyczyniają się do skutecznego rozwiązywania problemów społecznych.

W efekcie, biorąc pod uwagę powyższe, włączenie organizacji pozarządowych do realizacji zadań publicznych pozwala wykorzystać potencjał społeczności lokalnej w ich skutecznej realizacji i częściowo obniżyć koszty realizowanych zadań. Jednocześnie wspólna realizacja zadań własnych samorządu wspomaga rozwój całego sektora prowadzącego działalność pożytku publicznego, co w konsekwencji zwiększa ofertę świadczonych usług oraz lepsze ich dostosowanie do potrzeb mieszkańców województwa.

II. Podmioty realizujące zapisy Programu

Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2013 r. prowadzona była przez:

I. departamenty merytoryczne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego:

- 1) Departament Spraw Społecznych:
  - Wydział Kultury,
  - Wydział Edukacji i Nauki,
  - Wydział Sportu i Rekreacji,
  - Wydział Turystyki,
  - Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych,
  - Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi;
- 2) Departament Rozwoju Regionalnego:
  - Wydział Gospodarki,
  - Wydział Koordynacji Polityki Regionalnej;
- 3) Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych:
  - Wydział Obszarów Wiejskich;
- 4) Departament Marszałka:
  - Pełnomocnika Marszałka ds. Młodzieży;
- 5) Departament Prawny i Kadr:
  - Wydział Obronności i Bezpieczeństwa;
- 6) Departament Polityki Zdrowotnej:
  - Wydział Zdrowia;
- 7) Departament Budżetu i Finansów;
- 8) Departament Funduszy Europejskich;

II. jednostki organizacyjne Województwa Dolnośląskiego, w tym:

- Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej,
- Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

Sprawozdanie z realizacji tej współpracy sporządzone zostało przez Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na podstawie informacji częściowych zebranych i opracowanych przez poszczególne wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego oraz jednostki organizacyjne Województwa Dolnośląskiego.

Po raz pierwszy do sporządzenia sprawozdania Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi pozyskał informacje na temat współpracy pozafinansowej realizowanej z organizacjami pozarządowymi przez inne jednostki organizacyjne Województwa:

- 1) instytucje zajmujące się ochroną zdrowia:
  - Dolnośląskie Centrum Onkologii we Wrocławiu,
  - Dolnośląskie Centrum Chorób Płuc we Wrocławiu,
  - Dolnośląskie Centrum Medyczne DOLMED SA we Wrocławiu,
  - Dolnośląskie Centrum Rehabilitacji Sp. z o.o. w Kamiennej Górze,

- Dolnośląskie Centrum Transplantacji Komórkowych z KBDSZ we Wrocławiu,
- Dzienny Ośrodek Psychiatrii Zaburzeń Mowy dla Dzieci i Młodzieży we Wrocławiu,
- Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego Sp. z o.o. we Wrocławiu,
- Obwód Lecznictwa Kolejowego SP ZOZ we Wrocławiu,
- Pogotowie Ratunkowe w Jeleniej Górze,
- Pogotowie Ratunkowe w Legnicy,
- Pogotowie Ratunkowe w Wałbrzychu,
- Pogotowie Ratunkowe we Wrocławiu,
- „SANATORIA DOLNOŚLĄSKIE” Sp. z o.o. w Mieroszowie,
- Specjalistyczny Szpital im. dra Sokołowskiego w Wałbrzychu,
- Specjalistyczny Szpital Ginekologiczno-Położniczy im. E. Biernackiego w Wałbrzychu,
- SP ZOZ Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze,
- SP ZOZ Zespół Profilaktyki i Rehabilitacji w Janowicach Wielkich,
- SP ZOZ Dolnośląski Szpital Specjalistyczny im. T. Marciniaka we Wrocławiu,
- Szpital Specjalistyczny im. Falkiewicza we Wrocławiu,
- Wojewódzkie Centrum Psychiatrii Długoterminowej w Stroniu Śląskim,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu – Ośrodek Badawczo-Rozwojowy,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu,
- Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Bolesławcu,
- Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Legnicy,
- Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Lubiążu,
- Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy we Wrocławiu,
- Wojewódzki Zespół Specjalistyczny Opieki Zdrowotnej we Wrocławiu,
- Wojewódzki Szpital Psychiatryczny SP ZOZ w Złotoryi,
- Zakłady Sprzętu Ortopedycznego Sp. z o.o. we Wrocławiu;

2) instytucje zajmujące się edukacją:

- Dolnośląski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 13 dla Niewidomych i Słabowidzących we Wrocławiu,
- Dolnośląski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 12 dla Niesłyszących i Słabosłyszących we Wrocławiu,
- Dolnośląskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Legnicy,
- Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu,
- Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli w Wałbrzychu,
- Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu,
- Kolegium Nauczycielskie im. Grzegorza Piramowicza we Wrocławiu,
- Kolegium Pracowników Służb Społecznych we Wrocławiu,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworze,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Wałbrzychu,
- Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych we Wrocławiu,
- Zespół Szkół w Jaworze,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Lubinie,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Świdnicy,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Biedzychowicach,
- Zespół Szkół Agrotechnicznych w Bożkowie,

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych we Wrocławiu,
- Zespół Szkół Specjalnych przy Wielospecjalistycznym Szpitalu w Miliczu,
- Zespół Szkół Specjalnych przy Szpitalu Uzdrawiskowym dla Dzieci „JAGUSIA” w Kudowie Zdroju,
- Zespół Szkół Specjalnych przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Hematologicznym „ORLIK” w Kudowie Zdroju,
- Zespół Szkół Specjalnych Przyszpitalnych w Wałbrzychu,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Karpaczu,
- Szkoła Policealna Medyczna we Wrocławiu;

3. instytucje działające w obszarze kultury:

- Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej,
- Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. T. Mikulskiego we Wrocławiu,
- Filharmonia im. W. Lutosławskiego we Wrocławiu,
- Filharmonia Sudecka w Wałbrzychu,
- Filharmonia Dolnośląska w Jeleniej Górze,
- Międzynarodowy Festiwal „Wratistavia Cantans”,
- Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy,
- Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze,
- Muzeum Narodowe we Wrocławiu (instytucja wspólna z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego),
- Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju,
- Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu,
- Muzeum Sportu i Turystyki w Karpaczu,
- Odra Film,
- Opera Wrocławska,
- Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu,
- Teatr Polski we Wrocławiu,
- Teatr Dramatyczny im. J. Szaniawskiego w Wałbrzychu,
- Teatr im. H. Modrzejewskiej w Legnicy (Instyt. wspólna z miastem Legnica),
- Wrocławski Teatr Pantomimy im. H. Tomaszewskiego we Wrocławiu.

III. Informacja o strukturze III sektora na Dolnym Śląsku

Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.), organizacje pozarządowe to *podmioty niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia.*

Powyższa ustawa wskazuje ponadto, że działalność pożytku publicznego mogą prowadzić także inne podmioty, co reguluje art. 3 ust. 3, zgodnie z którym takimi podmiotami mogą być:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- spółdzielnie socjalne;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 ze zm.), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Według danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu w województwie dolnośląskim wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. zarejestrowanych jest 9 955 organizacji pozarządowych, z tego 2 988 organizacji ma siedzibę we Wrocławiu.

Ze wszystkich zarejestrowanych na Dolnym Śląsku 9 955 organizacji pozarządowych, aktywnie działających jest – 9 608; pozostałe 347 organizacje znajdują się w stanie likwidacji, upadłości lub mają zawieszoną działalność.

Spośród 9 955 organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku – 9 677 posiada osobowość prawną, w tym 1 542 są to organizacje o statusie fundacji, 7 933 to stowarzyszenia, a 183 organizacji – koła łowieckie. Wśród organizacji posiadających osobowość prawną 810 posiada status Organizacji Pożytku Publicznego (OPP), a 137 jest wpisanych do rejestru przedsiębiorców.

Dolnośląskie organizacje pozarządowe prowadząc swoją działalność statutową oraz te spośród nich, które prowadzą działalność gospodarczą, tworzą w regionie miejsca pracy. Najwięcej, bo 9 802 organizacje, zatrudniają od 0 do 9 pracowników, 129 dolnośląskich organizacji zatrudnia od 10 do 49 pracowników, natomiast 25 tworzy od 50 do 249 miejsc pracy.

Z dokonanego zestawienia ilości organizacji pozarządowych zarejestrowanych we wszystkich powiatach regionu wynika, że najwięcej organizacji pozarządowych zarejestrowanych jest w powiecie kłodzkim, świdnickim, wrocławskim, m. Jeleniej Górze, m. Wałbrzychu, m. Wrocławiu i m. Legnicy, zaś najmniej w powiatach: górskim, milickim, kamiennogórskim, strzelińskim i średzkim.

Klub Miłośników Aktywnego Wypoczynku „Posejdon” z Bolesławca, wpisane do rejestru 27 grudnia 2013 r.

Rozwój liczby organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku przedstawia się następująco:

- w latach 1945–1989 zarejestrowano 307 organizacji. Były to przeważnie organizacje społeczne, takie jak: towarzystwa miłośników ziemi, towarzystwa przyjaciół teatrów, ogniska krzewienia kultury sportowej, kluby sportowe, automobilkluby, ogniska TKKF;
- w latach 1990–2002 zarejestrowano 2 897 organizacji. Obok organizacji o profilu takim jak w latach poprzednich powstawały stowarzyszenia i fundacje zajmujące się osobami chorymi, stowarzyszenia katolickie, organizacje krzewiące patriotyzm oraz prowadzące szeroko pojmowane działania obywatelskie;
- w latach 2003 –2013 zarejestrowano 3 763 organizacji pozarządowych.

Powyższe dane wskazują, że gwałtowny wzrost liczby organizacji pozarządowych nastąpił po 1989 r., co wiąże się ze wzrastającą aktywnością obywatelską i stałym pobudzaniem działań oddolnych.

IV. Współpraca finansowa

Współpraca o charakterze finansowym Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego polegała na zleceniu realizacji zadań publicznych w formie ich wspierania oraz powierzania wraz z udzieleniem dotacji na ich realizację, dofinansowaniu robót budowlanych służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów, dofinansowaniu Lokalnych Grup Działania i Lokalnych Grup Rybackich.

Zlecanie zadań odbywało się:

- 1) w trybie otwartych konkursów ofert ogłaszanych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.);
- 2) w trybie pozakonkursowym, zgodnie z art. 19a ww. ustawy;
- 3) w trybie pozakonkursowym, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. z 2011 r. Nr 208, poz. 1241 ze zm.);
- 4) zgodnie z Uchwałą Nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego (Dz. U. Województwa Dolnośląskiego z 2012 r. Nr 4500),
- 5) na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2013 r. ogłoszono 30 otwartych konkursów ofert, w tym 2 otwarte konkursy ogłoszone na podstawie wniosków złożonych z własnej inicjatywy przez podmioty programu (na podstawie art. 12 ustawy). Wysokość środków przyznanych na dotacje w ramach konkursów wyniosła 14 699 402 zł. W ramach przyznanych dotacji z budżetu województwa dolnośląskiego 391 podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego zrealizowało 591 zadań.

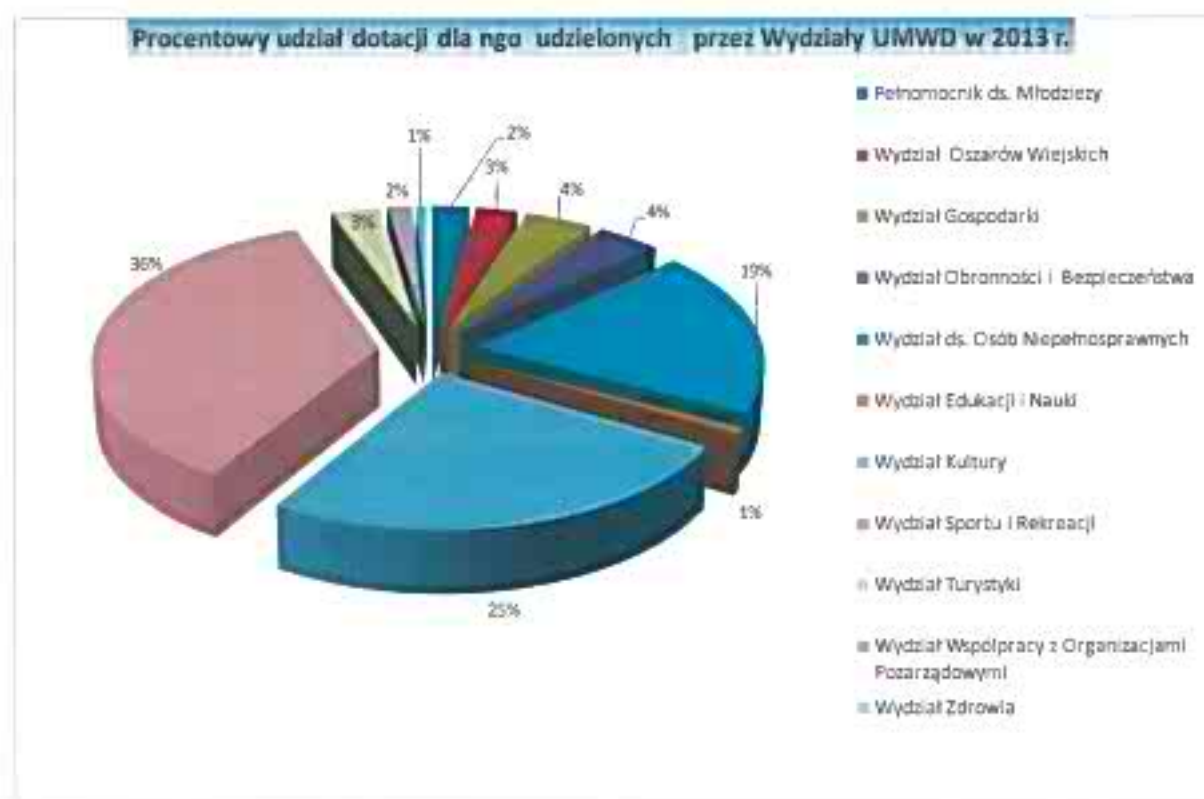
Zrealizowano 192 zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert (dotacje zostały udzielone na podstawie art. 19a ustawy). Wysokość środków przyznanych w trybie pozakonkursowym wyniosła 1 327 577 zł.

Wysokość środków finansowych na zadania z zakresu ratownictwa górskiego, przyznanych poza trybem konkursowym na podstawie art. 17 ust. 8 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. z 2011 r. Nr 208, poz. 1241 ze zm.), wyniosła 700 000 zł.

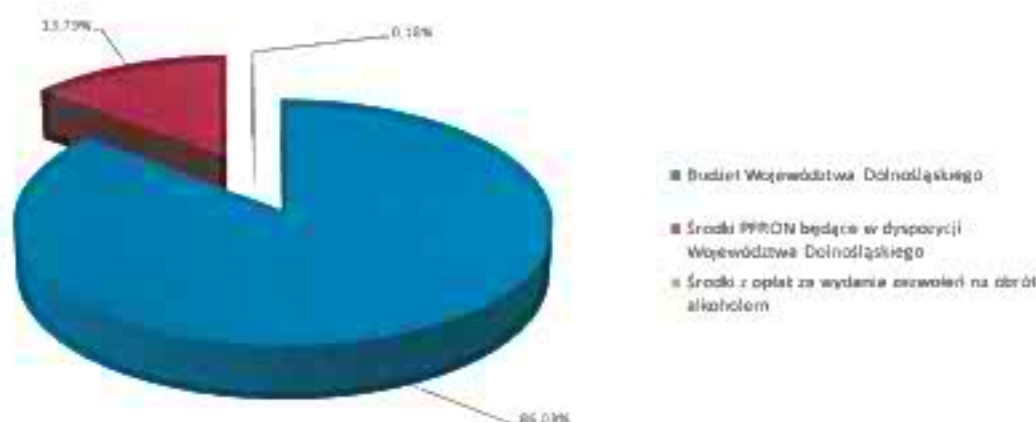
Wysokość środków finansowych przyznanych organizacjom pozarządowym oraz pomiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego wynosiła 4 065 000 zł.

Wysokość środków finansowych (PFRON) przyznanych na dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów (zadania własne województwa) wyniosła 2 016 400 zł.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na dotacje udzielone na podstawie ustawy o zatrudnieniu socjalnym wyniosła 40 000 zł.

Zróżnice finansowania dotacji dla organizacji pozarządowych w 2013 r.

Dotacje udzielone przez SWD w podziale na Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w 2013 r.

Nazwa Wydziału	Dotacje udzielone w trybie art. 13 [zł]	Dotacje udzielone w trybie art. 19a [zł]	Dotacje udzielone na podstawie innych przepisów [zł]	Łączna kwota udzielonych dotacji [zł]
Pełnomocnik ds. Młodzieży	536 525	–	–	536 525
Obszarów Wiejskich	597 360	–	–	597 360
Gospodarki	984 784	–	–	984 784
Obronności i Bezpieczeństwa	235 000	–	700 000 ¹	935 000
ds. Osób Niepełnosprawnych	1 867 360 ²	512 481 ³	2 016 400 ⁴	4 396 241
Edukacji i Nauki	150 000	–	–	150 000
Kultury	1 454 000	257 000	4 065 000 ⁵	5 776 000
Sportu i Rekreacji	7 910 000	271 140	–	8 181 140
Turystyki	550 000	163 516	–	713 516
Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	314 373	43 721	–	358 094
Zdrowia	100 000	64 905	40 000 ⁶	204 905
RAZEM	14 699 402	1 312 763	6 821 400	22 833 565

¹ Dotacje udzielone na podstawie ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach (Dz. U. z 2001. Nr 208, poz. 1241 ze zm.).

² Środki BWD i PFRON.

³ Środki BWD i PFRON.

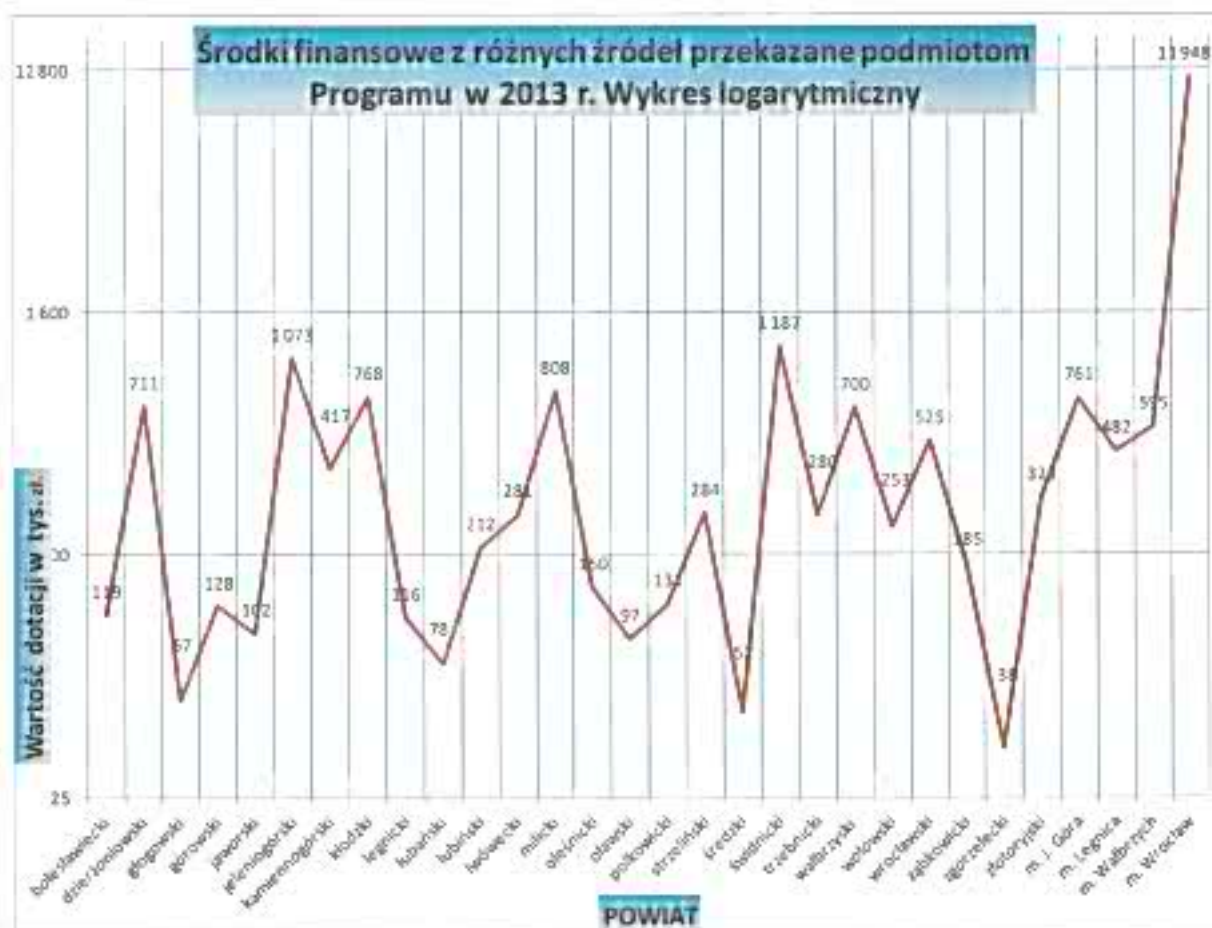
⁴ Dotacje udzielone na roboty budowlane dotyczące obiektów służących rehabilitacji dofinansowane z PFRON (Dz. U. z 2004 r. Nr 187, poz. 1940 ze zm.).

⁵ Dotacje udzielone na podstawie Uchwały nr XXXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego.

⁶ Dotacje udzielone na podstawie ustawy o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.).

Powyższe dane wskazują, że w 2013 r. organizacje pozarządowe z Dolnego Śląska otrzymały łącznie 22 833 565 zł.

Poniżej prezentujemy podział dotacji w rozdziale na powiaty.

Dotacje z różnych źródeł przekazane podmiotom Programu w rozdziale na powiaty

Nazwa powiatu	Kwota dotacji [zł]	Nazwa powiatu	Kwota dotacji [zł]
bolesławiecki	118 631	połkowicki	130 510
dzierzoniowski	711 260	strzeliński	283 677
głogowski	56 900	średzki	52 050
górowski	127 640	świdnicki	1 186 646
jaworski	101 682	trzebnicki	280 067
jeleniogórski	1 073 160	wałbrzyski	699 704
kamiennogórski	417 000	wołowski	252 804
klodzki	767 913	wrocławski	525 065
legnicki	115 926	ząbkowicki	185 000
lubański	77 950	zgorzelecki	38 100
lubiński	211 890	złotoryjski	323 483
lwówecki	280 983	m. J. Góra	761 075
milicki	808 123	m. Legnica	481 586
oleśnicki	150 267	m. Wałbrzych	594 873
oławski	96 791	m. Wrocław	11 947 624

Najwyższą jednorazową dotację w wys. 3 280 000 zł otrzymała Dolnośląska Federacja Sportu na realizację zadania pn. „Całoroczna sportowa rywalizacja dzieci i młodzieży na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim”, a najniższą – w wys. 400 zł – otrzymało Towarzystwo Przyjaciół Doliny Białej Łądeckiej „Kruszynka” na realizację zadania pn. „Wyznaczanie nowych szlaków turystycznych”.

Największą liczbę dotacji – 12 – na łączną kwotę 59 000 zł otrzymało Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Ziemi Strzebińskiej; 8 dotacji na łączną kwotę 4 353 000 zł otrzymała Dolnośląska Federacja Sportu, 6 dotacji na łączną kwotę 271 277 zł otrzymało Stowarzyszenie „Klub Kibiców Niepełnosprawnych”, 4 dotacje na łączną kwotę 194 925 zł otrzymało Stowarzyszenie „Motyl”, a Stowarzyszenie „Semper Avanti” – 4 dotacje na łączną kwotę 120 600 zł.

1. Zadania zlecone na podstawie ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

DEPARTAMENT SPRAW SPOŁECZNYCH

WYDZIAŁ DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Sfera zadań publicznych: działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 1 867 360 zł, z czego wykorzystano 1 856 445,22 zł. Dodatkowo w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach dotacji przekazano łącznie kwotę 512 481 zł, z czego wykorzystano 508 653,52 zł.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3479/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 stycznia 2013 r.

Zadanie A. Upowszechnianie rezultatów projektu „Razem w pełni sprawni”

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
2	1	220 000,00	219 327,39	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty:

Zadanie pn. „Upowszechnianie rezultatów projektu „Razem w pełni sprawni” zrealizowane przez Fundację „Promyk Słońca”.

Wysokość dotacji: 220 000 zł, termin realizacji: 1.04.–31.12.2013 r.

Celem zadania było uwrażliwienie nauczycieli i uczniów szkół i przedszkoli ogólnodostępnych na obecność i potrzeby osób niepełnosprawnych w środowisku szkolnym i najbliższym otoczeniu; likwidowanie uprzedzeń i stereotypów na temat osób niepełnosprawnych; kształtowanie postaw akceptacji wobec osób z niepełnosprawnością; przygotowanie uczniów do współuczestniczenia w życiu szkolnym i pozaszkolnym z osobami niepełnosprawnymi.

Cele te były realizowane przez:

- przeprowadzenie trzech 2-dniowych warsztatów – w każdym zjeździe uczestniczyło 62 nauczycieli,
- wykonanie 30 projektów przez nauczycieli wraz z uczniami – wzięło w nich udział około 3 tys. uczniów,
- przeprowadzenie 2-godzinnych warsztatów dla uczniów w 30 szkołach,
- wydanie publikacji podsumowującej projekt w nakładzie 500 egzemplarzy,
- zorganizowanie konferencji, w której uczestniczyło ponad 300 osób.

Dzięki podjętej współpracy możliwe było upowszechnienie rezultatów projektu „Razem w pełni sprawni”, realizowanego przez Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych UMWD wraz ze Stowarzyszeniem „Frauen auf dem Weg nach Europa e.V.” z Goerlitz w latach 2010–2012 i zwiększenie zasięgu jego oddziaływania o kolejne grupy uczestników, przełamanie uprzedzeń i stereotypów, zmiana postrzegania osób niepełnosprawnych, większe uwrażliwienie na potrzeby innych.

Zadanie B. Aktywizacja osób niepełnosprawnych przez turystykę edukacyjną, sport lub sztukę

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
52	9	647 360,00	646 800,62	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty:

W ramach powyższego zadania dofinansowano 9 ofert, które swoim zakresem objęły różnorodne działania dotyczące turystyki, sportu i sztuki. Beneficjenci zadań wzięli udział: w przeglądzie twórczości, w którym mogli zaprezentować szerokiej publiczności swoje talenty (muzyczne, plastyczne, taneczne itp.), w sztuce teatralnej – jako aktorzy lub widzowie, wyjazdach na imprezy sportowe odbywające się w całym kraju, wycieczkach krajoznawczych, a także licznych wydarzeniach sportowych: siatkówka na siedząco, wycieczki rowerowe, piłka nożna, showdown, treningi strzeleckie.

Dzięki realizacji powyższych zadań wzrosła aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach, pobudziła motywację do udziału w życiu społecznym, przełamano bariery udowadniając, że osoby niepełnosprawne mogą realizować swoje pasje, osoby z dysfunkcją narządu wzroku mogą grać w piłkę nożną i jeździć rowerem. Podjęte działania wpłynęły na wizerunek osób niepełnosprawnych jako aktywnych i utalentowanych, przełamano stereotypy na temat osób niepełnosprawnych.

Efekty liczbowe:

- zrealizowano 1 spektakl teatralny, w którym grały osoby niepełnosprawne,
- przeprowadzono systematyczne zajęcia z piłki nożnej dla niewidomych i showdown prze okres od marca do grudnia – z przerwą wakacyjną,
- zorganizowano 1 turniej piłki nożnej dla niewidomych i show down,
- zorganizowano 14 wyjazdów na mecze dla niepełnosprawnych kibiców,

- zakupiono 1 busa przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych,
- zorganizowano 12 wycieczek dla dzieci niepełnosprawnych,
- zorganizowano regularne treningi strzeleckie – 175 godzin, 20 osób niepełnosprawnych,
- zorganizowano udział sportowców niepełnosprawnych w 5 zawodach strzeleckich,
- zorganizowano Turniej Piłki Nożnej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- zorganizowano Turniej Piłki Siatkowej na Siedząco,
- zorganizowano imprezę „Dni Sportowej Integracji” w 8 szkołach, gdzie zaprezentowano siatkówkę na siedząco.

Najciekawsze inicjatywy:

Pojęto wiele interesujących zadań o charakterze sportowym: „Na Rowery”, „Małe zwycięstwa, duże radości – zagospodarowanie czasu wolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach z piłki nożnej dla niewidomych i show down”, „Sport–aktywność, rehabilitacja, zadowolenie”, „VII Dolnośląski Turniej Piłki Nożnej TURGOL 2013”, „Piłka Siatkowa na siedząco – dolnośląskim sportem masowym”.

Na dofinansowanie powyższych zadań przekazano kwotę 187 363 zł. W ramach dofinansowania dokonano również zakupów o charakterze inwestycyjnym: zakup karabinka i pistoletu sportowego używanych podczas treningów i zawodów strzeleckich, zakup 8 rowerów typu tandem, które zostały wykorzystane do organizacji wycieczek rowerowych dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.

W ramach w/w zadań zorganizowano: 43 wycieczki rowerowe, w każdej z nich uczestniczyło 5-8 osób niepełnosprawnych; zajęcia sportowo-rekreacyjne – piłka nożna dla niewidomych i show down – systematyczny udział 18 osób; treningi strzeleckie dla 20 osób i udział w 5 zawodach strzeleckich; turniej piłki nożnej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – 160 piłkarzy i 200 kibiców; 8 Dni Sportowej Integracji, podczas których zapoznano 800 uczniów z grą w siatkówkę na siedząco i Turniej Piłki Siatkowej na Siedząco, w którym uczestniczyło 80 osób.

Projekty realizowane były od marca do grudnia 2013 r.

Zdanie C. Organizacja na Dolnym Śląsku imprezy promującej ogólnopolskie działania z zakresu dobrych praktyk realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/forma realizacji zadania
3	1	100 000,00	99 942,95	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty:

Zadanie pn. „Samorząd Równych Szans 2013” zrealizowane przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego.

Wysokość dotacji: 100 000 zł, termin realizacji: 25.03.–31.12. 2013 r.

Zadanie swoim zakresem obejmowało konkurs na samorząd realizujący najlepsze projekty na rzecz osób niepełnosprawnych, wsparcie edukacyjne pracowników samorządowych, ogólnopolski Konwent Pracowników Urzędów Marszałkowskich i Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej, a także akcją promocyjną skierowaną do lokalnych i ogólnopolskich mediów.

W ramach współpracy podjęto działania na rzecz budowania środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym, wrażliwego na ich potrzeby i działającego na ich rzecz.

Przedstawiono i promowano dobre praktyki – działania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych, których celem jest pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych, wspieranie ich niezależności, zaradności osobistej, umożliwiono wymianę doświadczeń między uczestnikami warsztatów i konwentu, co przyczyni się do efektywniejszej pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Efektom współpracy była także promocja Województwa Dolnośląskiego jako aktywnie działającego na rzecz osób niepełnosprawnych.

Spośród 88 samorządów zgłoszonych do konkursu wybrano 16 zwycięzców i przyznano 24 wyróżnienia. W ogólnopolskiej gali uczestniczyło 119 osób, a w 2-dniowych warsztatach towarzyszących – 87 osób. Zorganizowano 2-dniowy konwent dla pracowników JST, w którym wzięły udział 33 osoby reprezentujące 12 województw, wydano 1 publikację podsumowującą, opisującą dobre praktyki – w nakładzie 3 000 egzemplarzy.

Nazwa konkursu: Realizacja zadań publicznych ze środków PFRON z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych dotyczącej ich rehabilitacji zawodowej i społecznej w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3827/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 2 kwietnia 2013 r.

Zadanie A. Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/forma realizacji zadania
33	9	231 115,00	225 630,98	PFRON/wsparcie

Osiągnięte efekty:

W ramach dofinansowanych zadań przeprowadzono szkolenia i warsztaty aktywizujące społecznie i zawodowo osoby niepełnosprawne, warsztaty arteterapeutyczne (muzykoterapia, zajęcia teatralne). Zajęcia miały na celu nabycie umiejętności: społecznych, interpersonalnych, rozwiązywania sytuacji kryzysowych, a także konkretnych umiejętności związanych z pokonywaniem barier niepełnosprawności, pobudzaniem pasji i kreowaniu wizji spełnienia zawodowego, uczestnictwa w kulturze, sporcie lub innej formie rekreacji.

Dzięki szkoleniom osoby niepełnosprawne zyskały wiedzę i umiejętności pozwalające na skuteczniejszą komunikację oraz pełniejszy udział i lepsze funkcjonowanie w życiu społecznym.

Podjęte działania przyczyniły się do rozwoju umiejętności psychospołecznych, zwiększenia poczucia pewności siebie i wzrostu aktywności społecznej i zawodowej.

Ponadto szkolenia wpłynęły na wzrost wiedzy na temat własnych praw i możliwości, zwiększenie szansy na samorealizację i udział w życiu społecznym, zwiększenie zaradności osobistej i rozwinięcie zainteresowań.

1) Zorganizowano:

- 7-dniowy udział 20 osób niepełnosprawnych intelektualnie w warsztatach w ramach Slot Art Festiwal,
- 10-dniowe warsztaty rehabilitacyjno-kondycyjne dla 10 dzieci niepełnosprawnych z opiekunami,

- 80-dniowe warsztaty dla osób z niepełnosprawnością umysłową – aktywizujących zawodowo i społecznie,
- 24 spotkania grup wsparcia dla osób głuchoniewidomych,
- 24 warsztaty muzykoterapeutyczne dla osób głuchoniewidomych,
- 3 kursy wyjazdowe, 10-dniowe, aktywizacyjne dla 30 osób niepełnosprawnych,
- 3-dniowe warsztaty dla osób niepełnosprawnych dotyczące skutecznej komunikacji.

2) Przeprowadzono:

- 40 godzin warsztatów dla 19 osób – młodzieży z dysfunkcją narządu słuchu,
- 330 godzin warsztatów arteterapii dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w 3 ośrodkach na Dolnym Śląsku,
- 4 szkolenia wyjazdowe dla osób niepełnosprawnych z zakresu poruszania się rowerem typu handbike.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Sztuka Integracji” zrealizowane przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży z MPDz „Ostaja”.

Wysokość dotacji: 25 000 zł, termin realizacji: 24.06.–30.09.2013 r.

Celem zadania było zorganizowanie wyjazdu dla 20 osób niepełnosprawnych intelektualnie na Slot Art Festiwal. Podczas trwania Festiwalu uczestnicy aktywnie włączyli się w organizację przedsięwzięcia poprzez prowadzenie warsztatów przez osoby niepełnosprawne. Prowadzenie warsztatów oraz pomoc w ich realizacji była formą praktyki zawodowej i doświadczeń o charakterze pracy wolontariackiej. Pobyt w Lubiążu był dla uczestników formą podniesienia umiejętności osobistych m.in. przez przygotowywanie posiłków, planowanie i organizowanie dnia (treningi: higieniczny, ekonomiczny, społeczny, komunikacyjny).

Bogata oferta warsztatów, koncertów, spektakli teatralnych, filmów, wystaw, wykładów, animacji, inicjatyw społecznych oraz kontakt z bardzo dużą rzeszą młodzieży z całej Europy pozwoliła każdemu z uczestników odnaleźć dla siebie najlepszą formę aktywności.

Efektem zrealizowanego zadania był wzrost samodzielności i umiejętności samostanowienia, rozwój umiejętności zespołowego działania, podejmowania samodzielnych decyzji, integracja społeczna i rozwój zainteresowań kulturalnych.

Zadanie B. Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej lub społecznej osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących procesu integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej, zwiększania ich aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej, podnoszenia umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie ich rehabilitacji

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/forma realizacji zadania
35	5	76 280	76 078,18	PFRON/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W ramach zadania dofinansowano 5 projektów skierowanych do rodziców dzieci niepełnosprawnych, opiekunów i kadry zaangażowanej w proces rehabilitacji zawodowej i społecznej. Specjalistyczne szkolenia i warsztaty miały na celu podniesienie kwalifikacji, poszerzenie wiedzy oraz umiejętności, a także zapoznanie się z nowymi metodami rehabilitacji.

1) Zorganizowano:

- 4 szkolenia wyjazdowe dla opiekunów osób niepełnosprawnych, kadry, wolontariuszy z zakresu poruszania się rowerem typu handbike,
- 3-dniowe szkolenie dla rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych z zakresu alternatywnych sposobów porozumiewania się dzieci niepełnosprawnych,
- 8 warsztatów dla nauczycieli, rodziców, terapeutów dotyczących wad słuchu i nowoczesnych metod rehabilitacji – w warsztatach uczestniczyło 210 osób.

2) Przeprowadzono 2 szkolenia z zakresu radzenia sobie w trudnej sytuacji i wypalenia zawodowego dla kadry zajmującej się opieką nad osobami niepełnosprawnymi.

3) Przeszkolono 63 nauczycieli przedszkolnych, łącznie 64 godziny szkoleń z zakresu kształtowania właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Integracja od przedszkola – V edycja” zrealizowane przez Dolnośląski Instytut Doradczy.

Wysokość dofinansowania: 30 000 zł, termin realizacji: 17.06.–31.12.2013 r.

Zadanie było kontynuacją działań w zakresie szkolenia kadry bezpośrednio zaangażowanej w proces rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej. Realizacja zadania obejmowała działania związane z prowadzeniem szkoleń dla nauczycieli i opiekunów z wybranych dolnośląskich przedszkoli, mających bezpośredni kontakt z dziećmi zdrowymi i dziećmi niepełnosprawnymi w wieku 4-6 lat. Dla nauczycieli i dzieci został wydany pakiet dydaktyczny, obejmujący kolorową kslężeczkę dla dzieci pt. „Tajemnica wyspy Marabu”, bajkę animowaną „Kryształ miłości” oraz karty pracy w formie rysowanek, wycinanek i kolorowych obrazków. W materiałach szkoleniowych i na szkoleniach zaprezentowane zostały nauczycielom sposoby prowadzenia zajęć z dziećmi wg gotowych scenariuszy zajęć, szczegółowo omawiających problematykę osób niepełnosprawnych. W tej edycji projektu akcent został położony również na rodziców – na włączenie ich w proces realizacji priorytetów i celów zadania, poprzez czynny udział w zabawach i nauce z dziećmi.

Celem zadania było budowanie od najmłodszych lat przyjaznego klimatu integracji osób niepełnosprawnych, kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób z niepełnosprawnością. Efektem podjętych działań jest obalenie stereotypów i mitów dotyczących osób z niepełnosprawnością oraz wczesne uświadomienie, że są to tacy sami ludzie jak inni, odgrywający ważną rolę w społeczeństwie.

Zadanie obejmowało 64 godziny szkoleń dla 63 nauczycieli przedszkolnych oraz 24 godzin konsultacji. Wiedza zdobyta przez nauczycieli została przekazana ok. 1280 przedszkolakom.

Zadanie C. Organizowanie regionalnych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/forma realizacji zadania
44	15	415 950,00	412 576,79	PFRON/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W ramach zadania zorganizowano wiele regionalnych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych, wspierających ich aktywność w tych dziedzinach. Część z nich miała charakter jednorazowy, natomiast inne składały się z licznych działań. Dzięki dofinansowaniu 15 zadań zorganizowano:

- Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych,
  - Festiwal Kreatywnego Działania, w którym osoby niepełnosprawne prezentowały szerokiej publiczności swoje umiejętności i występowały jako prowadzący warsztaty,
  - 34 wycieczki dla dzieci i dorosłych,
  - sphywy kajakowe (3 jednodniowe i 1 siedmiodniowy),
  - rajd samochodowy,
  - 2 serie zawodów sportowych,
  - turniej siatkówki na siedząco,
  - 4 wyjazdy wędkarskie,
  - 15 zajęć edukacyjnych w ZOO,
  - letni obóz sportowy dla niepełnosprawnych harcerzy,
  - rajd dla niepełnosprawnych harcerzy,
  - Dzień Rowerów Integracyjnych,
  - zakupiono 3 rowery typu handbike,
  - zaprezentowano 6 przedstawień teatralnych – odbiorcami i aktorami były osoby niepełnosprawne.
- Wszystkie przedsięwzięcia wpłynęły na wzrost aktywności osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Beneficjenci zadań mieli okazję do rozwoju swoich pasji lub poznania nowych, dostępnych form aktywnego spędzania czasu.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Ogród Wyobraźni – ZOO bez Barrier. Lekcje doświadczałne dla niewidomych uczniów oparte na ścieżce z audio deskrypcją we wrocławskim ZOO” zrealizowane przez Fundację na rzecz rozwoju audio deskrypcji „Katarynka”.

Wysokość dotacji: 80 000 zł, termin realizacji: 10.06.–31.12.2013 r.

Projekt polegał na przeprowadzeniu 15 zajęć edukacyjnych dla niepełnosprawnych uczniów z Dolnego Śląska (głównie niewidomych i słabo widzących) oraz organizacji 15 wycieczek edukacyjnych we wrocławskim ZOO. Wycieczki i lekcje zostały przeprowadzone w oparciu o specjalnie stworzoną ścieżkę edukacyjną z audio deskrypcją we Wrocławskim Ogrodzie Zoologicznym. Ścieżka działa dzięki mobilnemu systemowi informacyjnemu (dostosowany audioprzewodnik reagujący na czujniki rozmieszczone na terenie ZOO), który aktywizuje i umożliwia zwiedzanie ZOO osobom niewidomym, niedowidzącym oraz osobom z innymi niepełnosprawnościami (np. intelektualną).

Dzięki realizacji zadania dostosowano ofertę edukacyjną i turystyczną wrocławskiego ZOO dla potrzeb osób z dysfunkcjami wzroku oraz niepełnosprawnością intelektualną. Powstała dostosowana trasa z audio deskrypcją dostępna za darmo wraz ze sprzętem do odtwarzania opisów.

Zadanie D. Opracowywanie lub wydawanie publikacji, wydawnictw ciągłych oraz wydawnictw zwartych, stanowiących zamkniętą całość, w tym na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych:

- a) dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością,
- b) kierowanych do osób niepełnosprawnych – w tym publikowanych drukiem powiększonym, pismem Braille'a lub publikowanych w tekście łatwym do czytania

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/forma realizacji zadania
19	6	176 655,00	176 088,31	PFRON/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Dzięki podjętej współpracy wydano 6 różnorodnych publikacji skierowanych do osób niepełnosprawnych lub dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością.

Treści zawarte w publikacjach dostarczają fachową wiedzę na temat rehabilitacji, skutecznej pomocy osobom niepełnosprawnym i możliwości realizacji swoich pasji (sport/turystyka), a także wpłyną na wzrost świadomości społecznej, że niepełnosprawność nie musi i nie powinna prowadzić do społecznego wykluczenia lub dyskryminacji. Wydawnictwa te przyczynią się również do zmiany wizerunku osób niepełnosprawnych jako aktywnych, odnoszących sukcesy i realizujących swoje marzenia.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. Wydanie Przewodnika turystycznego pt. „Dolny Śląsk – otwarty dla każdego – 100 tras turystycznych dla osób niepełnosprawnych” zrealizowane przez Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich PROGRES.

Wysokość dotacji: 50 000 zł, termin realizacji: 10.06.–31.12.2013 r.

Celem zadania było przedstawienie oferty turystycznej Dolnego Śląska skierowanej do osób niepełnosprawnych dzięki czemu nastąpi wzrost aktywności turystycznej wśród tej grupy.

Wydano 1500 sztuk 200-stronnicowego przewodnika zawierającego teksty, zdjęcia i mapy oraz przygotowano wersję pdf przewodnika do zamieszczenia na portalach internetowych.

Rezultatem zadania było dostarczenie fachowej, profesjonalnej, sprawdzonej, wiarygodnej i uporządkowanej tematycznie informacji o atrakcjach i produktach turystycznych Dolnego Śląska, która ułatwi osobom niepełnosprawnym wybranie miejsca lub trasy turystycznej dostosowanej do ich potrzeb. Ponadto Dolny Śląsk został przedstawiony jako region atrakcyjny turystycznie dla osób niepełnosprawnych.

WYDZIAŁ TURYSTYKI

Sfera zadań publicznych: turystyka i krajoznawstwo

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 550 000 zł, z czego wykorzystano 549 220,12 zł. Dodatkowo w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach dotacji przekazano łącznie kwotę 163 516 zł, z czego wykorzystano 152 734,72 zł.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3271/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 4 grudnia 2012 r.

Zadanie A. Zadania w zakresie upowszechniania turystyki i promowania walorów turystycznych regionu – imprezy turystyczne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, konferencje, seminaria dotyczące rozwoju turystyki i promocji regionu, wydawnictwa o charakterze turystycznym oraz promowanie lokalnych produktów i atrakcji turystycznych na krajowych lub zagranicznych targach turystycznych

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
75	34	115 000	114 849	BWD / wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W ramach I naboru ofert z zakresu turystyki w 2013 r. dofinansowanie otrzymało 34 zadania. W większości były to zadania kierowane do dzieci i młodzieży, część zadań miała charakter edukacyjny, zgodnie z przyjętą przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą o ustanowieniu roku 2013 rokiem turystyki edukacyjnej. Mimo niewysokich środków (120 000 zł) udało się dofinansować 36 zadań.

W ramach I konkursu dofinansowano:

- 2 wydawnictwa,
- 1 konferencję,
- 2 zadania o charakterze targowym,
- 2 rajdy rowerowe,
- 17 rajdów pieszych,
- 2 sputy,
- 8 wycieczek turystyczno-krajoznawczych o charakterze edukacyjnym.

Z dofinansowania skorzystało około 3 500 osób, w tym większości dzieci i młodzieży z terenów miejskich oraz wiejskich, a także część dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych, świetlic środowiskowych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dwa stowarzyszenia złożyły rezygnację z realizacji swoich projektów.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Szkolny przewodnik turystyczny po Dolnym Śląsku” zrealizowany przez Dolnośląską Organizację Turystyczną.

Wysokość dotacji: 45 000 zł, termin realizacji: 1.02–31.05.2013 r.

Celem zadania było opracowanie i wydanie SZKOLENGO PRZEWODNIKA po Dolnym Śląsku stanowiącego pomoc dydaktyczną dla nauczycieli. Opracowane i opisane zostały najbardziej atrakcyjne miejsca naszego województwa z propozycjami tras 2-, 3- i 5-dniowych ze scenariuszami lekcji i kartami pracy dla uczniów. Zostało opracowanych 30 scenariuszy wycieczek, pozwalających na różnorodne przeprowadzenie zajęć na wycieczkach, dostosowane do różnych etapów edukacji. Treści zawarte w przewodniku nawiązują do podstawy programowej poszczególnych etapów kształcenia.

Rezultatem zadania było stworzenie przewodnika multimedialnego zawierającego propozycje wycieczek edukacyjnych na Dolnym Śląsku, wypromowanie Dolnego Śląska jako regionu przyjaznego dzieciom i młodzieży, wypromowanie turystyki edukacyjnej na rynku krajowym, ułatwienie dostępu do informacji na temat miejsc i atrakcji turystycznych na Dolnym Śląsku. W projekcie wytworzono 3 000 sztuk przewodnika.

Zadanie B. Zadania w zakresie tworzenia jednolitego systemu informacji turystycznej na Dolnym Śląsku z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, wyznaczenie nowych i renowacja istniejących szlaków turystycznych i tematycznych w województwie dolnośląskim

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
7	6	60 000	59 884,56	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W ramach I naboru ofert z zakresu turystyki w 2013 r. dofinansowanie otrzymało 6 zadań. W ramach dofinansowania powstały: 1 nowy biegowy szlak narciarski w okolicach Jedliny Zdrój oraz 31 nowych szlaków wspinaczkowych wraz z 6 przewodnikami cyfrowymi.

W ramach dofinansowania wyremontowano: 38 szlaków wspinaczkowych, 474 kilometry górskich szlaków pieszych, zamontowano: 36 tabliczek, 164 drogowskazy, 12 rogaczy i 5 słupów ozdobnych.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Stworzenie nowych i renowacja istniejących szlaków wspinaczkowych oraz wykonanie prezentujących ich przebieg e-przewodników” zrealizowane przez Fundację Wspierania Rozwoju Wspinaczki „WSPINKA”.

Wysokość dotacji: 15 000 zł, termin realizacji: 1.02.– 31.12.2013 r.

Celem zadania było zaprojektowanie i wykonanie nowych szlaków wspinaczkowych (31 szt.) wraz z wyposażeniem ich w atestowane punkty asekuracyjne przez wykwalifikowanych i doświadczonych wolontariuszy, odnowienie istniejących szlaków wspinaczkowych (w ilości 38 szt.) poprzez usunięcie starych i niebezpiecznych punktów asekuracyjnych i zainstalowanie nowych oraz wykonanie 6 e-przewodników wspinaczkowych, tzw. Skałoplanów.

Głównym rezultatem realizacji zadania była upowszechnianie specjalistycznej turystyki, jaką jest uprawianie wspinaczki na obszarze województwa dolnośląskiego, poprzez rozwój atrakcyjnie

turystycznych, naturalnych obiektów wspinaczkowych z wykorzystaniem potencjału naturalnych warunków geograficznych.

Z uwagi na rodzaj powstałych szlaków, ze szczególną preferencją łatwej wspinaczki, głównym odbiorcą zadania jest młodzież szkolna rozpoczynająca uprawianie wspinaczki, a także rodziny z dziećmi.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3832/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 2 kwietnia 2013 r.

Zadanie A. Zadania w zakresie upowszechniania turystyki i promowania walorów turystycznych regionu – imprezy turystyczne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, konferencje, seminaria dotyczące rozwoju turystyki i promocji regionu, wydawnictwa o charakterze turystycznym oraz promowanie lokalnych produktów i atrakcji turystycznych na krajowych lub zagranicznych targach turystycznych

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
60	32	195 000	194 486,56	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W ramach II naboru ofert z zakresu turystyki w 2013 r. dofinansowanie otrzymało 32 zadania. W większości były to zadania kierowane do dzieci i młodzieży, część zadań miała charakter edukacyjny, zgodnie z przyjętą przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą o ustanowieniu roku 2013 rokiem turystyki edukacyjnej. Mimo niewysokich środków (200 000 zł) udało się dofinansować 33 zadania.

W ramach II konkursu dofinansowano:

- 1 wydawnictwo,
- 5 wydarzeń o charakterze konferencyjno-seminaryjnym,
- 1 rajd rowerowy,
- 11 rajdów pieszych,
- 7 wycieczek turystyczno-krajoznawczych o charakterze edukacyjnym,
- 3 zloty turystyczne,
- 1 szkolenie doskonalące pracę informatora turystycznego,
- 1 festiwal podróżników,
- 1 konkurs krasomówczy.

Z dofinansowania skorzystało około 3 500 osób, w tym większości dzieci i młodzieży, z terenów miejskich oraz wiejskich, a także część dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych, świetlic środowiskowych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jedno stowarzyszenie złożyło rezygnację z realizacji projektu.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „17 Południk – Dolnośląski Festiwal Podróżników” zrealizowany przez Stowarzyszenie „Przełom Bardzki”.

Wysokość dotacji: 10 000 zł, termin realizacji: 1.06.– 31.12.2013 r.

Celem zadania było zachęcenie do podróżowania, podniesienie poziomu wiedzy na temat atrakcji Dolnego Śląska, upowszechnianie turystyki i promocja walorów turystycznych regionu. Poprzez spotkania z podróżnikami, prezentację historii, kultury, obrazów i ludzi z odległych zakątków świata zadanie spełniło cel edukacyjny. W Festiwalu uczestniczyło 300 osób, odbyło się 10 prezentacji podróżniczych o wymiarze edukacyjno-kulturowo-krajoznawczym, 5 pokazów filmów o tematyce podróżniczo-krajoznawczej, w tym o Dolnym Śląsku, przygotowano stronę internetową i profil na Facebooku, przeprowadzono kampanię promocyjną.

Zadanie pn. „Przygoda górską z Liczyrzepą” zrealizowane przez ZHP Chorągiew Dolnośląską.

Wysokość dotacji: 20 000 zł, termin realizacji: 1.07.–30.11.2013 r.

Głównym celem zadania było pobudzenie aktywności dzieci i młodzieży oraz wspieranie ich niezależności, zaradności osobistej i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Szczegółowymi celami było wsparcie i rozwój aktywności turystycznej, rozwijanie zainteresowań i umiejętności w obszarze turystyki, poznanie atrakcyjnych form aktywnego wypoczynku.

Osiągnięto następujące rezultaty – zrealizowano zadanie, w ramach którego młodzież szkolna wędrowała szlakami góorskimi, o różnych stopniach trudności. W trakcie wycieczki przeprowadzono różne zajęcia (zajęcia w Centrum Edukacji Ekologicznej Luc w Chacie Walońskiej, zwiedzanie wioski indiańskiej, zabawy sprawnościowe w parku linowym, zajęcia w Leśnej Hucie oraz zwiedzanie Dinoparku). W zadaniu uczestniczyło 70 osób.

Zadanie B. Zadania w zakresie tworzenia jednolitego systemu informacji turystycznej na Dolnym Śląsku z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, wyznaczenie nowych i renowacja istniejących szlaków turystycznych i tematycznych w województwie dolnośląskim

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
11	4	45 000	45 000	BWD / wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W ramach II naboru ofert z zakresu turystyki w 2013 r. dofinansowanie otrzymały 4 zadania. W ramach dofinansowania powstał 1 nowy szlak pieszy w Górach Złotych, została uzupełniona baza danych dotycząca szlaków wspinaczkowych na Dolnym Śląsku, wyremontowano 85 kilometrów górskich szlaków pieszych oraz dokonano uzupełnienia urządzeń informacyjnych na szlakach turystycznych – zamontowano 52 tabliczki informacyjne, 125 drogowskazów i 5 słupów ozdobnych.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Uzupełnienie urządzeń informacyjnych na szlakach turystycznych” zrealizowane przez PTTK Oddział Ziemi Strzebińskiej.

Wysokość dotacji: 10 000 zł, termin realizacji: 1.08.– 30.11.2013 r.

Celem zadania było odnowienie i uzupełnienie infrastruktury informacyjnej na szlakach górskich, będących pod opieką PTTK Oddziału Ziemi Strzebińskiej. Działania podjęte w ramach realizacji zadania to zamówienie niezbędnych materiałów (tabliczki, słupy, drogowskazy) oraz zlecenie ich doniesienia i montaż we wskazanych miejscach. Głównym rezultatem realizacji zadania jest poprawa czytelności i bezpieczeństwa na górskich szlakach turystycznych pieszych na terenie województwa

dolnośląskiego. W projekcie zamontowano 8 tablic informacyjnych z siecią szlaków, 125 drogowskazów, 41 tabliczek z nazwą i 4 słupy ozdobne.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4447/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 lipca 2013 r.

Zadanie A. Zadania w zakresie upowszechniania turystyki i promowania walorów turystycznych regionu – imprezy turystyczne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, konferencje, seminaria dotyczące rozwoju turystyki i promocji regionu, wydawnictwa o charakterze turystycznym oraz promowanie lokalnych produktów i atrakcji turystycznych na krajowych lub zagranicznych targach turystycznych

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
19	9	85 000	80 000	BWD/ wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W ramach III naboru ofert z zakresu turystyki w 2013 r. dofinansowanie otrzymało 9 zadań. W większości były to zadania kierowane do dzieci i młodzieży, część zadań miała charakter edukacyjny, zgodnie z przyjętą przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą o ustanowieniu roku 2013 rokiem turystyki edukacyjnej. Mimo niewysokich środków udało się dofinansować 9 zadań. W ramach III konkursu dofinansowano:

- 1 wydawnictwo,
- 2 wydarzenia o charakterze konferencyjno-seminaryjnym,
- 2 rajdy piesze,
- 2 wycieczki turystyczno-krajoznawczych o charakterze edukacyjnym,
- 1 imprezę plenerową.

Z dofinansowania skorzystało około 1 000 osób, w tym w większości dzieci i młodzież z terenów miejskich oraz wiejskich, a także dzieci i młodzież z rodzin patologicznych, świetlic środowiskowych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jedno stowarzyszenie złożyło rezygnację z realizacji projektu.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Podsumowanie sezonu turystycznego na Dolnym Śląsku i Karkonoskie Spotkania Turystyczne – 2013” zrealizowane przez PTTK Oddział Sudety Zachodnie w Jeleniej Górze.

Wysokość dotacji: 20 000 zł, termin realizacji: 1.10.–31.12.2013 r.

Celem zadania było uhonorowanie i wyróżnienie osób i instytucji kształtujących pozytywny wizerunek regionu. Było to jednocześnie podsumowanie roku turystycznego wpisującego się w Światowy Dzień Turystyki w regionie.

Osiągnięto następujące rezultaty: zapoznano uczestników z nowymi atrakcjami turystycznymi regionu, nastąpiła integracja animatorów i organizatorów imprez turystycznych, nawiązano branżowe kontakty informacyjno-organizacyjne, wręczono nagrody Liczyrzepy dla najlepszych produktów i gestorów branży turystycznej. W zadaniu uczestniczyło 300 osób.

Zadanie B. Zadania w zakresie tworzenia jednolitego systemu informacji turystycznej na Dolnym Śląsku z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, wyznaczenie nowych i renowacja istniejących szlaków turystycznych i tematycznych w województwie dolnośląskim

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
7	5	55 000	55 000	BWD / wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W ramach III naboru ofert z zakresu turystyki w 2013 r. dofinansowanie otrzymało 5 zadań, w ramach których:

- wytyczono Rudawski Szlak Konny – nowy szlak o długości 100 km,
- postawiono 55 drogowskazów,
- wytyczono 1 nowy szlak pieszy,
- postawiono 5 tablic informacyjnych,
- odnowiono oznakowania tematycznego szlaku pieszego „Droga św. Jakuba – VIA REGIA”,
- wytyczono i oznakowano szlak „Kłodzka Droga św. Jakuba”,
- rozbudowano bazę danych internetowego przewodnika szlaków wspinaczkowych.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Rudawski Szlak Konny” zrealizowane przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Ducha Gór”.

Wysokość dotacji: 30 000 zł, termin realizacji: 2.10.– 31.12.2013 r.

Celem zadania było podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu. Został on osiągnięty poprzez stworzenie podstawowej infrastruktury dla nowego markowego produktu turystycznego – górskiej turystyki jeździeckiej.

Działania podjęte w ramach realizacji zadania to: zaprojektowanie szlaku konnego uwzględniającego najatrakcyjniejsze miejsca regionu i tworzącego wspólną sieć z istniejącymi szlakami, uzgodnienie przebiegu szlaku z właścicielami – zarządcami terenów oraz zaopiniowanie przez Komisję Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK, oznakowanie szlaku w terenie oraz przeprowadzenie pomiarów GPS.

Osiągniętym rezultatem realizacji zadania było stworzenie 100 km turystycznego szlaku konnego, oznakowanego za pomocą GPS, ze wskazaniem lokalizacji gestorów bazy turystycznej (konnej) oraz zamontowanie 55 drogowskazów.

WYDZIAŁ SPORTU I REKREACJI

Sfera zadań publicznych: wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 7 910 000 zł, z czego wykorzystano 7 479 850,26 zł. Dodatkowo w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach dotacji przekazano i wykorzystano łącznie kwotę 271 140 zł.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3191/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 listopada 2012 r.

Zadanie 1. Całoroczna, sportowa rywalizacja dzieci i młodzieży na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
17	1	3 280 000,00	3 280 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Całoroczna, sportowa rywalizacja dzieci i młodzieży na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim” zrealizowane przez Dolnośląską Federację Sportu.

Wysokość dotacji: 3 280 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

Całoroczna, sportowa rywalizacja dzieci i młodzieży na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim ma na celu wspieranie sportu dzieci i młodzieży realizowanego przez dolnośląskie kluby sportowe. Istotą stanowi zapewnienie optymalnych szans sportowo uzdolnionym dzieciom i młodzieży.

Program szkolenia kadr wojewódzkich jest programem Ministerstwa Sportu i Turystyki realizowanym w 16 województwach. Jego zasady działania oraz wielkość dofinansowania są określone corocznie przez Ministerstwo. Założenia te wspomagane są przez środki własne samorządów. Na rok 2013 wg założeń Ministerstwa na Dolnym Śląsku w kadrze młodzików zadania realizowane były przez grupę 618 zawodników w 48 dyscyplinach. W kadrze wojewódzkiej juniorów zadania realizowała grupa 368 zawodników w 42 dyscyplinach, bez sportów objętych programem pilotażowym MSiT (biathlon, lekka atletyka, pływanie, wioślarstwo, żeglarstwo).

Szkolenie to nadzorował bezpośrednio zespół 42 trenerów koordynatorów oraz grupa 200 szkoleniowców klubowych. Realizacja zadania polegała na organizacji dla wyżej wymienionych grup programu szkoleniowego uwzględniającego przede wszystkim zgrupowania, konsultacje szkoleniowe i startowe.

Szkolenie odbywało się na przestrzeni okresu sprawozdawczego ze szczególnym uwzględnieniem ferii zimowych i wakacji letnich. W celu zwiększenia efektywności tych działań niezbędne było przeznaczenie środków także na podstawowe badania diagnostyczno-lekarskie, minimalną wymianę sprzętu specjalistycznego oraz na doszkalanie kadry trenersko-instruktorskiej pracującej przy realizacji tych zadań.

Celem sportowej rywalizacji dzieci i młodzieży, było osiągnięcie jak najlepszych wyników sportowych zawodników z naszego województwa we wszystkich dyscyplinach sportowych objętych sportowym współzawodnictwem (58 dyscyplin sportowych) zgodnie z regulaminami utworzonymi przez Polską Federację Sportu Młodzieżowego, w rywalizacji z zawodnikami z Polski, jak i również z przeciwnikami na terenie województwa dolnośląskiego.

Cel ten realizowany był w trakcie całego roku przez przygotowania i starty w głównych imprezach (dla różnych grup zawodników) – Mistrzostwach Dolnego Śląska, Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików, Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży, Mistrzostwach Polski Juniorów i Młodzieżowych Mistrzostwach Polski.

Efektom końcowym rywalizacji, poza podnoszeniem indywidualnego poziomu sportowego zawodników, było w dalszej wieloletniej perspektywie zakwalifikowanie ich do Kadry Narodowej Juniorów i reprezentacji kraju w poszczególnych dyscyplinach sportu. Podstawowym celem sportowej rywalizacji dzieci i młodzieży na poziomie województwa było utrzymanie 4 miejsca w rywalizacji województw oraz zbliżenie się do województw Wielkopolskiego i Śląskiego w ilości zdobywanych punktów Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży.

W okresie sprawozdawczym na XIX Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży Zima 2013 rozgrywanej w woj. podkarpackim Dolny Śląsk zajął 3 miejsce za województwami Małopolskim i Śląskim uzyskując 941,99 pkt, co stanowi 15,55% możliwych do zdobycia pkt (w 2012 r. – 11,52%). W rozgrywanych na terenie naszego województwa zawodach II Olimpiady w Grach Umysłowych (brydż sportowy, szachy, warcaby) nasze woj. dolnośląskie zajęło 3 miejsce, za woj. mazowieckim i małopolskim uzyskując 102 pkt co stanowi 11,62% możliwych do zdobycia pkt (w 2012 r. – 15,16%). W rozgrywanej w woj. łódzkim XIX OOM w sportach letnich woj. dolnośląskie zajęło 6 miejsce, za woj. mazowieckim, wielkopolskim, śląskim, pomorskim, kujawsko-pomorskim, uzyskując 2098,75 pkt, co stanowi 8,20% możliwych do zdobycia pkt (w 2012 r. – 8,53%). W końcowej klasyfikacji Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży w 2013 r. województwo dolnośląskie zajęło 4 miejsce, za woj. mazowieckim, wielkopolskim, śląskim, uzyskując 13 352,63 pkt co stanowi 8,99 % możliwych do zdobycia pkt (w 2012 r. – 8,93).

W 2013 r. przy ścisłej współpracy z AWF we Wrocławiu zdiagnozowano potencjał motoryczny i dyspozycje osobnicze młodzieży zakwalifikowanej do kadry wojewódzkiej w grach sportowych.

Zadanie 2. Upowszechnianie sportu szkolnego, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i międzyszkolnej rywalizacji sportowej

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
9	2	405 000,00	405 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Wsparcie zadań w zakresie upowszechniania sportu szkolnego, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i międzyszkolnej rywalizacji sportowej, spowodowało zwiększenie zainteresowania sportem wśród dzieci i młodzieży szkolnej, umożliwiając tym samym udział w turniejach i zawodach osobom najczęściej amatorsko uprawiającym sport.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Upowszechnianie sportu szkolnego, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i międzyszkolnej rywalizacji sportowej” zrealizowane przez Szkolny Związek Sportowy „Dolny Śląsk” we Wrocławiu.

Wysokość dotacji: 330 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

Szkolny Związek Sportowy „Dolny Śląsk” we Wrocławiu w ramach realizacji zadania przeprowadził następujące działania:

- zorganizował cykl międzyszkolnych zawodów sportowych w 23 dyscyplinach i konkurencjach sportowych, w których na etapie wojewódzkim wzięło udział 551 szkół podstawowych, 334 gimnazja i 200 szkół ponadgimnazjalnych – łącznie 1085 szkół z Dolnego Śląska;
- zorganizował imprezy pozakalendarzowe popularyzujące szkolną kulturę fizyczną;
- zorganizował cykl szkoleń dla nauczycieli, w tym Dolnośląskie Forum Edukacyjne oraz szkoleń dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej z 217 szkół, którzy biorą udział w programie „Sprawny Dolnoślązaczek” kontynuując działania zmierzające do propagowania zdrowego stylu życia wśród ponad 20 000 uczniów klas I – III, ich rodziców i opiekunów;
- prowadził program „Sprawny Dolnoślązaczek”, który ukończyło zdobyciem tytułu „Sprawny Dolnoślązaczek” ok. 12 000 dzieci;
- był inicjatorem programu „Mały Mistrz”, który będzie ogólnopolską kontynuacją „Sprawnego Dolnoślązaczka”. W ramach tego zadania opracował i wydał podręcznik dla nauczycieli realizujących program „Mały Mistrz”, który zawiera treści zawarte w trzech pierwszych częściach poradników dla nauczycieli realizujących „Sprawnego Dolnoślązaczka” i uzupełniony jest o część czwartą wydaną w 2013 r.

W działaniach SZS Dolny Śląsk wzięło udział ponad 65 000 uczestników. W tej liczbie jest ok. 41 150 uczestników imprez międzyszkolnych i pozakalendarzowych organizowanych przez Stowarzyszenie, ok. 22 000 dzieci i 1 100 nauczycieli zaangażowanych w realizację programu „Sprawny Dolnoślązaczek”, prawie 770 uczestników spotkań i konferencji szkoleniowych i ok. 450 uczestników imprez pozakalendarzowych promujących sport szkolny.

Zadanie pn. „Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych z TRENEREM GMINNYM dla dzieci i młodzieży w województwie dolnośląskim” zrealizowane przez Szkolny Związek Sportowy „Dolny Śląsk” we Wrocławiu.

Wysokość dotacji: 75 000 zł, termin realizacji: 1.03.–1.12.2013 r.

Efektom działań Trenerów Gminnych była organizacja ciekawych, przeprowadzanych w bezpieczny sposób zajęć sportowo-rekreacyjnych odbywających się przede wszystkim na obiektach zielonych w gminach najstarszych sportowo w województwie dolnośląskim. Program w jak najszerszym stopniu uwzględniał naukę pływania i doskonalenie umiejętności pływackich oraz naukę zasad bezpieczeństwa nad wodą. Zajęcia z nauki pływania odbywały się na basenach i kąpieliskach co najmniej raz w tygodniu w okresie roku szkolnego i co najmniej dwa razy w tygodniu, w okresie wakacji. Działania Trenerów Gminnych uwzględniały problematykę przeciwdziałania zjawiskom patologicznym, dbałości o stan urządzeń sportowych, a przede wszystkim edukację dzieci i młodzieży dotyczącą kultury ruchu, z uwzględnieniem prozdrowotnych wartości ćwiczeń na świeżym powietrzu, dbałości o zdrowie i przeciwdziałanie otyłości oraz posiadania umiejętności pływackich. Trenerzy wypracowywali 48 godzin miesięcznie pracując w dni powszednie i w weekendy, a w zajęciach brało udział codziennie ok. 15-25 dzieci będących pod opieką każdego z trenerów. Dodatkowo w ośmiu gminach samorządy zdecydowały się na dofinansowanie projektu umożliwiające pracę trenera gminnego dodatkowo przez 6 godzin tygodniowo, tak by wypracować 18 godzin tygodniowo.

W zajęciach sportowo-rekreacyjnych, turystycznych oraz festynach zorganizowanych i prowadzonych przez Trenerów Gminnych łącznie wzięło udział 40 607 osób. Zajęciami nauki pływania, doskonalenia umiejętności pływackich objętych zostało 756 uczestników. W ramach 1 724,5 godzin nad wodą wzięło udział 8 166 osób.

Zadanie 3. Upowszechnianie sportu akademickiego, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i międzyuczelnianej rywalizacji sportowej na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
5	1	140 000,00	140 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Upowszechnianie Sportu Akademickiego” zrealizowane przez Dolnośląską Organizację Środowiskową Akademickiego Związku Sportowego.

Wysokość dotacji: 140 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

Dolnośląska Liga Międzyuczelniana miała na celu wyłonienie w toku rywalizacji najbardziej usportowionej uczelni Dolnego Śląska oraz najlepszych zespołów/zawodników w poszczególnych dyscyplinach sportowych. Cel ten został osiągnięty przez stworzenie Całorocznego Systemu Imprez Sportowych, który obejmował zasięgiem 30 dyscypliny sportowe, prowadzony był on w systemie rozgrywek ligowych oraz turniejowych dla młodzieży akademickiej na obiektach sportowych uczelni z Dolnego Śląska.

W ramach Dolnośląskiej Ligi Międzyuczelnianej na podium stanęły następujące uczelnie:

1. AWF Wrocław – 380 pkt,
2. Uniwersytet Wrocławski – 331 pkt,
3. Politechnika Wrocławska – 322 pkt,
4. Uniwersytet Ekonomiczny – 210 pkt,
5. PWSZ Wałbrzych – 182 pkt,
6. Uniwersytet Przyrodniczy – 166 pkt,
7. Uniwersytet Medyczny – 90 pkt,
8. KPSW Jelenia Góra – 65 pkt,
9. PWSZ Legnica – 40 pkt,
10. ZOD PWr Wałbrzych – 36 pkt.

Dolnośląska Liga Międzyuczelniana miała także na celu przegląd pracy trenerskiej i wychowawczej Klubów Uczelnianych AZS oraz integrację sportową środowiska akademickiego, a także promocję sportu i kultury fizycznej jako sposobu na zdrowe życie, podczas szeregu imprez sportowych, eliminacji dolnośląskich oraz udział w finałach Akademickich Mistrzostw Polski organizowanych przez Zarząd Główny AZS.

Rozwój szkolenia w grach zespołowych (piłka nożna kobiet i piłka siatkowa kobiet) spowodował popularyzację dyscyplin sportowych i odniesienie znaczących sukcesów na terenie Dolnego Śląska, a także promocję sportu w regionie i w Polsce.

W roku akademickim 2012/2013 i 2013/2014 w zadaniu wzięło udział ponad 3 000 uczestników.

Zadanie 4. Upowszechnianie sportu w środowisku wiejskim na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i współzawodnictwa dzieci i młodzieży

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
7	1	215 000,00	215 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Upowszechnianie sportu w środowisku wiejskim na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i współzawodnictwa dzieci i młodzieży” zrealizowane przez Dolnośląskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe.

Wysokość dotacji: 215 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

Głównym celem realizacji zadania była organizacja szkolenia i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w środowisku wiejskim służąca upowszechnianiu sportu, rekreacji i innych form czynnego wypoczynku poprzez:

- organizację XIV Dolnośląskich Igrzysk LZS i Mieszkańców Wsi pod patronatem Marszałka Woj. Dolnośląskiego o charakterze otwartym i ogólnodostępnym,
- szkolenie i współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży m.in. poprzez udział w imprezach regionalnych i centralnych Polskich Związków Sportowych i Zrzeszenia LZS,
- szkolenie i doszkalanie wolontariuszy i organizatorów sportu oraz sędziów dla potrzeb organizacji Igrzysk.

Zorganizowano XIV Dolnośląskie Igrzyska LZS i Mieszkańców Wsi, tj. 93 strefy oraz 19 imprez wojewódzkich (tenis stołowy, szachy indywidualne oraz drużynowe „Złota Wieża”, turnieje piłki halowej dzieci do lat 13 i 15, wiosenne i jesienne biegi przełajowe, turnieje piłki nożnej – „Piłkarska Kadra Czeka” dziewcząt i chłopców, turnieje samorządowe, gry zespołowe – siatkówka kobiet i mężczyzn, koszykówka kobiet i mężczyzn (streetball), warcaby stołowe. Dokonano również uroczystego podsumowania XIV Dolnośląskich Igrzysk LZS honorując najlepsze powiaty i gminy. W 990 imprezach sportowych oraz systemie eliminacji powiatowych i gminnych uczestniczyło ponad 88 000 osób.

W imprezach strefowych czy wojewódzkich uczestniczyli przedstawiciele władz Województwa Dolnośląskiego, Starostowie, Wójtowie/Burmistrzowie, radni Sejmiku oraz samorządów powiatowych czy gminnych.

Uzyskano dobre wyniki w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży i mistrzostwach Polski Juniorów, wnosząc konkretny wkład w dorobek reprezentacji Województwa Dolnośląskiego. Kluby zrzeszone w Dolnośląskim Zrzeszeniu LZS uzyskały 2 626,08 pkt w ogólnopolskim systemie współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży. Jest to ok. 19% całego dorobku sportowego woj. dolnośląskiego w kategoriach wiekowych (młodzik, junior młodszy, junior, młodzieżowiec).

Reprezentacje LZS Dolnego Śląska odnoszą znaczące sukcesy na arenie krajowej zarówno w sporcie dzieci i młodzieży, jak i w sporcie masowym.

Są to między innymi:

- a) Mistrzostwa Zrzeszenia LZS w zapasach – styl wolny – 6 miejsce;
- b) Mistrzostwa Zrzeszenia LZS w podnoszeniu ciężarów – 5 miejsce;
- c) Mistrzostwa Zrzeszenia LZS w zapasach-styl klasyczny – 8 miejsce;
- d) Mistrzostwa Zrzeszenia LZS w lekkiej atletyce – 3 miejsce;

- e) Mistrzostwa Zrzeszenia LZS w tenisie stołowym – 3 miejsce;
- f) Mistrzostwa Zrzeszenia LZS w kolarstwie szosowym – 3 miejsce;
- g) Mistrzostwa Zrzeszenia LZS w łucznicztwie – 4 miejsce;
- h) Ogólnopolski Turniej Szachowy – 9 miejsce;
- i) Ogólnopolski Turniej „Piłkarska Kadra Czeka Dziewcząt” – 5 miejsce;
- j) Ogólnopolski Turniej „Piłkarska Kadra Czeka Chłopców” – 8 miejsce;
- k) Ogólnopolskie Mistrzostwa Zrzeszenia LZS – 4 miejsce.

Dodatkowe zadania:

- organizacja imprez w ramach programu „Sport dla wszystkich” (ok. 16 500 uczestników),
- rozgrywki systemowe w piłce nożnej (klasa C), piłce siatkowej, tenisie stołowym, szachach (poza oficjalnym systemem prowadzonym przez Związki Sportowe) – ze względu na koszty uczestnictwa i brak możliwości finansowych uczestniczących zespołów,
- szkolenie sędziów i organizatorów, doszkalanie wolontariuszy,
- organizacja imprez wojewódzkich i lokalnych w dyscyplinach poza programem Igrzysk,
- zimowy i letni wypoczynek o profilu sportowym dla dzieci i młodzieży, na bazie własnego Ośrodka Z LZS w Nowej Bystrzycy,
- organizacja imprez integracyjnych dla Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych i Szkół Powszechnych,
- obsługa statutowa i ubezpieczeniowa wszystkich jednostek terenowych Z LZS.

Zadanie 5. Upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i współzawodnictwa dzieci i młodzieży

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
7	3	163 000,00	163 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Realizacja trzech projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych miała na celu aktywizację sportową wśród niepełnosprawnych oraz rozwijanie ich pasji sportowych.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i współzawodnictwa dzieci i młodzieży zrealizowany przez Wojewódzkie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych „START”.

Wysokość dotacji: 110 000 zł, termin realizacji: 8.01.–30.12.2013 r.

Celem zadania było:

- prowadzenie zajęć sportowych w dyscyplinach takich jak: pływanie, lekka atletyka, siatkówka na siedząco, podnoszenie ciężarów, koszykówka na wózkach, szachy, kolarstwo, goalball jako forma zagospodarowania wolnego czasu dla osób niepełnosprawnych,
- wyrównywanie szans życiowych i społecznych dzięki uczestnictwu w zawodach sportowych – integracyjnych,
- uzyskiwanie wysokich wyników sportowych podczas prowadzonych zajęć,

- uczestnictwo osób niepełnosprawnych w społeczności sportowej Dolnego Śląska,
- prowadzenie aktywnego trybu życia,
- poprawienie sprawności fizycznej, jak i psychicznej osób niepełnosprawnych.

Zakładane cele były realizowane na obiektach sportowych przystosowanych dla osób niepełnosprawnych przez wykwalifikowaną kadrę trenerską i instruktorską. Indywidualne cechy poszczególnych osób wpłynęły na zastosowanie odpowiednich metod treningowych. Efekty zostały sprawdzone na zawodach oraz na podstawie testów sprawnościowych dla każdej z dyscyplin.

Zajęcia z lekkiej atletyki odbywały się 3 razy w tygodniu, 6 godzin tygodniowo – uczestniczyło w nich 18 osób.

Zajęcia z siatkówki na siedząco odbywały się 2 razy w tygodniu, 4 godziny tygodniowo – uczestniczyło w nich 10 osób.

Zajęcia z podnoszenia ciężarów odbywały się 3 razy w tygodniu, 6 godzin tygodniowo – uczestniczyło w nich 40 osób.

Zajęcia sportowe w pływaniu odbywały się 5 razy w tygodniu, 5 godzin i 45 minut tygodniowo – uczestniczyło w nich 40 osób.

Zajęcia sportowe z tenisa stołowego odbywały się 2 razy w tygodniu, 4 godziny tygodniowo – uczestniczyło w nich 10 osób.

Zajęcia z koszykówki na wózkach odbywały się 2 razy w tygodniu, 4 godziny tygodniowo – uczestniczyło w nich 12 osób.

Zajęcia sportowe z goalball odbywały się 3 razy w tygodniu, 7 godzin tygodniowo – uczestniczyło w nich 8 osób.

Zajęcia sportowe – szachy. Odbywały się 1 raz w tygodniu, 5 godzin tygodniowo – uczestniczyło w nich 16 osób.

Zadanie pn. „Upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkolenia i współzawodnictwa dzieci i młodzieży” zrealizowane przez Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne Polska – Dolnośląskie.

Wysokość dotacji: 45 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

Organizacja i udział w zawodach sportowych było podsumowaniem całorocznej pracy zawodników i trenerów. Zawodnicy mieli możliwość sprawdzenia swoich możliwości i umiejętności. Dzięki rywalizacji poprawiła się ich ogólna sprawność fizyczna, zwiększyły ich możliwości techniczne.

Systematyczne uczestnictwo w zawodach zapewnia osobom z upośledzeniem umysłowym rozwój osobowości i normalne funkcjonowanie w społeczeństwie. Przygotowuje do wyrażania własnych myśli, opinii, reprezentowania innych niepełnosprawnych kolegów oraz podnoszenia zaradności życiowej i umiejętności funkcjonowania w grupie, co pozytywnie skutkuje w przyszłej pracy zawodowej.

Zawodnicy biorący udział w zawodach to osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Reprezentowali 32 Kluby Olimpiad Specjalnych z obszaru województwa dolnośląskiego. W omawianym okresie w zawodach regionalnych (trzyście imprez sportowych) wzięło udział 1 315 zawodników oraz 870 osób towarzyszących – razem 2 185 osób.

W zawodach ogólnopolskich (cztery wyjazdy), jako reprezentacja Dolnego Śląska udział wzięło 58 zawodników i 28 trenerów.

W obozie sportowym wzięło udział 33 zawodników i 7 trenerów.

Ogólna liczba uczestników zadania to: 1 406 zawodników, 417 trenerów i 488 wolontariuszy i osób z komitetów organizacyjnych zawodów – razem 2 311 osób.

Zadanie 6. Upowszechnianie sportu dla wszystkich na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja imprez rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
16	2	80 000,00	80 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Realizacja dwóch zadań rekreacyjnych miała na celu integrację, zabawę i naukę. Były one skierowane do dzieci i młodzieży oraz całych rodzin.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Zdrowa Rowerowa” zrealizowane przez Stowarzyszenie Razem Bezpiecznie.

Wysokość dotacji: 10 000 zł, termin realizacji: 8.01.–21.12.2013 r.

Przeprowadzenie 25 wycieczek rowerowych po Dolnym Śląsku wpłynęło na propagowanie zdrowego, aktywnego spędzania czasu wolnego. Formuła wycieczek pozwalała na uczestnictwo ludzi w różnym wieku oraz udział osób niepełnosprawnych z dysfunkcją wzroku, przez co udało się zachęcić ludzi do wspólnego, rodzinnego spędzania weekendowych dni oraz wpłynąć na promocję idei integracji społecznej ludzi zdrowych z osobami niepełnosprawnymi. W wycieczkach uczestniczyło od 15 do 40 osób.

Różnorodność tras pozwoliła na szeroką prezentację walorów turystycznych i krajobrazowych Dolnego Śląska.

Dużą uwagę skierowaną była na bezpieczeństwo na drogach, a poprzez luźną, zabawową formę przekazywania wiedzy była ona chętnie przyswajana przez uczestników i wykorzystywana w praktyce. Jednym z celów było również nauczenie uczestników wypraw samodzielności przy prostym serwisowaniu rowerów. I tu również pod wpływem „lekcji” czynności typu wymiana dętki, regulacja przerzutek czy wymiana i regulacja hamulców nie stanowi już dla większości uczestników żadnych problemów.

Dla najmłodszych przygotowano specjalne „białe” mapy, na których samodzielnie mogli zaznaczać przebytą trasę, z możliwością oznaczenia ciekawych miejsc i nanoszenia kluczowych informacji. Taka forma przekazywania wiedzy spotkała się z dużym zainteresowaniem i stanowiła dodatkową atrakcję i zabawę podczas trwania wycieczek.

Zrealizowanie projektu pozwoliło nawiązać szereg nowych znajomości wśród uczestników, a także z innymi organizacjami działającymi na terenie Dolnego Śląska. Podsumowaniem wspólnych zmagani rowerowych była impreza ogniskowa oraz spotkanie „klubowe”, zorganizowany został pokaz slajdów z wycieczek oraz podjęte wstępne kroki na drodze dalszych wspólnych przedsięwzięć.

Zadanie 7. Organizacja szkolenia sportowego w wybranych klubach sportowych z Dolnego Śląska wytypowanych na podstawie osiągniętych w roku 2012 wyników sportowych w Ogólnopolskim SWSDiM

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
5	1	690 000,00	690 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Organizacja szkolenia sportowego w wybranych klubach sportowych z Dolnego Śląska wytypowanych na podstawie osiągniętych w roku 2012 wyników sportowych w Ogólnopolskim SWSDiM” zrealizowane przez Dolnośląską Federację Sportu.

Wysokość dotacji: 690 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

Środki przeznaczone na dofinansowanie najlepszych klubów w województwie dolnośląskim miały bardzo duże znaczenie w procesie szkolenia – środki te uzupełniały ograniczone budżety poszczególnych klubów. W niektórych klubach przeznaczane były w całości na płace szkoleniowców, w innych na sprzęt, transport lub inne koszty związane z udziałem we współzawodnictwie sportowym. Miało to szczególne znaczenie dla klubów z Wrocławia, którym to gmina znacząco obniżyła dofinansowanie sportu młodzieżowego w roku 2013. W większości samorządów lokalnych zostało to zauważone i docenione. Wyróżnienie na forum wojewódzkim często niewielkich stowarzyszeń – klubów środkami, które stanowiły istotny procent wydatków takich jednostek, miało oddźwięk w regionalnych i lokalnych mediach, prasie, Internecie. Spowodowało to większe zainteresowanie lokalnych władz klubami działającymi na ich terenie. Działania te zostały zauważone również w innych województwach. W głównej mierze większość środków (pow. 34,88%) przeznaczono na zakup sprzętu sportowego. Na pozostałe pozycje zadania, czyli usługi i transport, wynagrodzenia szkoleniowców, koszty udziału w zgrupowaniach i zawodach, wydatki oscylowały na poziomie między 12% a 25,64%. To daje również obraz zapotrzebowania lub braku środków finansowych w klubach w ich procesach szkoleniowych.

Zadanie umożliwiło podniesienie poziomu szkolenia, udział większej liczby zawodników w całym procesie oraz podniesienie zaangażowania trenerów w klubach. Było ono kierowane do 1 766 zawodników, z którymi pracowało 159 szkoleniowców z 91 klubów.

Zadanie 8. Organizacja szkolenia sportowego w oparciu o dolnośląskie programy wspierania uzdolnień sportowych wśród dzieci i młodzieży

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
15	8	335 000,00	335 000,00	wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Realizacja programów szkoleniowych skierowanych do różnych dyscyplin sportowych, m. in. kolarstwa, koszykówki, piłki nożnej, lekkiej atletyki, wioślarstwa, narciarstwa biegowego i zjazdowego, saneczkarstwa, hokeju, biathlonu.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „SZYBCIEJ, CELNIEJ, SPRAWNIEJ – od Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży do Igrzysk Olimpijskich w biathlonie” zrealizowane przez Klub Sportowy AZS-AWF we Wrocławiu.

Wysokość dotacji: 25 000 zł, termin realizacji: 10.01. –31.12.2013 r.

Zadanie zostało zrealizowane poprzez:

- szkolenie całoroczne w miejscu nauki i zamieszkania zawodników,
- uczestnictwo w konsultacjach i zgrupowaniach szkoleniowych,
- zakup sprzętu sportowego,
- uczestnictwo we współzawodnictwie sportowym na wszystkich szczeblach rywalizacji.

W zadaniu uczestniczyło 11 zawodników i zawodniczek.

Zadanie pn. „Program szkolenia podstawowego w koszykówce dziewcząt i chłopców – Basketmania Dolnośląska” zrealizowane przez Dolnośląski Związek Koszykówki.

Wysokość dotacji: 80 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

Celem realizacji zadania było:

- propagowanie gry w koszykówkę i zwiększenie dostępności uprawiania tej dyscypliny wśród dzieci i młodzieży z Dolnego Śląska,
- dokonanie selekcji uzdolnionej koszykarsko młodzieży, dzięki czemu wychowankowie programu w przyszłości będą podporą klubów sportowych Województwa Dolnośląskiego w różnych kategoriach wiekowych,
- wzmacnianie selekcji sportowej klubów koszykarskich województwa dolnośląskiego,
- tworzenie nowych grup społecznych zainteresowanych koszykówką (przyszli zawodnicy, kibice, sędziowie, trenerzy, potencjalni sponsorzy itp.) poprzez popularyzację koszykówki na terenie Dolnego Śląska,
- poprawa wad postawy kręgosłupa u dzieci, poprzez zwiększenie ilości zajęć sportowych w szkole,
- poprawa stanu zdrowia młodej społeczności lokalnej, poprzez prowadzenie sportowego trybu życia gdzie aktywność ruchowa wyprze używkę,
- odbudowanie potencjału koszykówki na Dolnym Śląsku,
- pobudzanie i reaktywowanie ośrodków szkolenia w koszykówce na Dolnym Śląsku,
- ogólne usprawnienie dzieci,
- wychowanie poprzez sport,
- zapobieganie patologiom społecznym,
- zapobieganie problemom zdrowotnym, a w szczególności problemom nadwagi wśród dzieci,
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom,
- wybór najbardziej uzdolnionej koszykarsko młodzieży do dalszego szkolenia na wyższym poziomie sportowym,
- kształtowanie nawyków hamowania agresywności w społeczności dziecięcej oraz rozwiązywania problemów emocjonalnych w sposób kontrolowany,

- przygotowanie młodego człowieka do funkcjonowania w życiu dorosłym poprzez współzawodnictwo, wykształcenie odpowiednich reakcji podczas rywalizacji sportowej, umiejętne radzenie sobie ze zwycięstwem i porażką, kształcenie postawy szacunku do pracy swojej i innych,
- organizacja i szkolenie dzieci rocznika 2000 i młodszych, pod kątem ogólnego usprawnienia oraz ruchu z piłką poprzez udział w treningach i zawodach mini koszykówki.

Dzięki programowi udało się w znacznym stopniu zwiększyć dostęp do uprawiania koszykówki wśród dzieci z Dolnego Śląska. Poprzez zagospodarowanie czasu wolnego najmłodszym mieszkańcom naszego regionu przez skupienie ich uwagi na grze w koszykówkę, udało się zapobiec ich ewentualnemu uleganiu patologiom społecznym. Zajęcia przyczyniły się do ogólnego usportowienia młodzieży, podniosły poziom szkolenia podstawowego gry w koszykówkę, a najzdolniejszym dzieciom pozwoliły na przejście do szkolenia na wyższy poziom.

Program Basketmania spowodował powstanie nowych ośrodków szkolenia w koszykówce na Dolnym Śląsku oraz pobudził ośrodki szkolenia już istniejące, a tym samym przyczynił się do zwiększenia potencjału tej dyscypliny na Dolnym Śląsku.

W programie wzięło udział 48 grup szkolenia podstawowego (720 dzieci), 45 trenerów, sędziowie uprawnieni do prowadzenia meczów koszykówki, obsługa medyczna zawodów. Rozegrano 43 turnieje mini koszykówki oraz turniej finałowy. Treningi odbywały się 2 x w tygodniu po 1,5 godz. Wręczono 8 pucharów, 8 dyplomów, 104 medale indywidualne, upominki, słodycze – turniej finałowy.

Zadanie pn. „Dolnośląski projekt dla kolarstwa” zrealizowany przez Dolnośląski Związek Kolarski. Wysokość dotacji 60 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

Działania:

- kontynuację działalności szkoleniowej z młodzieżą wybitnie uzdolnioną w kolarstwie w kategorii młodzieżowców z Dolnego Śląska rozpoczęto od stworzenia optymalnych warunków sportowych /zakup sprzętu, strojów sportowych, zabezpieczenie transportu, kadry trenerskiej i obsługi/,
- szkolenie na poziomie rywalizacji sportowej prowadzono poprzez udział w wyścigach w kategorii elita i młodzieżowców kobiet i mężczyzn rozgrywanych w kraju oraz za granicą w konkurencji międzynarodowej,
- rywalizacja młodzieżowców podczas wyścigów o randze Europa Tour przyniosła zwycięstwa w klasyfikacjach najlepszego górala oraz wysokie lokaty w klasyfikacjach indywidualnych,
- w rywalizacji międzynarodowej wyścigów kobiet zawodniczek LKS Atom Dzierżoniów zdobywały czołowe lokaty oraz punkty do klasyfikacji UCI i PZKa,
- większość zawodniczek i zawodników w klubach LKS Atom Dzierżoniów i TC Chrobry Głogów wywodzi się z klubów dolnośląskich i Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Świdnicy,
- zawodniczki i zawodnicy klubów wzięli udział we wszystkich zawodach eliminacyjnych do finałów Mistrzostw Polski oraz w wyścigach międzynarodowych, jako reprezentanci klubów i Polski,
- zawodnicy obydwu klubów zostali powołani do kadr narodowych młodzieżowców – Karolina Garczyńska, Paulina Guz, Natalia Mielnik, Patryk Stosz i Konrad Tomasiak,
- w 2013 r. wszyscy zawodnicy i zawodniczki z klubów LKS Atom i TC Chrobry wystartowali w finałach Mistrzostw Polski oraz na Mistrzostwach Europy i Świata.

W projekcie uczestniczyło 2 trenerów, 1 masażysta, 2 mechaników; zakupiono sprzęt sportowy i stroje dla 18 zawodniczek i zawodników; wykupiono 18 licencji dla zawodników, 5 dla trenerów i obsługi technicznej; wykupiono polisy ubezpieczeniowe dla zawodników i obsługi; przeprowadzono

5 zgrupowań sportowych w kraju i za granicą; zawodniczki i zawodnicy wystartowali w 120 wyścigach kolarskich – w tym: w Mistrzostwach Polski, Pucharach Polski, wyścigach klasycznych, wyścigach wieloetapowych; zawodniczki i zawodnicy odbywali część treningów na wynajętych obiektach sportowych; zawodniczki i zawodnicy brali udział w zajęciach rehabilitacyjnych na wynajętych obiektach w Głogowie i Dzierżonowie.

Zadanie 9. Współpraca międzynarodowa w zakresie sportu z regionami partnerskimi województwa dolnośląskiego

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
3	1	100 000,00	100 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Współpraca międzynarodowa w zakresie sportu z regionami partnerskimi województwa dolnośląskiego” zrealizowane przez Dolnośląską Federację Sportu.

Wysokość dotacji: 100 000 zł, termin realizacji: 8.01.–31.12.2013 r.

W trakcie realizowania zadania w ramach wymiany międzynarodowej z regionami partnerskimi osiągnięto wymierne i niewymierne ich rezultaty.

Do wymiernych rezultatów należy zaliczyć:

- 24 kontakty z regionami partnerskimi, w tym 13 wyjazdów, w których uczestniczyło 265 zawodników i trenerów oraz 11 przyjazdów, w których uczestniczyło 335 zawodników i trenerów z regionów partnerskich,
- wymiana doświadczeń między szkoleniowcami w regionach partnerskich – porównywano i omawiano metody, formy treningowe oraz techniki sportowe (prezentowali je zawodnicy w trakcie rywalizacji), porównywano stan organizacyjny i finansowy sportów w poszczególnych państwach oraz jego wpływ na poziom rywalizacji krajowej,
- podniesienie poziomu umiejętności zawodników z Dolnego Śląska poprzez bezpośrednią rywalizację sportową.

Do niewymiernych rezultatów należą:

- nawiązanie nowych kontaktów oraz wzmocnienie już istniejących, które z pewnością będą owocowały w przyszłości,
- zintegrowanie środowiska regionów partnerskich na poziomie społecznym,
- zapoznanie uczestników z kulturą i zabytkami w miejscu realizacji wymiany,
- wzmocnienie więzi w ramach Państw Unii Europejskiej.

Udział zawodników i osób towarzyszących z regionów partnerskich w kontaktach:

- 1) koszykówka – uczestnictwo młodzieży sportowej w meczu koszykówki Polska – Czechy – 50 osób;
- 2) narciarstwo klasyczne, biathlon – przyjęcie ekipy z Wilna w Szklarskiej Porębie – 8 osób;
- 3) lekkoatletyka – wyjazd reprezentacji dolnośląskiej do Svitavy /Czechy/ na międzynarodowe zawody „Nadzieje Olimpijskie” – 11 osób;
- 4) zapasy – wyjazd do Hradec Kralowe reprezentacji Dolnego Śląska – 104 osoby;
- 5) pływanie – wyjazd reprezentacji na zawody w Pardubicach – 36 osób;

- 6) zapasy – uczestnictwo w Międzynarodowym Meczu Dolny Śląsk – Hradec Kralowe w Brzegu Dolnym – 34 osoby;
- 7) szachy – przyjęcie ekipy z Saksonii podczas Memoriału Błaszczaka – 8 osób;
- 8) baseball – wyjazd reprezentacji do Włoch /Sala Baganza/, udział dwóch drużyn w 29 turnieju międzynarodowym – 43 osoby;
- 9) lekkoatletyka – wyjazd reprezentacji do Jablonca na Międzynarodowy Mityng Młoda Europa – 35 osób;
- 10) bieg na orientację – wyjazd reprezentacji do Szczeci /Vastmanland/ – 15 osób;
- 11) koszykówka – wyjazd zawodników z Jeleniej Góry do Liberca;
- 12) lekkoatletyka – przyjęcie ekipy z Czech /Jablonec/ w trakcie Ogólnopolskiego Mitingu Lekkoatletycznego – 16 osób;
- 13) koszykówka – udział zawodników T.J. Lokomotiva Liberec w Turnieju – 27 osób;
- 14) piłka ręczna – przyjęcie ekipy z Czech podczas festiwalu „Świdnica CUP” – 32 osoby;
- 15) szachy – mecz Saksonia – Dolny Śląsk – 16 osób;
- 16) pływanie – wyjazd reprezentacji do Trutnova – udział w zawodach pływackich „XXIX VC Trutnova” – 40 osób;
- 17) judo – przyjęcie ekipy z Hradec Kralove – 13 osób;
- 18) zapasy – przyjęcie ekipy z Hradec Kralove podczas Turnieju Młodzików – 17 osób;
- 19) pływanie – przyjęcie zawodników z Trutnova podczas zawodów XIX Dni Olimpijczyka we Wrocławiu – 17 osób;
- 20) bieg na orientację – przyjęcie ekip z Czech /Pardubice, Liberec, Ołomuniec, Kralowohradecki/ – 20 osób;
- 21) szachy – wyjazd do Seibniz /Saksonia/ – 8 osób;
- 22) pływanie – pobyt zawodników z Pardubic – 18 osób;
- 23) zapasy – przyjęcie ekipy z Hradec Kralove w Wołowie/Warzęgowo podczas Zapaśniczego Turnieju Mikołajkowego – 14 osób;
- 24) piłka siatkowa – przyjęcie ekipy Alzacji w Złotorzy – 18 osób.

W bieżącym roku zrealizowano 24 akcje w 13-u sportach, w których związki utrzymują lub nawiązały nowe kontakty z regionami partnerskimi za granicą.

Wszystkie działania przyczyniały się do wzmacniania tożsamości i tradycji naszego regionu i kultury, a jednocześnie wszystkim uczestnikom dawały szansę na poznanie tych samych informacji o drugiej stronie. Dofinansowanie zadania w dużym stopniu spowodowało wzmacnianie relacji w środowisku sportowym regionów partnerskich.

Zadanie 10. Organizacja na Dolnym Śląsku regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych promujących kulturę fizyczną i osiągnięcia sportowe regionu

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
228	113	867 000	844 351,24	wparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Organizacja na Dolnym Śląsku 113 regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych promujących kulturę fizyczną i osiągnięcia sportowe regionu pozwoliła na realizację celów strategicznych województwa dolnośląskiego w zakresie sportu i kultury fizycznej. Zadania miały na celu poprawę sprawności fizycznej oraz stanu zdrowia mieszkańców Dolnego Śląska, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży oraz podniesienie rangi dolnośląskiego sportu w kraju i na arenach międzynarodowych.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „IV Runda Pucharu Świata Seniorów w Łucznictwie” zrealizowane przez Ośrodek Sportów Łuczniczych Dzieci i Młodzieży „Strzelec”.

Wysokość dotacji: 45 000 zł, termin realizacji: 29.05.–30.10.2013 r.

Celem zadania była organizacja i przeprowadzenie Pucharu Świata w łucznictwie. Zrealizowane zostały następujące działania:

- wyłoniono najlepszych zawodników międzynarodowych w kategoriach seniorskich – łuki klasyczne i łuki białkowe,
- oceniono poziom sportowy łucznictwa młodzieżowego i seniorskiego,
- dokonano popularyzacji kultury fizycznej i rywalizacji sportowej wśród młodzieży, pracowano na rzecz integracji młodzieży i dorosłych z całego Świata oraz wspierano rozwój psychofizyczny poprzez sport,
- promowano i popularyzowano łucznictwo w Polsce, na Dolnym Śląsku i we Wrocławiu,
- pokazano alternatywne metody spędzanie wolnego czasu, które mogą zapobiegać patologiom społecznym,
- działano na rzecz organizacji wolontariatu – budowano więzi między uczestnikami zajęć, instruktorami i trenerami klubu, dopingowano do uczestnictwa w wolontariacie na rzecz klubu i dyscypliny sportowej.

W zadaniu uczestniczyło 450 zawodników.

Zadanie pn. „XIV Indywidualne Mistrzostwa Europy w Szachach” zrealizowane przez Klub Szachowy Polonia Wrocław Sp. z o.o.

Wysokość dotacji: 40 000 zł, termin realizacji: 2.–30.06.2013 r.

XIV Indywidualne Mistrzostwa Europy w Szachach było wydarzeniem z udziałem 38 państw, podczas których rozegrano 1 527 partii szachowych. W zawodach startowało 148 zawodników z tytułem arcymistrzowski (najsilniejszy turniej w historii Polski).

Zawody przyczyniły się do podniesienia popularności szachów wśród dorosłych, dzieci i młodzieży, wszystkich sympatyków gry, a także promocji Województwa Dolnośląskiego.

Z zadaniu wzięło udział 286 zawodników.

Zadanie 11. Przygotowanie i organizacja Ogólnopolskiej Olimpiady w Sportach Umysłowych

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
1	1	200 000,00	194 578,41	wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Przygotowanie i organizacja Ogólnopolskiej Olimpiady w Sportach Umysłowych” przygotowana przez Dolnośląską Federację Sportu, termin realizacji: 29.01.–31.12.2013 r.

Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w sportach umysłowych odbywała się w trzech miejscach: Wałbrzychu, Zamku Książ i Szczawnie Zdroju, a zawody były rozgrywane w trzech konkurencjach: brydżu, szachach i warcabach. W wałbrzyskim ratuszu odbyły się rozgrywki warcabowe, na Zamku Książ rozegrano zawody w szachach, a w Teatrze Zdrojowym w Szczawnie Zdroju odbył się turniej w brydżu sportowym.

Uroczyste otwarcie olimpiady odbyło się 12 kwietnia na Zamku Książ. W zawodach uczestniczyło w sumie 341 zawodników, łącznie z trenerami, opiekunami, sędziami i przedstawicielami polskich związków sportowych było to ponad 450 osób. Zawody można było śledzić za pomocą transmisji online poprzez oficjalną stronę imprezy www.olimpiadamlodziezy.pl.

Podstawowym rezultatem realizacji zadania było wyłonienie zwycięzców indywidualnych II Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w sportach umysłowych Dolny Śląsk 2013 oraz ustalenie ogólnopolskiej klasyfikacji klubów gmin i województw. Pośrednim rezultatem było wywalczenie medalowego miejsca w klasyfikacji województw, a obserwacja przez młodzież z Dolnego Śląska czołowych zawodników z Polski uczestniczących w OOM było niewątpliwym bodźcem do popularyzacji tych sportów.

Olimpiada w sportach umysłowych (brydż, szachy, warcaby), pozwoliła również zaprezentować uczestnikom (457 osób – zawodnicy, trenerzy, sędziowie) z całej Polski uczestniczących w rywalizacji sportowej oraz licznej grupie osób towarzyszących, ciekawych zabytków oraz walorów turystycznych Dolnego Śląska.

Klasyfikacja końcowa województw:

Medalowa:

1. woj. mazowieckie 7 medali: 2 złote/2 srebrne/3 brązowe
2. woj. małopolskie 6 medali: 3 złote/3 srebrne
3. woj. dolnośląskie 4 medale: 1 złoty/2 srebrne/1 brązowy

Punktowa:

1. woj. mazowieckie
2. woj. małopolskie
3. woj. dolnośląskie

W zadaniu uczestniczyło 457 zawodników.

Zadanie 12. Przygotowanie i organizacja Dolnośląskiego Święta Sportu

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
2	1	330 000,00	322 768,07	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Dolnośląskie Święto Sportu” zrealizowane przez Klub Sportowy AZS-AWF Wrocław.

Wysokość dotacji: 330 000 zł, termin realizacji: 1.04. –30.06.2013 r.

Dolnośląskie Święto Sportu (DSS) zgromadziło uczestników z Dolnego Śląska, którzy rywalizowali na obiektach Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu.

W zawodach wzięło udział ponad 2 500 osób – mieszkańców Dolnego Śląska. Rywalizacja odbywała się w następujących dyscyplinach: judo, pływaniu, piłce nożnej, teście Coopera, streetbaskecie, piłce nożnej plażowej, tenisie ziemnym, lekkoatletyce, turnieju gier plenerowych i rodzinnych oraz – grupa Seniorów – w Igrzyskach Seniorów (m.in. nordic walking, gra w boule, krykiet itp.).

Celem realizacji Dolnośląskiego Święta Sportu było:

- propagowanie i umasowienie kultury fizycznej obejmujące podtrzymanie dobrej sprawności fizycznej i motorycznej dzieci, młodzieży i ludzi dorosłych,
- upowszechnianie umiejętności gry w różne formy aktywności fizycznej,
- integracja rywalizujących i wymiana poglądów na temat zdrowego wypełniania czasu wolnego,
- popularyzacja sportu na terenie Dolnego Śląska wśród mieszkańców jako alternatywa spędzania wolnego czasu i przeciwdziałania negatywnym zachowaniom,
- w przypadku osób starszych – seniorów Dolnośląskie Święto Sportu, miało wymiar: 1) edukacyjny – zmiana stereotypu człowieka starzejącego się; 2) zdrowotny – podnoszenie jakości życia (zdrowotności) seniorów poprzez promocję szeroko pojętej aktywności fizycznej, 3) społeczny – solidarność i integracja międzypokoleniowa, kreowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu cywilizacyjnemu,
- propagowanie zasad fair-play.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że Dolnośląskie Święto Sportu w sposób większy niż się spodziewano stało się miejscem spotkania osób w różnym wieku, których zjednoczyła chęć uczestnictwa w zawodach sportowych. Pojawił się zatem inny, nieprzewidywany wymiar budowania relacji społecznych na bazie aktywności fizycznej i rywalizacji sportowej. Było to szczególnie widoczne w przypadku tych konkurencji, w których dopuszczalne było uczestnictwo drużyn zbudowanych z zawodników w różnym wieku (gry zespołowe, w tym rodzinne – rodzic i dziecko przeciwko rodzicowi z dzieckiem oraz plenerowe gry rodzinne).

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3478/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 stycznia 2013 r.

Zadanie 1. Organizacja na Dolnym Śląsku regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych promujących kulturę fizyczną i osiągnięcia sportowe regionu

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
49	8	70 000,00	70 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Organizacja na Dolnym Śląsku 8 regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych promujących kulturę fizyczną i osiągnięcia sportowe regionu pozwoliło na realizację celów strategicznych województwa dolnośląskiego w zakresie sportu i kultury fizycznej. Zadania miały na celu poprawę sprawności fizycznej oraz stanu zdrowia mieszkańców Dolnego Śląska, w tym przede

wszystkim dzieci i młodzieży oraz podniesienie rangi sportu dolnośląskiego w kraju i na arenach międzynarodowych.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Siatkarska Złota Gwiazdka – Turniej Piłki Siatkowej dla dzieci i młodzieży” zrealizowane przez Kaczawski Klub Siatkarski REN-BUT Złotoryja.

Wysokość dotacji: 5 000 zł, termin realizacji: 3.10.–31.12.2013 r.

Turniej „Siatkarska Złota Gwiazdka” odbył się z dniach 28–29.12.2013 r. w Hali Sportowej OSiR-u w Legnicy oraz w sali złotoryjskiego Liceum Ogólnokształcącego. W dwudniowych zawodach udział wzięły 24 drużyny siatkarskie oraz 60 zawodników i zawodniczek rywalizujących w minisiatkówce. Rywalizowano w kategoriach kadetów, juniorów i juniorów starszych w siatkówce męskiej oraz w kategorii kadetek w siatkówce kobiecej. Udział wzięły drużyny z 8 powiatów dolnośląskich.

Rozegrano łącznie 36 meczy oraz 49 meczy w ministatkówkę. Wszystkie drużyny biorące udział w rozgrywkach otrzymały pamiątkowe dyplomy i medale. Zdobywcy miejsca 1–3 nagrodzeni zostali medalami. Turniej po raz kolejny udowodnił, że jest imprezą sportową pełną ambicji, woli walki i ogromnych emocji siatkarskich. Przez dwa dni Hala Sportowa OSiR-u żyła widowiskową siatkówką w różnych kategoriach wiekowych.

W zadaniu uczestniczyło 300 osób.

Zadanie pn. „Międzynarodowy Turniej Tańca Towarzyskiego World Open KARKONOSZE OPEN'2013” zrealizowany przez Uczniowski Klub Tańca Sportowego „KARKONOSZE”.

Wysokość dotacji: 5 000 zł, termin realizacji: 1.04.–31.10.2013 r.

W ramach zadania przeprowadzono 48 edycję Międzynarodowego Turnieju Tańca Towarzyskiego, realizowanego w ramach imprez Września Jeleniogórskiego. Turniej przeprowadzono w 6 niezależnych blokach tanecznych. Edycja 2013 roku osiągnęła szczególnie wysoki poziom zarówno organizacyjny, jak i artystyczny. Na terenie Dolnego Śląska tylko w ramach turnieju KARKONOSZE OPEN, rozegrano rywalizację rankingową WDSF, INTERNATIONAL OPEN w stylu Standard Dorosłych, WDSF OPEN w stylu standardowym Seniorów. World Dance Sport Federation przyznał turniejowi rangę WORLD OPEN w tańcach latynoamerykańskich par dorosłych. Rangę taką posiadają tylko 3 największe imprezy taneczne w każdym kraju. Pozostałe imprezy rangi WDSF odbywają się w Polsce Północnej oraz Warszawie. Jak co roku na turnieju podjęły konfrontację pary we wszystkich kategoriach i klasach tanecznych o zasięgu międzynarodowym.

Międzynarodowy charakter turnieju potwierdził w pełni udział reprezentantów 19 krajów: Polski, Rosji, Anglii, Włoch, Ukrainy, Niemiec, Łotwy, Słowenii, Białorusi, Belgii, Finlandii, Czech, Słowacji, Austrii, Rumunii, Gruzji, Luxemburga. Turniej spełnił również rolę masowej imprezy kulturalno-sportowej najwyższego poziomu sportowego i artystycznego, zwłaszcza dla widzów z Jeleniej Góry oraz Dolnego Śląska. Ze względu na rekordowo wysoką ilość zgłoszonych par zredukowano ilość pokazów, aby przeprowadzić turniej zgodnie z przepisami Polskiego Towarzystwa Tanecznego.

W pokazie zaprezentowały się również pary taneczne niepełnosprawne w kategorii COMBI (jeden z tancerzy porusza się na wózku, a drugi jest osobą pełnosprawną). Wystąpili zawodnicy z Polski i Słowacji. Występ został entuzjastycznie przyjęty przez publiczność. Prezesi Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze oraz Stowarzyszenia Niedosłyszących LIRA zainteresowali się aktywizacją niepełnosprawnych w tej dziedzinie na terenie miasta i powiatu Jelenia Góra.

W zadaniu uczestniczyło 1400 osób.

Zadanie 2. Upowszechnianie sportu dla wszystkich na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja imprez rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
14	1	40 000,00	40 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Upowszechnianie sportu dla wszystkich na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim” zrealizowane przez Regionalną Radę Olimpijską.

Wysokość dotacji: 40 000 zł, termin realizacji: 13.03.–31.12.2013 r.

Upowszechnianie sportu dla wszystkich na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja imprez rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim miała na celu integrację dolnośląskiego środowiska sportowego oraz stworzenie okazji do spotkania wybitnych przedstawicieli dolnośląskiego sportu z mieszkańcami regionu. Taka formuła zadania przyczyniła się do popularyzacji aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia wśród mieszkańców oraz podkreślała sukcesy i rangę sportu na Dolnym Śląsku.

Celem zadania było propagowanie i krzewienie idei olimpijskiej zgodnie tradycją polskiego i międzynarodowego ruchu olimpijskiego oraz Kartą Olimpijską.

Przeprowadzono wiele zawodów sportowych oraz spotkań i pogadań z młodzieżą, w wielu spotkaniach brali udział dolnośląscy olimpijczycy.

Na spotkaniach popularyzowano symbole olimpijskie, takie jak: znicz olimpijski, flaga i kółka olimpijskie, hymn olimpijski, ślubowania zawodników i sędziów oraz uczestnictwo w zawodach w duchu „fair play”. Na spotkaniach rozdawano kalendarze „Dolnośląscy Olimpijczycy 2013”.

W zawodach i spotkaniach uczestniczyło 6 tys. młodzieży szkolnej i 50 dolnośląskich olimpijczyków.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej w 2013 r. realizowanych przez organizacje pozarządowe

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3866/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 9.04.2013 r.

Zadanie: Poprawa bazy sportowej

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
77	36	250 000,00	242 921,35	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Celem zadania było podniesienie standardów obiektów sportowych, które znajdują się pod opieką klubów sportowych działających na terenie województwa dolnośląskiego. Obiekty te wykorzystywane są przez kluby sportowe do szkolenia sportowego dzieci i młodzieży. Zadanie

przyczyniło się do poprawy mocno zdekapitalizowanej bazy sportowej oraz do polepszenia warunków uprawiania sportu poprzez zapewnienie bezpieczeństwa, estetyk i pewnego minimum jakości. Rezultatem realizacji zadania jest zwiększenie liczby dzieci i młodzieży systematycznie uprawiającej sport, podniesienie poziomu sportowego młodzieży oraz organizacja większej ilości zawodów sportowych. Bezpieczne, komfortowe, a także zapewniające standard obiekty sportowe wraz z towarzyszącą im infrastrukturą wpływają pozytywnie na zwiększenie aktywności i sprawności społeczeństwa oraz stwarzają warunki do aktywnego uprawiania sportu i zdrowego rozwoju społecznego dzieci i młodzieży.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Poprawa bazy sportowej oraz bezpieczeństwa na boisku piłkarskim w Barkowie poprzez zakup i montaż piłkochwyków” zrealizowana przez Ludowy Zespół Sportowy „LECH” Barkowo.

Wysokość dotacji: 7 000 zł, termin realizacji: 1.06.– 31.08.2013 r.

Zadanie polegało na poprawie bazy sportowej, tj. jedynego boiska piłkarskiego Ludowego Zespołu Sportowego „LECH” Barkowo, które położone jest w miejscowości Barkowo. Boisko sportowe zlokalizowane jest przy głównej drodze powiatowej, z której korzystają przechodnie oraz pojazdy samochodowe. Zakupienie i montaż piłkochwytu na boisku piłkarskim w miejscowości Barkowo wzdłuż linii końcowej boiska od strony drogi powiatowej pozwoliło na zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim użytkownikom drogi. Zamontowanie wysokiego piłkochwytu bezpośrednio za bramką boiska wpłynęło w znaczący sposób na poprawę bezpieczeństwa i poprawę jakości rozgrywanych spotkań piłkarskich, a przede wszystkim na bezpieczeństwo osób biorących udział w zawodach sportowych odbywających się na boisku, poprawę wizerunku boiska oraz możliwości i jakość korzystania z obiektu ponadto zmniejszenie zagrożenia dla osób przejeżdżających drogą powiatową. Dokonany montaż piłkochwyków przyczynił się do:

- zapewnienia odpowiednich warunków treningowych oraz rozgrywania meczów piłki nożnej w ramach rozgrywek dla zespołów młodzików juniorów i seniorów,
- poprawy estetyki i wyglądu obiektu sportowego,
- zwiększenia bezpieczeństwa uprawiania sportu w obiekcie sportowo-rekreacyjnym,
- zwiększenia ilości chętnych do uprawiania piłki nożnej.

Zadanie pn. „Remont specjalistycznej sali sportowej judo wraz z zapleczem oraz głównej klatki schodowej w obiekcie Klubu Sportowego „GWARDIA” we Wrocławiu przy ul. Krupniczej 15” realizowany przez Klub Sportowy „Gwardia”.

Wysokość dotacji: 10 000 zł, termin realizacji 29.05.–30.09.2013 r.

Zadanie obejmowało poprawę bazy sportowej poprzez przeprowadzenie remontu sali sportowej judo wraz z szatnią i zapleczem sanitarnym oraz główną klatką schodową. Podstawowym elementem prowadzonego remontu była naprawa dachu nad salą sportową – judo obiektu Klubu „Gwardia” we Wrocławiu przy ul. Krupniczej 15. Dokonano odnowienia sali sportowej w celu zapewnienia podstawowych warunków do prowadzenia zajęć sportowych, przeprowadzono remont pomieszczeń szatni i sanitariatów przeznaczonych dla osób ćwiczących. Dokonano malowania klatki schodowej ze względów estetycznych i wizerunkowych.

Przeprowadzony remont przyczynił się w znacznym stopniu do:

- zwiększenia ilości chętnych do uprawiania judo wśród dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo w tej dyscyplinie,

- podniesienie poziomu sportowego uczestników zajęć i uzyskaniu lepszych warunków w rywalizacji sportowej na poziomie regionalnym i ogólnopolskim,
- podniesienie standardu zabytkowego obiektu co wpłynęło na poprawę odczuć estetycznych wszystkich użytkowników, tj. zawodników, trenerów, widzów i sympatyków Judo.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3900/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 10 kwietnia 2013 r.

Zadanie: Organizacja cyklu turniejów w tenisie ziemnym dla dzieci i młodzieży z Dolnego Śląska

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
2	1	30 000,00	Nie rozliczone	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Organizacja cyklu turniejów w tenisie ziemnym dla dzieci i młodzieży z Dolnego Śląska” zrealizowana przez UKS „LOB DAT”, termin realizacji: 10.05.–30.10.2013 r.

Celem zadania była organizacja, pod okiem najlepszych trenerów, pięciu turniejów organizowanych w najlepszych ośrodkach tenisa ziemnego na Dolnym Śląsku. Założeniem przedsięwzięcia była możliwość rozwijania i propagowania tenisa oraz integracja środowiska tenisowego Dolnego Śląska poprzez podejmowanie wspólnych inicjatyw i harmonijną współpracę klubów tenisowych.

W zadaniu uczestniczyło 150 osób.

Realizacja zadania pn. „Organizacja cyklu turniejów w tenisie ziemnym dla dzieci i młodzieży z Dolnego Śląska” jest realizacją celów strategicznych województwa dolnośląskiego w zakresie sportu i kultury fizycznej. Wsparcie finansowe turniejów pozwoliło na popularyzację tenisa ziemnego wśród dzieci i młodzieży z Dolnego Śląska oraz przyczyniło się do promocji regionu.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4395/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 9 lipca 2013 r.

Zadanie: Program szkolenia podstawowego w koszykówce dziewcząt i chłopców BASKETMANIA DOLNOŚLĄSKA

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
1	1	50 000,00	46 789,59	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Program szkolenia podstawowego w koszykówce dziewcząt i chłopców BASKETMANIA DOLNOŚLĄSKA” zrealizowany przez Dolnośląski Związek Koszykówki.

Wysokość dotacji: 50 000 zł, termin realizacji: 1.09.–31.12.2013 r.

Celem zadania było:

- propagowanie gry w koszykówkę i zwiększenie dostępności uprawiania tej dyscypliny wśród dzieci i młodzieży Dolnego Śląska,
- dokonanie selekcji uzdolnionej koszykarsko młodzieży, dzięki czemu wychowankowie programu w przyszłości będą podporą klubów sportowych Województwa Dolnośląskiego w różnych kategoriach wiekowych,
- wzmacnianie selekcji sportowej klubów koszykarskich województwa dolnośląskiego,
- tworzenie nowych grup społecznych zainteresowanych koszykówką (przyszli zawodnicy, kibice, sędziowie, trenerzy, potencjalni sponsorzy itp.) poprzez popularyzację koszykówki na terenach Dolnego Śląska,
- poprawa wad postawy kręgosłupa w społeczności dziecięcej, poprzez zwiększenie ilości zajęć sportowych w szkole,
- poprawa stanu zdrowia młodej społeczności lokalnej, poprzez prowadzenie sportowego trybu życia gdzie aktywność ruchowa wyprze używki,
- odbudowanie potencjału koszykówki na Dolnym Śląsku,
- pobudzanie i reaktywowanie ośrodków szkolenia w koszykówce na Dolnym Śląsku,
- zainteresowanie tą dyscypliną sportu,
- ogólne usprawnienie dzieci,
- wychowanie poprzez sport,
- zapobieganie patologiom społecznym,
- zapobieganie problemom zdrowotnym, a w szczególności problemom nadwagi wśród dzieci,
- zagospodarowanie dzieciom czasu wolnego,
- wybór najbardziej uzdolnionej koszykarsko młodzieży do dalszego szkolenia na wyższym poziomie sportowym,
- kształtowanie nawyków hamowania agresywności w społeczności dziecięcej oraz rozwiązywania problemów emocjonalnych w sposób kontrolowany,
- przygotowanie młodego człowieka do funkcjonowania w życiu dorosłym poprzez współzawodnictwo, wykształcenie odpowiednich reakcji podczas rywalizacji sportowej, umiejętne radzenie sobie ze zwycięstwem i porażką, kształcenie postawy szacunku do pracy swojej i innych.

Łącznie w programie wzięło udział: 22 grupy, 20 nauczycieli, trener główny Basketmanii Dolnośląskiej, 5 koordynatorów programu, 500 dzieci klas I-III SP.

Dzięki programowi reaktywowano istniejące (Kłodzko, Głogów, Zgorzelec, Siechnice, Jelenia Góra, Wałbrzych) oraz powołano nowe (Oława, Kamieniec Żąbkowicki, Kobierzyce, Brzeg Dolny, Smolec, Bogatynia, Bystrzyca, Osiek Łużycki, Smolnik, Lubin) ośrodki szkolenia w koszykówce na Dolnym Śląsku. Udało się zagospodarować czas wolny najmłodszym mieszkańcom Dolnego Śląska, zainteresować ich tą dyscypliną sportu. Poprzez ogólne usprawnienie oraz wychowanie poprzez sport starano się zapobiegać ewentualnym patologiom społecznym.

Program pozwolił na zwiększenie dostępności do uprawiania koszykówki dzieciom Dolnego Śląska.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4473/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 lipca 2013 r.

Zadanie: Przygotowanie i organizacja imprez w sportach zimowych wraz z całosezonowym utrzymaniem tras narciarskich

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
1	1	600 000,00 2013 – 250 000 2014 – 300 000 2015 – 50 000	250 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Przygotowanie i organizacja imprez w sportach zimowych wraz z całosezonowym utrzymaniem tras narciarskich” zrealizowane przez Stowarzyszenie „Bieg Piastów”.

Wysokość dotacji: 600 000 zł (2013 r. – 250 000 zł, 2014 r. – 300 000 zł, 2015 r. – 50 000 zł).

Zakładane cele to: popularyzacja amatorskiego narciarstwa biegowego, wyczynowego, sportów zimowych wśród młodzieży i osób starszych oraz propagowanie idei narciarstwa biegowego w skali regionalnej, krajowej oraz światowej.

Dzięki długotrwałym pracom nad przygotowaniem Biegu Piastów możliwe było skuteczne propagowanie idei narciarstwa biegowego oraz zapewnienie bezpieczeństwa na trasach narciarskich. Stopniowe modernizowanie ośrodka, tras biegowych oraz likwidacja barier dostępności, pozwoliła na udział w imprezie zarówno osób zdrowych, jak i niepełnosprawnych.

Bieg Piastów jest największą masową imprezą narciarstwa biegowego w Polsce oraz stał się imprezą rozpoznawalną na całym świecie (promując Dolny Śląsk i Polskę). Dlatego tak ważne jest, aby trasy biegowe były dobrze przygotowane oraz zachęcały do przyjazdu polskich i zagranicznych turystów i sportowców.

W 2013 roku zmodernizowano i przygotowano 50 km tras narciarskich oraz zakupiono medale na najbliższą imprezę.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4786/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 1 października 2013 r.

Zadanie 1. Program nauki pływania dla dzieci

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
7	1	40 000,00	40 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Dolnoślązak umie pływać” zrealizowane przez Dolnośląską Federację Sportu.

Wysokość dotacji: 40 000 zł, termin realizacji: 4.11.–31.12.2013 r.

Zadanie miało na celu wdrożenie pilotażowego programu nauki pływania dla dzieci, którego powszechną realizację, we współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz dolnośląskimi gminami planuje się w 2014 roku. Cel został osiągnięty poprzez organizację systematycznych zajęć nauki pływania dla uczniów klas 3. szkół podstawowych w wymiarze 20 godzin. Tematyka zajęć została tak zaplanowana, żeby uczestnicy poznali techniki poszczególnych konkurencji pływackich oraz nauczyli się posługiwać przynajmniej jednym stylem pływackim w sposób zapewniający bezpieczne przebywanie w wodzie. Uczniowie zostali również zapoznani z zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi nad wodą oraz udzielania pierwszej pomocy.

Do realizacji zadania wytypowano 4 dolnośląskie powiaty: górowski, lwówecki, ząbkowicki i złotoryjski nie posiadające na swoim terenie krytej pływalni, a w zajęciach związanych z nauką pływania uczestniczyło 390 uczniów szkół podstawowych z gmin z tych powiatów.

Efektom realizacji zadania jest:

- zdobycie przez uczniów umiejętności pływania w stopniu umożliwiającym samodzielne unoszenie się na wodzie,
- poprawa bezpieczeństwa korzystania z akwenów wodnych przez dzieci,
- zapewnienie dzieciom bezpiecznego i aktywnego sposobu spędzenia wolnego czasu,
- kształtowanie postaw prozdrowotnych, zdrowego stylu życia i odpowiedzialności za zdrowie i bezpieczeństwo własne i drugiego człowieka,
- wyrównanie szans prozdrowotnych oraz związanych z dostępem do zajęć pozalekcyjnych w szczególności dzieciom, których rodzice nie byli w stanie dowozić na zajęcia z terenów wiejskich.

Poprzez realizację projektu możliwe było sprawdzenie możliwości organizacyjnych i szerszej programowej sportowej współpracy z gminami, co daje perspektywę realizacji większych projektów upowszechniania sportu przy ich udziale w 2014 roku.

Zadanie 2. Organizacja konferencji dotyczącej rozwoju sportu powszechnego, infrastruktury sportowej oraz współpracy samorządów terytorialnych z organizacjami sportowymi

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
2	1	25 000,00	20 441,60	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Organizacja Konferencji dotyczącej rozwoju sportu powszechnego, infrastruktury sportowej oraz współpracy samorządu z organizacjami sportowymi” zrealizowane przez DFS.

Wysokość dotacji: 25 000 zł, termin realizacji: 4.11.–31.12.2013 r.

Konferencja „Nowe programy sportu powszechnego – rola samorządów lokalnych i stowarzyszeń sportowych w ich wdrażaniu” została zrealizowana w trakcie dwudniowej konferencji w Czarnej Górze (Sienna), z udziałem przedstawicieli samorządów województwa oraz przedstawicieli organizacji sportowych z Dolnego Śląska.

Tematy poruszane podczas konferencji:

- plany rozwoju sportu powszechnego na podstawie programów MSIT w szkołach podstawowych, upowszechnianie nauki pływania, Multisport, Mały Mistrz,
- modele współpracy organizacji sportowych z samorządami przy realizacji tych programów,
- dyskusja o realizacji programów MSIT – opinie, zagrożenia, problemy propozycje rozwiązań,
- wymiana doświadczeń, integracja środowiska sportowego,
- prezentacja założeń budżetowych na 2014 r. – rozwój infrastruktury sportowej na Dolnym Śląsku,
- prezentacja infrastruktury sportowej na Czarnej Górze jako miejsca potencjalnych akcji szkoleniowych w sportach zimowych.

W konferencji wzięło udział 83 przedstawicieli dolnośląskich samorządów, 53 przedstawicieli Dolnośląskich Związków Sportowych zrzeszonych w Dolnośląskiej Federacji Sportu (38 związków), LZS, SZS, TKKF, WZSN „Start” oraz zaproszeni goście.

Wymiernym efektem przeprowadzenia konferencji są zgłoszenia gmin do udziału w programach:

- „Upowszechnienie pływania” – 85 gmin,
- „Multisport” – 80 gmin,
- „Mały Mistrz” – 75 gmin.

WYDZIAŁ EDUKACJI I NAUKI

Sfera zadań publicznych: nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano i wykorzystano łącznie kwotę 150 000 zł. Nie udzielono dotacji w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Nazwa konkursu: „XII Konkurs Stypendialny Programu Stypendialnego „zDolny Śląsk” – rok szkolny 2012/2013”

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 2490/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 czerwca 2012 r.

Nazwa konkursu: „XIII Program Stypendialny Programu Stypendialnego „zDolny Śląsk” – rok szkolny 2013/2014”

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4393/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 9 lipca 2013 r.

Nazwa zadania	Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
XII Konkurs Stypendialny Programu Stypendialnego „zDolny Śląsk” – rok szkolny 2012/2013	1	1	70 000	70 000	BWD/wsparcie
XIII Program Stypendialny Programu Stypendialnego zDolny Śląsk” – rok szkolny 2013/2014	2	1	80 000	80 000	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy

W roku 2013 realizowana była II część zadania „XII Konkurs Stypendialny Programu Stypendialnego „zDolny Śląsk” – rok szkolny 2012/2013”, tj. termin realizacji zadania obejmował okres 1.01.2013 – 31.08.2013 oraz I część zadania „XIII Konkurs Stypendialny Programu Stypendialnego „zDolny Śląsk” – rok szkolny 2013/2014”, tj. termin realizacji zadania obejmował okres 1.09.2013 r. – 31.12.2013 r.

Celem konkursu było wyłonienie i wsparcie projektu w zakresie Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień „zDolny Śląsk”, które obejmowało:

- utworzenie funduszu stypendialnego,
- obsługę osób, którym Kapituła Dolnośląskiej Rady Wspierania Uzdolnień przyzna stypendium dla zdolnej młodzieży zamieszkałej na Dolnym Śląsku,
- promocję regionalnego programu stypendialnego.

Adresatami programu są uzdolnieni uczniowie dolnośląskich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe oraz aktywność społeczna co roku nagradzane są stypendiami. Stypendyści „zDolnego Śląska” tworzą pozytywny wzorzec dla rówieśników i lokalnej społeczności.

Zgodnie z umową DS-E/2997/12 o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „XII Konkurs Stypendialny Programu Stypendialnego „zDolny Śląsk” – rok szkolny 2012/2013” zawartą w dniu 9 listopada 2012 r. wypłata drugiej transzy dotacji w wysokości 70 000 zł nastąpiła po przedstawieniu do 30 stycznia 2013 r. sprawozdania częściowego z realizacji pierwszej części zadania (1.09.12 r. – 31.12.12 r.). Stypendia w wysokości 2000–3000 zł w roku szkolnym 2012/2013 otrzymało 54 uczniów. W projekcie uczestniczyło 405 osób.

Zgodnie z umową DS-E/4290/13 o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „XIII Konkurs Stypendialny Programu Stypendialnego „zDolny Śląsk” – rok szkolny 2013/2014” zawartą w dniu 8 listopada 2013 r. nastąpiła wypłata pierwszej transzy dotacji w wysokości 80 000 zł. Stypendia w wysokości 2000–3000 zł w roku szkolnym 2013/2014 otrzymało 54 uczniów. W projekcie uczestniczyło 414 osób. W listopadzie 2013 r. odbyła się uroczysta Gala wręczenia stypendiów przez Wicemarszałka WD oraz Członków Kapituły Dolnośląskiej Rady Wspierania Uzdolnień. Łącznie w konkursie udział wzięło ok. 300 osób.

WYDZIAŁ WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Sfera zadań publicznych: działalność na rzecz organizacji pozarządowych, promocja i organizacja wolontariatu, działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 314 373 zł, z czego wykorzystano 304 896,27 zł. Dodatkowo w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach dotacji przekazano łącznie kwotę 43 721,18 zł, z czego wykorzystano 42 064,84 zł.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu wsparcia wkładów własnych organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3272/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 4 grudnia 2012 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
34	8	74 310,54	69 074,73	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy

W ramach konkursu przeprowadzonych zostało 6 naborów ofert. Wspierane były projekty, na których realizację oferenci pozyskali lub byli w trakcie pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych – projekty były współfinansowane m.in. przez Fundusz Inicjatyw Obywatelskich czy organizacje „Education, Audiovisual and Culture Executive Agency”.

Ważnym efektem współpracy było opracowanie w kilku projektach dokumentów programowych, m.in. wstępnej wersji wytycznych dla dialogu międzypokoleniowego w projekcie „Lokalizacja Krajowej Polityki Młodzieżowej: Młodzieżowa Kongregacja na rzecz Przedsiębiorczości, Zatrudnienia, Edukacji”, „Strategii Rozwoju DFOP na lata 2014–2020” w projekcie „Sprawne organizacje – silna federacja”.

W ramach projektów przeprowadzono szeroką kampanię społeczną dotyczącą inicjatyw obywatelskich, roli wolontariatu czy kampanię na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych. W jednym z projektów uczestniczono w międzynarodowej kampanii przeciw przemocy.

W szkoleniach wolontariuszy, liderów lokalnych społeczności, w warsztatach i festiwalach oraz innych formach aktywności związanych z konkursem, uczestniczyło ponad 2 500 osób.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Slot Train 2013 – stacja docelowa; świadomy i kompetentny wolontariat” zrealizowane przez Stowarzyszenie Lokalnych Ośrodków Twórczych SLOT TRAIN.

Budżet całego projektu realizowanego ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich wynosił 90 630 zł, Zarząd Województwa przeznaczył dotację w wysokości 5 570 zł na sfinansowanie wkładu własnego organizacji w projekcie.

Celem realizacji zadania było ilościowe i jakościowe wzmocnienie kadry wolontariuszy pracujących w ramach projektów realizowanych przez Stowarzyszenie na terenie województwa. W ramach projektu wydano 600 szt. „Informatora wolontariusza” oraz zorganizowano szereg szkoleń i zajęć praktycznych dla wolontariuszy, w których uczestniczyło 655 osób. Efektem projektu jest również sprawnie funkcjonujący system rekrutacji wolontariuszy.

Zadanie pn. „Aktywni obywatele – silne organizacje” zrealizowany przez Legnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich.

Budżet całego projektu realizowanego ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich wynosił 114 600 zł, Zarząd Województwa przeznaczył dotację w wysokości 10 875,54 zł na sfinansowanie wkładu własnego organizacji w projekcie.

Głównym celem projektu był rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Legnicy i całym województwie dolnośląskim.

Projekt ten stanowił jeden z najlepszych przykładów wykorzystania idei konkursu na wkłady własne. Dzięki profesjonalnemu przygotowaniu całego projektu, szczególnie jego budżetu, a potem rygorystycznemu przestrzeganiu jego realizacji, organizacja uzyskała możliwość zdobycia dodatkowego dofinansowania. Za każdą 1 złotych wkładu własnego przyznanego przez Zarząd Województwa, organizacja uzyskała ponad 10 złotych środków finansowych ze strony FIO.

W ramach projektu utworzono VII Legnicką Szkołę Liderów Społecznych, którą ukończyło 16 osób. Zorganizowano I Legnicki Konwent Liderów Społecznych oraz przeprowadzono szkolenia z zakresu tworzenia Rad Młodzieżowych. W ramach realizacji projektu utworzono stronę internetową www.lso.org.pl.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych w zakresie wsparcia działań na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w 2013 r.

Konkurs ogłoszony Uchwałą nr 3300/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 11 grudnia 2012 r.

Zadanie I. Równościowe zarządzanie kapitałem ludzkim

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznaných dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
4	2	21 800	21 800	BWD / wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy

W ramach podjętej współpracy zrealizowano projekty, które wspierały politykę równościową, wyrównywały szanse oraz prowadziły do rozwiązań systemowych i równościowego zarządzania kapitałem ludzkim w administracji publicznej oraz organizacjach pozarządowych o dużym znaczeniu dla III sektora.

W ramach projektów przeprowadzono szereg inicjatyw promujących i popularyzujących działania związane z równouprawnieniem kobiet i mężczyzn, korzyściami płynącymi z równościowego traktowania pracowników i współobywateli. Wykorzystano szereg narzędzi do realizacji założonych celów, m.in.:

- przesłano 60 postów na strony internetowe,
- zorganizowano łącznie 5 spotkań informacyjnych, warsztat szkoleniowy oraz konferencję regionalną,
- przygotowano i opublikowano 12 artykułów,
- zbudowano bazę danych o organizacjach działających na rzecz polityki równościowej,
- przygotowano dokument programowy dla stworzenia Rady ds. Równego Traktowania,
- opracowano e-book,
- zorganizowano 2 konkursy o tematyce równościowej.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Wsparcie rozwoju polityki równościowej na Dolnym Śląsku” zrealizowane przez Fundację Inicjatyw Społecznych i Kulturowych „Grejfrut”.

Wysokość dotacji: 10 400 zł, termin realizacji: 1.03–31.12.2013 r.

Celem realizacji zadania było wsparcie polityki równościowej poprzez informację i edukację obywatelską, a także opracowanie rekomendacji wspierających te działania na Dolnym Śląsku. W ramach zadania przesłano 60 postów na strony internetowe, opublikowano 12 artykułów o tematyce równościowej, popularyzowano wiedzę z zakresu językowych kompetencji równościowego komunikowania w sferze publicznej.

Przeprowadzono 2 konkursy dotyczące zagadnień równościowych, zorganizowano warsztaty w których uczestniczyło 12 osób, wydano jeden e-book. Dla Fundacji „Grejfrut” był to kolejny projekt związany z polityką równego traktowania, szerzej z problematyką gender. W ubiegłym roku Fundacja zrealizowała, wspierany przez Województwo Dolnośląskie, projekt „Dolnośląska Akademia GENDR”, za który otrzymała w 2013 roku nagrodę Biura Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, w postaci wydrukowania materiałów projektowych (teksty naukowe, wyniki badań, porady językowe), w formie podręcznika „Równościowy savoir-vivre w tekstach publicznych”.

Zadanie II. Rozwój wolontariatu na Dolnym Śląsku

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
12	2	48 685	48 580,13	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Dzięki podjętej współpracy w ramach zadania „Rozwój wolontariatu na Dolnym Śląsku” możliwe było zorganizowanie konferencji, szkoleń dla wolontariuszy, kampanii społecznych, opracowanie i wydanie publikacji, promocja wolontariatu oraz aktywności społecznej różnych podmiotów i grup społecznych wśród administracji, organizacji biznesowych i społecznych.

Osiągnięte efekty:

- przygotowano Przegląd Kampanii Społecznych obejmujący 24 kampanie (materiał audio wideo),
- zorganizowano we Wrocławiu 3 spotkania, podczas których zaprezentowano materiał z Przeglądu Kampanii Społecznych; w spotkaniach uczestniczyło łącznie 443 osoby,
- utworzono portal internetowy promujący aktywność społeczną Dolnego Śląska oraz zawierający bazę dolnośląskich NGO i instytucji/firm wspierających,
- przygotowano 100 paczek do multiplikacji w regionie (paczka online zawierała materiał przeglądu na kanale You Tube – 1 playlista – 24 kampanie z animacjami promującymi przegląd – łącznie 27 filmów),
- przygotowano 3 fotorelacje oraz opublikowano 6 filmów/video relacji/wywiadów z Przeglądu Kampanii Społecznych,
- wydano broszurę z opisem 47 wybranych kampanii (nakład 600 egz.), 400 plakatów i 400 ulotek,
- utworzono 10 centrów wolontariatu na Dolnym Śląsku.

Poprzez realizację w/w działań zrealizowano również rezultaty miękkie:

- promowano wolontariat oraz aktywność społeczną różnych podmiotów i grup społecznych na Dolnym Śląsku,
- zapoznano mieszkańców regionu z różnymi formami aktywności społecznej realizowanymi przez dolnośląskie organizacje pozarządowe, a w szczególności z możliwościami społecznego działania w ramach różnych form wolontariatu,

- promowano liderów i organizacje pozarządowe/podmioty generujące aktywność społeczną w regionie, zaprezentowano dobre praktyki – inspiracje, które zyskały popularność i uznanie w promowaniu idei, zmianie postaw i przekonań społecznych.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Rozwój wolontariatu na Dolnym Śląsku – Dolnośląska Sieć Centrów Wolontariatu” zrealizowane przez Stowarzyszenie „Nowa Rodzina”.

Wysokość dotacji: 31 200 zł, termin realizacji: 1.03.–31.12.2013 r.

Celem projektu było utworzenie sieci współpracujących ze sobą centrów wolontariatu – powstało 10 centrów wolontariatu w Jelczu-Laskowicach, Miękinii, Świdnicy, Głogowie, Jeleniej Górze, Wrocławiu, Obornikach Śląskich, Nowej Rudzie, Zgorzelcu i Oławie.

Efektom przedsięwzięcia było również:

- zorganizowanie III Edycji Akademii Terenowych Animatorów Wolontariatu (przygotowanie nowej 15-osobowej grupy animatorów do kompletnego i efektywnego organizowania wolontariatu w środowisku lokalnym), podczas której zrealizowano 50 godz. dydaktycznych,
- przeprowadzenie 300 godz. szkoleń dla przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych i instytucji publicznych, wolontariuszy i kandydatów na wolontariuszy (szkolenia wstępne i warsztaty umiejętności społecznych, dotyczyły również pozyskiwania wolontariuszy oraz efektywnej współpracy),
- zorganizowanie 5 lokalnych konferencji Open Space w Jelczu-Laskowicach, Miękinii, Świdnicy, Głogowie, Jeleniej Górze i Wrocławiu, w których wzięło udział łącznie ok. 750 uczestników,
- zorganizowanie, w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, regionalnej konferencji Open Space, gali wolontariatu w Jelczu-Laskowicach oraz regionalnej gali wolontariatu we Wrocławiu.

Zadanie III. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz edukacji obywatelskiej

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
21	6	114 767,44	110 653,14	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Dzięki podjętej współpracy w ramach zadania „Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz edukacji obywatelskiej”, możliwe było zrealizowanie przedsięwzięć wspomagających wzrost wiedzy na temat funkcjonowania organizacji pozarządowych, w tym organizacji strażniczych, ich współpracy z administracją publiczną oraz rozwój dialogu obywatelskiego.

Osiągnięte efekty:

- opracowano i wydano folder zawierający informacje na temat idei budżetu obywatelskiego (nakład 6 tys. egz., wersję elektroniczną folderu rozesłano do ok. 1 000 osób), publikację pn. „Rady Działalności Pożytku Publicznego na Dolnym Śląsku” (nakład 300 egz.), publikację pn. „Forum organizacji pozarządowych gminy Siechnice i okolic 2013. Raport i przykłady dobrych praktyk organizacji pozarządowych” (nakład 500 egz.),

- zorganizowano konferencję popularno-naukową na temat idei budżetu partycypacyjnego oraz przeprowadzono na ten temat kampanię informacyjną poprzez uruchomioną ogólnodostępną witrynę internetową www.partycypacyjny.pl,
- zorganizowano 3 spotkania informacyjne pt. „Spotkanie na temat dostępu do informacji publicznej” (w spotkaniach wzięło udział 31 uczestników), 4 spotkania informacyjne z zakresu prawnych i finansowo-księgowych aspektów funkcjonowania NGO, 6 spotkań animacyjnych z zakresu organizacji pozarządowych i wolontariatu,
- przygotowano i przeprowadzono w 2 szkołach lekcje europejskie, w których uczestniczyło 53 uczniów,
- zorganizowano konferencję pn. „Europejski Rok Obywatelski na Dolnym Śląsku – aktywne społeczeństwo, strażnicze organizacje i działająca młodzież” oraz regionalną debatę pt. „Partycypacja społeczna – dobre praktyki”,
- zorganizowano konkurs dla młodzieży, w którym wzięło udział 25 osób,
- zorganizowano 3 szkolenia dotyczących dostępu do informacji publicznej i działań strażniczych pn. „Jak zostać Watchdogiem?”, w których wzięło udział 20 osób,
- przeprowadzono 80 godzin szkoleń oraz 100 godzin doradztwa dla 20 przedstawicieli organizacji pozarządowych z zakresu: podstaw prawnych i finansowych funkcjonowania NGO, tworzenia projektów i wniosków dotacyjnych, pozyskiwania środków finansowych na działalność NGO, budowania wizerunku NGO, zarządzania organizacją oraz współpracy z biznesem,
- zorganizowano 10 warsztatów na temat narzędzi i sposobów monitorowania działań samorządowych oraz happeningu pn. „Namaluj sobie miasto”,
- zorganizowano III Forum NGO powiatu polkowickiego, legnickiego i lubańskiego dot. kształtowania pozytywnych postaw, idei samorządności i praw człowieka (42 uczestników) oraz „Forum organizacji pozarządowych gminy Siechnice i okolic” podczas, których zaprezentowano 23 organizacje pozarządowe (ponad 60 uczestników),
- przygotowano scenariusze kampanii społecznych 4 oddolnych inicjatyw mających zachęcić mieszkańców do współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju lokalnego poprzez tworzenie wspólnych projektów, kampanii społecznych i inicjatyw lokalnych.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „OBYWATEL: KLIENT CZY PARTNER” – jesienna kampania edukacyjno-informacyjna na rzecz aktywnego obywatelstwa w powiecie lubińskim, legnickim i polkowickim” zrealizowane przez Stowarzyszenie Civis Europae.

Wysokość dotacji: 11 990 zł, termin realizacji: 1.06.–31.12.2013 r.

W ramach projektu zorganizowano 10 warsztatów na temat narzędzi i sposobów monitorowania działań samorządowych, regionalną debatę pt. „Partycypacja społeczna – dobre praktyki”, happening pn. „Namaluj sobie miasto”, a także III Forum NGO powiatu polkowickiego, legnickiego i lubańskiego dotyczące kształtowania pozytywnych postaw, idei samorządności i praw człowieka.

Wspólnie z zainteresowanymi 4 grupami obywateli i członkami organizacji pozarządowych przygotowano 4 oddolne inicjatywy na rzecz najbliższego środowiska:

- „Budowa ośrodka wodnego” dla mieszkańców okolicznych wsi (Czerniec, Kłopotów, Miroszowice, Składowice, Siedlce) – inicjatywa mieszkańców wsi Czerniec,
- „ALEJA WOLONTARIATU” – sadzenie drzew przy wybranej, wskazanej przez UM Lubin drodze – inicjatywa Stowarzyszenia KROKUS w Lubinie,

- budowa SKATE PARKU na świeżym powietrzu, we wsi Dąbrowa, jako możliwości wykorzystania naturalnej rzeźby terenu wsi – pomysł mieszkańców Dąbrowy (pow. Polkowice) i członków Stowarzyszenia „Damówka”,
- protest przeciw budowie spalarni opon samochodowych w pobliżu osiedli domków jednorodzinnych – inicjatywa organizacji pozarządowych i mieszkańców wsi Kłopotów, Czerniec, Miroszowice, Składowice, Księginice, Siedlce, Osiek oraz Lubina.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu organizacji „Dolnośląskich Targów Organizacji Pozarządowych 2013”

Konkurs ogłoszony Uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego nr 3298/IV/12 z dnia 11 grudnia 2012 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji (zł)	Kwota wykorzystanych dotacji	Źródło finansowania/forma realizacji zadania
2	1	39 810,00	39 805,74	BWD/powierzenie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Dolnośląskie Targi Organizacji Pozarządowych 2013” zrealizowane przez Dolnośląską Federację Organizacji Pozarządowych.

Wysokość dotacji: 39 810 zł, termin realizacji: 1.02–30.06.2013 r.

Celem konkursu było zorganizowanie Targów Organizacji Pozarządowych – dużej, pokazującej osiągnięcia III sektora na Dolnym Śląsku imprezy mającej charakter wystawienniczo-plenerowy wraz z wydarzeniami towarzyszącymi.

Targi pod hasłem „Dzień Społecznej Super Mocy” odbyły się 26 czerwca na terenie Centrum Kongresowego przy Hali Ludowej we Wrocławiu. W części wystawienniczej wzięło udział ok. 100 organizacji pozarządowych z Dolnego Śląska, które zaprezentowały swoją działalność osobom odwiedzającym targi oraz innym organizacjom pozarządowym. Targom towarzyszyły występy zespołów muzycznych, folklorystycznych, teatrów, chórów oraz prezentacje kół gospodyń wiejskich i innych organizacji pozarządowych prezentujących swoje umiejętności oraz realizowane projekty.

W ramach Targów zorganizowana została Konferencja Trójstronna dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, biznesu i jednostek samorządowych składająca się z części wspólnej oraz trzech paneli dyskusyjnych:

- panelu pn. „Społeczna Odpowiedzialność Biznesu” – z udziałem ekspertów z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu i PARP-u,
- panelu pn. „Czy Rady Działalności Pożytku Publicznego to partnerstwo organizacji pozarządowych i samorządu czy tylko zapis w Ustawie” – z udziałem przedstawicieli UMWD, Przewodniczącego Ogólnopolskiej Rady Pożytku Publicznego p. K. Bałona, przedstawicieli dolnośląskich ngo. Na panelu zaprezentowano wyniki badań nad działalnością Rad wykonane przez Legnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich, które odpowiadało za ten panel.
- panelu pn. „Budżet obywatelski – krok ku demokracji partycypacyjnej, czy igrzyska dla ludu”.

– części wspólnej, tj. Trójstronnej Konferencji pn. „Perspektywy rozwoju podmiotów ekonomii społecznej 2014–20120” z udziałem ekspertów biorących udział w panelach oraz ponad 120 uczestników ze środowisk biznesu, III sektora i jednostek samorządowych.

Targi zostały objęte Honorowymi Patronatami: Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Marszałka Województwa Dolnośląskiego oraz Prezydenta Wrocławia.

Dodatkowo w 16 dolnośląskich miastach zorganizowano w dniach 20–27 maja działania promocyjne pn. „Tydzień Aktywności Obywatelskiej”.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu przeprowadzenia plebiscytu na najlepszą organizację pozarządową prowadzącą działalność aktywizacji senioralnej

Konkurs ogłoszony Uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego Nr 3299/IV/12 z dnia 11 grudnia 2012 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji (zł)	Kwota wykorzystanych dotacji	Źródło finansowania/forma realizacji zadania
2	1	15 000,00	14 982,53	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „NGO z pasją dla seniorów” zrealizowane przez Fundację Pomocy Szkole im. Edwarda Machniewicza.

Wysokość dotacji: 15 000 zł, termin realizacji: 1.02.–15.05.2013 r.

Celem realizacji zadania było przeprowadzenie plebiscytu na najlepszą organizację pozarządową prowadzącą na terenie Województwa Dolnośląskiego działalność w zakresie działań na rzecz seniorów, w tym: aktywizacji społecznej seniorów; promocji aktywności społecznej dolnośląskich seniorów, w szczególności na rzecz działań wolontariackich seniorów; realizacji potrzeb społecznych poprzez działania seniorów, promocji postaw obywatelskich oraz wyróżnienie najlepszej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność na rzecz aktywizacji senioralnej Tytułem „zDolne NGO”.

Kapituła Plebiscytu przyznała Tytuł „zDolne NGO” Stowarzyszeniu Promocji Sportu FAN z Wrocławia, wyróżnienie otrzymały: Stowarzyszenie Oleśnicki Uniwersytet III Wieku oraz Bielawski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Dodatkowo Kapituła wyróżniła dwie gminy z Dolnego Śląska, które aktywnie włączyły się w działania na rzecz promowania aktywności seniorów oraz działań mających na celu poprawę jakości ich życia oraz zaspokojenie ich potrzeb nadając im tytuł „Gmina przyjazna seniorom”. Wyróżnienia otrzymały: Gmina Strzegom oraz Gmina Ciepłowody.

Wyróżnienie otrzymała również Pani Iwona Siemińska – Dyrektor Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Ostrowinie za wrażliwość społeczną oraz działania na rzecz aktywizacji seniorów na Dolnym Śląsku w 2012 rok.

Na uroczystej Gall, która odbyła się w dniu 9 maja 2013 r. w Górze, ogłoszono wyniki plebiscytu, nadając laureatom tytuł oraz wręczając wyróżnienia.

WYDZIAŁ KULTURY

Sfera zadań publicznych: kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 1 454 000 zł, z czego wykorzystano 1 450 397,26 zł. Dodatkowo w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach dotacji przekazano łącznie kwotę 257 000 zł, z czego wykorzystano 244 715,11 zł.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3267/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 4 grudnia 2012 r.

Zadanie 1. Festiwale sztuki

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
91	28	621 000	620 015,88	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Wśród 28 festiwali, którym przyznano, w formie wsparcia, dotacje na kwotę 621 tys. złotych na uwagę zasługuje poziom artystyczny 51 Międzynarodowego Festiwalu Moniuszkowskiego w Kudowie Zdroju oraz różnorodność tematyczna i znakomity program filmowy VI Festiwalu Reżyserii Filmowej w Świdnicy.

Wśród wydarzeń festiwalowych cieszących się wyjątkowym uznaniem i popularnością wymienić należy 68 Międzynarodowy Festiwal Chopinowski w Dusznikach Zdroju, XII Wrocław Industrial Festival, Festiwal Form Audiowizualnych INTERMEDIALE 2013, Festiwal Muzyka i Sztuka w Zabytkach Kotliny Jeleniogórskiej, a także XX Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej organizowany przez Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Wzgórz Trzebnickich i Doliny Baryczy.

Festiwale, nie tylko muzyczne, udostępniały dorobek artystyczny znanych twórców, upowszechniały dzieła i talenty debiutantów, a mieszkańcom Dolnego Śląska, kuracjuszom i turystom tu przyjeżdżającym stwarzały okazję do przeżyć estetycznych i poznania kulturalnych walorów regionu.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „LI Międzynarodowy Festiwal Moniuszkowski w Kudowie Zdrój” zrealizowane przez Moniuszkowskie Towarzystwo Kulturalne.

Wysokość dotacji: 75 000 zł, termin realizacji: 1.02.–31.12.2013 r.

Festiwal był cyklem widowisk operowych i koncertów symfonicznych oraz kameralnych realizowanych w Teatrze Zdrojowym, jak i masowych przedsięwzięć realizowanych w plenerze.

Wszystkie koncerty były bezpłatne. Większość wydarzeń odbywała się w Teatrze pod Blachą, Muszli Koncertowej, na Rondzie Tkacza. Pokaz musztry paradnej odbył się w Parku Zdrojowym. Celem organizatorów była kontynuacja tradycji festiwali moniuszkowskich w Kudowie Zdroju, ważnych zarówno w kontekście celu strategicznego, czyli „zrównoważonego rozwoju kultury w regionach”, jak i ze względu na fakt, że jest to jedyny festiwal poświęcony twórczości Stanisława Moniuszki.

W Festiwal zaangażowało się około 300 artystów z Polski i zagranicy. Obsługę festiwalu oprócz osób zawodowo związanych z działalnością kulturalną prowadzili wolontariusze. Uzyskano pomoc partnerów w mieście (instytucje, szkoły, ochotnicze straże pożarne, hotelarze), którzy włączyli się w realizację zadań festiwalowych.

W projekcie uczestniczyło ponad 5 000 osób – mieszkańców uzdrowiska, kuracjuszy, turystów.

Zadanie pn. „VI Festiwal Reżyserii Filmowej” zrealizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Księstwo Świdnicko-Jaworskie”.

Wysokość dotacji: 50 000 zł, termin realizacji: 15.02.–16.07.2013 r.

W ramach zadania zorganizowano konkurs etiud filmowych, 5 pokazów filmów konkursowych ubiegających się o Grand Prix Festiwalu połączonych z otwartą dyskusją moderowaną przez krytyków, 56 projekcji filmowych, w tym pokazy dla dzieci i młodzieży połączone ze spotkaniami z aktorami i reżyserami, m.in. Janem Nowickim, Arturem Żmijewskim, Zbigniewem Zamachowskim. Do pozostałych celów zrealizowanych należą:

- promocja i popularyzacja twórczości polskich reżyserów podczas spotkań autorskich i na projekcjach filmowych,
- możliwość dostępu i poznania filmów na bezpłatnych pokazach oraz wykorzystanie filmu obyczajowego w edukacji młodzieży,
- prezentacje tajników sztuki filmowej i impuls do rozbudzenia pasji twórczej.

W projekcie uczestniczyło około 12 500 osób.

Zadanie 2. Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
83	13	196 000	196 000	BWD/ wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W sferze edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży 13 projektom przyznano, w formie wsparcia, dotacje na kwotę 196 tysięcy złotych. Wśród inicjatyw należy wyróżnić: Brave Kids 2013 w Krośnicach – edukacja międzykulturowa dla wszystkich, Letni Kurs Gitarowy Krzyżowa 2013, Złot Chorągwi Dolnośląskiej ZHP – Wrocław 2013 rok, XX Międzynarodowy Mistrzowski Kurs Pianistyczny we Wrocławiu, przygotowany przez Towarzystwo im. Ferenc Liszta.

Projekty edukacyjne dla dzieci i młodzieży poszerzały ich wiedzę o społeczeństwie i o regionie, przyczyniały się do wzmocnienia poczucia wartości i przynależności do swojej kultury, aktywizowały twórcze zachowania i poznanie tematów objętych zadaniami oraz niewątpliwie rozbudzały umiejętności artystycznej ekspresji i kreatywność społeczną uczestników.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Złot Chorągwi Dolnośląskiej ZHP – Wrocław 2013” zrealizowane przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Dolnośląska.

Wysokość dotacji: 40 000 zł, termin realizacji: 1.04.–31.07.2013 r.

W projekcie uczestniczyły dzieci i młodzież, z którymi przeprowadzono wszystkie propozycje programowe w trzydniowym zlocie. Złot objął takie przedsięwzięcia, jak: festiwal muzyczny, koncerty, kabarety, wystawy plastyczne i fotograficzne, konkursy artystyczne.

Uczestnicy mieli okazję skorzystać z odwiedzin w Aquaparku (130 osób), w ZOO (140 osób), w Humanitarium (75 osób), w Panoramic Raclawickiej, płynąć statkiem rejsowym po Odrze (30 harcerzy seniorów).

W Zlocie zrealizowano 10 stoisk warsztatowych w ramach jarmarku organizowanego przez komendy hufców, przeprowadzono 3 konkursy artystyczne (fotograficzny, plastyczny, piosenki), 40 osób uczestniczyło w warsztatach ratowniczych z użyciem fantoma ratowniczego.

Udział w Zlocie przyczynił się do rozwijania zdolności artystycznych, poznania przez dzieci i młodzież zabytków oraz obiektów kultury i rozrywki Wrocławia, integrował środowiska młodzieżowe wokół idei wspólnego działania na rzecz rówieśników poprzez otwarty festyn na Rynku Wrocławskim, stwarzał alternatywę spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży.

W projekcie uczestniczyło około 900 osób.

Zadanie pn. „Brave Kids 2013 w Krośnicach – edukacja międzykulturowa dla wszystkich”.

Wysokość dotacji: 30 000 zł, termin realizacji: 1.02.–31.12.2013 r.

Zasadniczym celem Brave Kids w Krośnicach była organizacja międzykulturowych, edukacyjno-artystycznych warsztatów prowadzonych przez polskich i zagranicznych artystów i pedagogów. Projekt poszerzył wiedzę na temat innych kultur, przyczynił się do eliminacji stereotypów w ich postrzeganiu, wzmocnił poczucie przynależności do swojej kultury wśród dzieci, młodzieży i liderów grup.

W warsztatach wzięło udział 93 dzieci, 18 liderów i 15 krośnieńskich wolontariuszy; przeprowadzono tzw. „proces łączenia”, czyli 6 dni warsztatów w Krośnicach w ramach przygotowania finalnego spektaklu; odbył się jeden warsztat w plenerze mający na celu stworzenie scenografii do spektaklu finałowego; odbyły się 3 warsztaty dla liderów grup i 3 warsztaty polegające na animacji lokalnego społeczeństwa i młodzieży Krośnic; odbył się jeden występ wszystkich grup dziecięcych, jedna Parada dla mieszkańców, jeden happening, jeden piknik i jedno spotkanie ewaluacyjne podsumowujące wydarzenia. Spektakl w Centrum Kultury Impart we Wrocławiu obejrzało ok. 700 osób.

W całym projekcie uczestniczyło około 1 500 osób, dzieci i młodzieży.

Zadanie 3. Tradycyjne dziedzictwo kulturowe

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
55	15	214 000	231 959,19	BWD

Osiągnięte efekty współpracy:

W sferze tradycyjnego dziedzictwa kulturowego 15 ofertom projektowym przyznano, w formie wsparcia, dotacje na kwotę 214 tysięcy złotych. Wśród wydarzeń kulturalnych zrealizowanych w tej

dziedzinie zadań publicznych na uwagę zasługują „Ocalić od zapomnienia – weekend z dawnym rzemiosłem” zrealizowany przez Fundację Gallen w Galowicach, XV Festiwal Kultury Żydowskiej i organizowany przez Stowarzyszenie na rzecz Aktywności Twórczej i Wyrównywania Szans w Reginie Nota Bene, „Nasz region, nasza tożsamość. Przez historię do integracji kulturowej mieszkańców Dolnego Śląska”. Projekty służyły budowaniu i wzmacnianiu świadomości współistnienia kulturowego, tolerancji i szacunku dla dziedzictwa mieszkańców regionu oraz, w wielu przykładach, innych kultur, narodowości i wyznań. Formą przekazu idei były koncerty, wystawy, pokazy, prezentacje i wykłady. Projekty wspierały poczucie identyfikacji z reprezentowanymi społecznościami oraz pomagały w zachowaniu wartości zagrożonych zapomnieniem.

Najciekawsze inicjatywy

Zadanie pn.: „Ocalić od zapomnienia” – weekend z dawnym rzemiosłem zrealizowane przez Fundację Gallen.

Wysokość dotacji: 10 000 zł, termin realizacji: 1.02.–15.07.2013 r.

Celem zadania było wzbogacenie i uwrażliwienie dzieci, młodzieży i dorosłych o potrzebę kultywowania tradycji rzemieślniczej poprzez odtworzenie, liczne prezentacje i poznanie tajników dawnego rzemiosła, a także aktywne formy spędzania czasu wolnego – działanie w kręgu rodzinnym i lokalnej społeczności.

Organizatorami zadania byli pracownicy Fundacji Gallen oraz przeszkoleni wolontariusze z Muzeum Powozów w Galowicach, gdzie miała miejsce impreza. Zaproszeni wystawcy na stoiskach, na terenie obok Muzeum, prezentowali swoje warsztaty i wyroby dawanych rzemiosł, udzielając informacji o materiałach i narzędziach rzemiosła oraz tradycji ich wytwarzania. Na kilku stanowiskach odbyły się warsztaty dla publiczności z możliwością samodzielnej próby zrobienia tkaniny, sfołowania runa wełnianego albo wykucia kowalskiego elementu. Podczas trwania wydarzenia publiczność miała okazję poznania takich rzemiosł jak: stelmach, kołodziej, kowal, rymarz, pszczelarz, bednarz, tkacz, snycerz, powroźnik, garncarz. Z zaaranżowanej pocztalierii wyruszył dziewiętnastowieczny dylizans pocztowy, którym uczestnicy odbywali przejażdżkę po okolicy.

W projekcie uczestniczyło około 500 osób.

Zadanie pn.: „XV Festiwal Kultury Żydowskiej SIMCHA” zrealizowane przez Fundację Pro Arte 2002.

Wysokość dotacji: 22 000 zł, termin realizacji: 1.02.–30.09.2013 r.

Festiwal zaprezentował tradycję kultury żydowskiej w wymiarze muzyki, sztuk wizualnych i codziennego życia Żydów, języka, zwyczajów, kuchni.

Festiwal popularyzował tę kulturę, służył wpieraniu gminy żydowskiej i budowaniu dialogu kulturowego poprzez sztukę i naukę, przekazywał wiedzę o niej w formie wykładów, koncertów i pokazów filmowych, sprzyjał społecznej potrzebie tolerancji i szacunku dla różnorodności kulturowej i oferty kulturalnej.

We wszystkich 55 wydarzeniach festiwalowych wzięło udział 110 wykonawców z różnych dziedzin sztuki. W organizacji pomagało 50 wolontariuszy, 3 sponsorów wspomogło finansowo imprezy, uzyskano 19 patronatów medialnych i 5 patronatów honorowych.

W projekcie uczestniczyło około 5 000 osób.

Zadanie 4. Inicjatywa artystyczna

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
55	8	130 000	130 000	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W sferze zadań publicznych z zakresu inicjatyw artystycznych 8 projektom przyznano, w formie wsparcia, dotacje na kwotę 130 tysięcy złotych.

Wśród inicjatyw artystycznych wyróżnić należy Dolnośląski plener fotograficzny „Wobec Miejsca i Czasu IV Zamek Czocho” organizowany przez Związek Polskich Artystów Fotografików, Wieczory Tumskie zrealizowane przez Fundację „Pro Arte 2002”, koncert „Gala w zamku na Skale” w Trzebieiszowicach koło Kłodzka.

Zrealizowane inicjatywy artystyczne miały istotne znaczenie dla aktywizacji kulturalnej lokalnych społeczności, gdzie się odbywały i były przykładem skuteczności działań organizatorów, członków organizacji pozarządowych, których działania i determinacja w dążeniu do założonego celu jest godna wsparcia w każdym wymiarze.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Wieczory Tumskie” zrealizowane przez Fundację Pro Arte 2002.

Wysokość dotacji: 24 000 zł, termin realizacji: 1.09.–31.12.2013 r.

Cieszący się popularnością słowno-muzyczny cykl odbywający się na wrocławskim Ostrowie Tumskim organizowany był przez Fundację Pro Arte 2002 we współpracy z Papieskim Fakultetem Teologicznym. W pierwszej części Wieczoru zaproszeni wybitni intelektualiści, twórcy i teolodzy wygłaszali wykłady inspirowane filozofią, ekumenizmem, etyką, teologią, historią idei. Druga część Wieczoru to artystyczne dopełnienie części pierwszej – twórczość muzyczna inspirowana pierwiastkiem duchowym i religijnym, sferą sacrum. Ciekawe i różnorodne formy muzyczne – chóralskie i orkiestrowe, oratoryjne, kameralne i solowe oraz wybitni wykonawcy polscy i zagraniczni były ważnym elementem decydującym o ogromnej popularności cyklu.

Wieczory Tumskie promują wybitne dzieła i działania ekumeniczne, mając na względzie wartości etyczne i tolerancję religijną. Wieczory wpisują się w działania przeciw wykluczeniom społecznym z udziału w kulturze, wstęp jest bezpłatny. Są ofertą kulturalną dla seniorów i turystów odwiedzających Wrocław i Ostrów Tumski.

Zadanie pn. Koncert „Gala w Zamku na Skale” zrealizowany przez Klub Otwartej Kultury.

Wysokość dotacji: 12 000 zł, termin realizacji: 02.02.–29.03.2013 r.

Koncert „Gala w Zamku na Skale w Trzebieiszowicach” koło Kłodzka, organizowany przez Klub Otwartej Kultury, stanowił zapowiedź Dolnośląskiego Festiwalu Muzycznego.

Artyści przygotowali urozmaicony, bogaty repertuar i harmonijnie połączyli różnorodne gatunki muzyczne. Na koncercie wystąpili Magdalena Kulig, Magdalena Blum, Jerzy Małek, Michał Jaros. Impreza spełniła oczekiwania odbiorców i potwierdziła sprawność organizatorów.

Wydarzenie rejestrowała Telewizja Wrocław i Telewizja Kłodzka oraz relacjonowali dziennikarze z lokalnych mediów.

Zawarto 4 umowy z artystami, wydrukowano 100 sztuk plakatów, 150 sztuk zaproszeń.
W projekcie uczestniczyło około 300 osób.

Zadanie 5. Dialog kulturowy

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
20	8	92 000	92 000	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W sferze Dialogu kulturowego 8 ofertom przyznano, w formie wsparcia, dotacje na kwotę 92 tysiące złotych. Wśród zrealizowanych inicjatyw wyróżnić należy Fundację Pro Arte 2002 za Koncerty Hawdalowe, „Świat pod Kyczerą” łemkowskiego Zespołu Pieśni i Tańca, projekt Kalejdoskop Kultur Związku Karaimów Polskich, „Ukraińskie Klimaty” Związku Ukraińców w Polsce.

Projekty w dziedzinie Dialogu kulturowego odgrywają ważną rolę w procesie integracji europejskiej i realizacji idei wielokulturowości, zbliżającej narody i grupy etniczne w wymiarze przyjaznego współistnienia z zachowaniem światowego pokoju.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Międzykulturowe spotkania w Teatrze Arka” zrealizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Teatru „Arka”.

Wysokość dotacji: 9 000 zł, termin realizacji zadania: 1.09.–30.11.2013 r.

Wzmocniono dialog – rozumienie różnic i możliwości współpracy pomiędzy artystami reprezentującymi różne środowiska kulturowe na Dolnym Śląsku i mające wpływ na budowanie tożsamości regionu. Zaprezentowano i promowano najwartościowsze zjawiska i tendencje twórcze we współczesnym teatrze.

Realizując zadanie publiczne przyczyniono się do wzrostu wiedzy mieszkańców Dolnego Śląska o kulturach polskiej i angielskiej oraz upowszechniono wizerunek dolnośląskich artystów jako twórców zdolnych do współtworzenia dzieł w zespołach międzynarodowych.

Z głównych działań zadania należy wymienić przeprowadzenie prób do spektaklu „Bał u Hawkinga”, organizację wieczoru polsko-angielskiego, podczas którego prezentowano fragmenty „Bału u Hawkinga”, zaprezentowano wystawę poświęconą udziałowi Teatru „Arka” na Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym w Edynburgu.

W projekcie uczestniczyło około 500 osób.

Zadanie pn. „Granica bez granic – Święto Chleba w Granicy sposobem ukazania wielokulturowości mieszkańców wsi dolnośląskiej” zrealizowane przez Stowarzyszenie Wspierania Kultury w Gminie Strzegom „Akcja”.

Wysokość dotacji: 14 000 zł, termin realizacji: 2.09.–15.11.2013 r.

W projekcie Święto Chleba wzięło udział 5 zespołów etnicznych z Dolnego Śląska, 3 zespoły z Gminy Strzegom. Łącznie uczestniczyło 410 osób oraz 22 przedstawicieli ze wsi Gminy Strzegom, dla których przygotowano catering. Na zasadach wolontariatu pracowało 5 osób, w tym jedna zajmująca się obsługą księgową. Odbyły się 2 spotkania organizacyjne. Przygotowano 5 konkursów o tematyce

związanej z realizacją zadania. Podczas Świąt we wsi Granica przygotowano wystawę „Poznaj mój dom rodzinny”, 8 zespołów wystąpiło z mini koncertami scenicznymi.

Projekt stwarzał płaszczyznę porozumienia międzykulturowego, wzmocnił poszanowanie i tolerancję dla odmienności kulturowej. Organizacja wystawy „Poznaj ten smak” i „Jak robiła to nasza babcia” przybliżyła tradycje związane z przygotowaniem potraw narodowych i regionalnych.

Prezentowane scenicznie przyśpiewki, obrzędy, zwyczaje przybliżyły tradycje grup etnicznych i folklorystycznych. Wystawa rękodzieła artystycznego połączona z warsztatami pozwoliła na wymianę doświadczeń i wzbogaciła umiejętności poszczególnych osób. Konkursy na potrawę i wypiek chleba oraz zabawa taneczna z tańcami etnicznymi integrowały uczestników imprezy i stwarzały okazję do poznania ludzi i zwyczajów.

W projekcie uczestniczyło około 500 osób.

Zadanie 6. Wydawnictwa

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
47	9	92 000	92 000	BWD/ wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W sferze zadań publicznych z zakresu Wydawnictwa 9 projektom, w formie wsparcia, przyznano dotacje na kwotę 92 tysięcy złotych.

Wydano m.in. tytuły: „Kulturowe uwarunkowania orientacji politycznych mieszkańców Dolnego Śląska”, Dolnośląski Rocznik Literacki, „Zróżnicowanie kulturowo-społeczne a odmienne style życia”, Antologię poetów uczestniczących w X Międzynarodowym Festiwalu Poezji w Polanicy Zdroju „Poeci bez granic 2013”.

Najciekawsze inicjatywy i osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. Dolnośląski rocznik Literacki "Pomasty" nr XVIII zrealizowane przez Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, Oddział we Wrocławiu.

Wysokość dotacji: 3 000 zł, termin realizacji: 15.09.–31.12.2013 r.

Dzięki dofinansowaniu zakupiono dziesięć tekstów do wydania, a także przeprowadzono znaczną część prac redakcyjnych. Nakład czasopisma wynosi 240 egzemplarzy, każdy egzemplarz o zawartości 248 stron. W redagowaniu numeru uczestniczyło 7 osób. Teksty zamieściło 48 autorów.

Zadanie pn. Wydanie antologii poetyckiej poetów, uczestniczących w X Międzynarodowym Festiwalu Poezji w Polanicy Zdrój „Poeci bez granic 2013” zrealizowane zostało przez Związek Literatów Polskich Dolnośląski Oddział we Wrocławiu.

Wysokość dotacji: 5 000 zł, termin realizacji: 1.09.–30.11.2013 r.

Antologia wierszy poetów uczestniczących w Festiwalu została wydana w formie książki i wręczona osobom z publiczności festiwalowej na spotkaniach autorskich, przedstawicielom władz samorządowych Polanicy Zdroju, bibliotekom i szkołom.

Zainteresowanych i młodzież poeci zapoznali z problematyką i nurtami estetycznymi współczesnej poezji. W projekcie uczestniczyła publiczność festiwalowa i przedstawiciele lokalnych władz.

Zadanie 7. Projekty interdyscyplinarne

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
44	8	109 000	106 421,94	BWD/ wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

W dziedzinie projekty interdyscyplinarne 8 projektom przyznano, w formie wsparcia, kwotę 109 tysięcy złotych.

Wśród inicjatyw wyróżnić należy cykl pt. „Szlakiem lutnistów ze Śląska”, „Zróżnicowania kulturowo-społeczne, a odmienne style życia” konferencję naukową, zorganizowaną przez Ośrodek Analiz Społecznych i Edukacji Kulturowej, The Breaking Timeline przygotowane i zrealizowane przez Stowarzyszenie Semper Avanti oraz projekt „Jan Paweł II – człowiek dialogu” Stowarzyszenia Instytut Jana Pawła II.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „The Breaking Timeline” zrealizowane przez Stowarzyszenie Semper Avanti.

Wysokość dotacji: 25 000 zł, termin realizacji: 1.02.–30.08.2013 r.

Celem zadania było:

- umożliwienie uzdolnionej tanecznie młodzieży zaprezentowania się przed publicznością poprzez realizację projektu międzynarodowego festiwalu kultury hiphopowej,
- przygotowanie wystawy opisującej elementy tej kultury i historię tańca Breaking,
- wydanie profesjonalnego materiału DVD, który dokumentował festiwal taneczny.

Projekt The Breaking Timeline polegał na propagowaniu historii oraz dorobku kultury hip-hop. W wydarzeniu uczestniczyli aktywnie goście z ponad 12 krajów. Główny dzień wydarzenia w Centrum Kultury Agora przyciągnął 32 ośmioosobowe grupy taneczne oraz około 450 widzów.

W panelu dyskusyjnym na temat polskiej sceny tanecznej i projekcji filmowej wzięło udział ponad 100 osób, w warsztatach tanecznych ponad 40 osób. W zawodach tanecznych zmierzyły się 32 duety, inne niż w głównym dniu imprezy.

Materiał DVD dokumentujący festiwal został wydany w 105 kopiach. Korzystając z portali i serwisów społecznościowych zdobyto m.in. około 100 subskrybentów oficjalnego kanału Youtube, a łączna liczba wejść pokazanych filmów to około 18 tysięcy. Prowadzony przez organizatorów fanpage w serwisie facebook zyskał ponad 760 like'ów.

W projekcie uczestniczyło około 900 osób.

Zadanie pn. „Zróżnicowania kulturowo-społeczne a odmienne style życia. Konferencja naukowa” zrealizowane przez Ośrodek Analiz Społecznych i Edukacji Kulturowej.

Wysokość dotacji: 15 000 zł, termin realizacji: 15.03.–25.06.2013.

Konferencja odbyła się w dniach 24–25 maja w Trzebnicy. W konferencji wzięło udział 80 uczestników, wygłoszono 12 referatów, wydrukowanych zostało 500 pakietów informacyjnych. Część referatów połączono z prezentacją wizualną, a po każdej sesji odbywała się dyskusja z publicznością. Uczestnikami konferencji byli naukowcy, studenci i działacze organizacji pozarządowych.

DEPARTAMENT PRAWNY I KADR

WYDZIAŁ OBRONNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA

Sfera zadań publicznych: porządek i bezpieczeństwo publiczne
ratownictwo i ochrona ludności

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 235 000 zł, z czego wykorzystano 233 599,60 zł. Nie udzielono dotacji w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację w 2013 roku zadania publicznego Województwa Dolnośląskiego z zakresu obsługi technicznej, merytorycznej oraz sędziowskiej Dolnośląskiego Konkursu Bezpieczeństwa dla Dzieci i Młodzieży „Uczę się bezpiecznie żyć”

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3650/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 5 marca 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
1	1	35 000,00	35 000,00	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy

Zadanie pn. „Obsługa techniczna, merytoryczna i sędziowska Dolnośląskiego Konkursu Bezpieczeństwa dla Dzieci i Młodzieży <Uczę się bezpiecznie>” zrealizowane przez Ochotniczą Straż Pożarną w Podgórzynie.

Wysokość dotacji: 35 000 zł, termin realizacji: 8.04.–7.06.2013 r.

Bezpośrednim celem realizacji zadania było zapewnienie obsługi technicznej, merytorycznej oraz sędziowskiej Dolnośląskiego Konkursu Bezpieczeństwa dla Dzieci i Młodzieży „Uczę się bezpiecznie żyć”, w ramach którego dzieci i młodzież nabywała wiedzę i praktyczne umiejętności pomocy sobie i innym oraz bezpiecznych zachowań w sytuacjach zagrożeń. Cel ten zrealizowany został poprzez działania techniczne w zakresie zapewnienia obiektów do rozegrania Konkursu wraz z zainstalowaniem i wyposażeniem stacji konkursowych, a także poprzez przygotowanie merytoryczne stacji. W ramach zadania zostały przygotowane 72 stacje konkursowe na 3 etapy półfinału oraz 24 na finał, a wraz z nimi opisy stacji, tabele ocen oraz zabezpieczenie logistyczne.

Podczas zadania zgłosiło się 391 placówek oświatowych, a wraz z nimi około 42 000 dzieci i młodzieży. Jego uczestnicy rozwiązywali praktyczne problemy zainscenizowane na stacjach konkursowych, a także poprzez prowadzenie nauki w placówkach oświatowych na wszystkich etapach edukacyjnych.

Efektom realizacji zadania jest wsparcie systemu bezpieczeństwa Województwa Dolnośląskiego poprzez nabycie przez dzieci młodzieży wiedzy i umiejętności pomocy sobie i innym oraz bezpiecznych zachowań w sytuacjach zagrożeń.

Otwarty konkurs ofert na realizację w 2013 roku zadania publicznego Województwa Dolnośląskiego z zakresu ratownictwa wodnego, realizowane przez organizacje pozarządowe
 Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4262/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 18 czerwca 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
5	2	200 000,00	198 599,60	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy

W ramach zrealizowanych projektów zostały przeprowadzone specjalistyczne szkolenia dla ratowników wodnych oraz doskonalono umiejętności ratowników poprzez doraźne i cykliczne kursy na wynajętych pływalniach. Zakupiono również sprzęt niezbędny do wykonywania zadań interwencyjno-ratowniczych w ramach ratownictwa wodnego.

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Szkolenie i doskonalenie ratowników, ochrona i bezpieczeństwo osób przebywających na obszarach wodnych oraz zakup specjalistycznego sprzętu” zrealizowane przez Dolnośląskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.

Wysokość dotacji: 160 000 zł, termin realizacji: 1.08.–31.12.2013 r.

W ramach zadania przeszkolono ratowników biorących udział w działaniach ratowniczych – zakres szkoleń uwzględnił zagrożenia i specyfikę regionu dolnośląskiego. Były to szkolenia doraźne i cykliczne na pływalniach, specjalistyczne skuterowe, medyczne ukierunkowane na ratownictwo wodne, kierowców pojazdów uprzywilejowanych oraz lodowe z użyciem systemu ratunkowego „woda – lód”. Łącznie przeszkolono 115 ratowników.

Ponadto zakupiono sprzęt niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych (m. in. sprzęt do ratownictwa wysokościowego, zestaw „woda-lód” do ratownictwa lodowego, silnik zaburtowy do łodzi, defibrylator, agregat prądotwórczy oraz wyposażenie techniczne – środki bieżące).

Zadanie pn. „Dolny Śląsk bezpieczniejszy z RWR” zrealizowane przez Ratownictwo Wodne Rzeczpospolitej.

Wysokość dotacji: 40 000 zł, termin realizacji: 1.08.–31.12.2013 r.

W ramach zadania podniesiono wiedzę i umiejętności ratowników wodnych – szkolenie z zakresu ratownictwa wodnego oraz zakupiono sprzęt niezbędny do wykonywania zadań interwencyjno-ratowniczych, m. in. 2 łodzie ratownicze, w tym jedna z silnikiem, sprzęt – boje i pasy ratownicze, koła i rzutki ratunkowe oraz sprzęt szkoleniowy – manekin pozorujący.

DEPARTAMENT POLITYKI ZDROWOTNEJ

WYDZIAŁ ZDROWIA

Sfera zadań publicznych: przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym
 ochrona i promocja zdrowia
 działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano i wykorzystano łącznie kwotę 100 000 zł. Dodatkowo w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach dotacji przekazano łącznie kwotę 64 905 zł, z czego wykorzystano 64 352,50 zł.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2013 roku

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4098/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 maja 2013 r.

Zadanie. Wspieranie programów edukacyjno-szkoleniowych skierowanych do dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym oraz w rodzinnym z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
9	1	40 000,00	40 000,00	BWD – CEL 2013 / wsparcie (wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi do 18% zawartości alkoholu przedsiębiorcom posiadającym siedziby na terenie województwa dolnośląskiego)

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „SELF COACHING – profilaktyka uzależnień behawioralnych. Pilotaż” zrealizowane przez Towarzystwo Rozwoju Rodziny Oddział Wojewódzki we Wrocławiu.

Wysokość dotacji: 40 000 zł, termin realizacji: 1.07.–15.12.2013 r.

Celem zadania było opracowanie i pilotażowe wdrożenie projektu edukacyjno-szkoleniowego z zakresu uzależnień behawioralnych, obejmującego osoby odpowiedzialne za kreowanie polityki profilaktyki uzależnień w gminach województwa dolnośląskiego, pełnomocników ds. uzależnień, osoby pracujące w szkołach z oddziałami gimnazjalnymi, psychologów, pedagogów, przyszłych pracowników placówek edukacyjnych, studentów ostatnich lat psychologii i uczniów klas gimnazjalnych.

Odbyły się dwie edycje szkoleń w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych dla 30 pełnomocników gminnych ds. profilaktyki uzależnień, szkolnych pedagogów i psychologów oraz nauczycieli. 36 studentów kierunków psychologicznych skorzystało z profesjonalnej sesji coachingu, konsultacji i wsparcia.

W ramach projektu zrealizowano 200 godzin zajęć profilaktycznych w 10 placówkach (szkoły gimnazjalne w Pęgowie, Wiszni Małej, Krynicznie, Oławie, Obornikach Śląskich, Prusicach oraz 2 Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych we Wrocławiu) dla 1800 uczniów/wychowanków.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu „Polityki zdrowotnej i promocji zdrowia” w obszarze aktywizacji środowisk lokalnych na rzecz rozwoju środowiskowych usług dla osób starszych w 2013 roku

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3449/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 stycznia 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
15	2	60 000,00	60 000,00	BWD / wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Konkurs miał na celu motywowanie środowisk lokalnych do działań na rzecz seniorów. Wyrazem efektów działania w tym zakresie jest duże zainteresowanie organizacji, które w kolejnych latach proponują różne formy aktywności seniorów.

Z uwagi na ograniczone środki finansowe Samorząd Województwa Dolnośląskiego stara się wspierać tylko takie oferty, które w swych działaniach są innowacyjne, a oferenci potrafią zainteresować swoimi działaniami wiele organizacji. Zaproponowane w ofertach działania pokazują jak w sposób praktyczny należy aktywizować seniorów i jak wykorzystywać ich potencjał. Senior aktywny to senior zdrowszy, udział w życiu społecznym poprawia ich jakość życia. Ogłaszanie konkursów powinno odbywać się cyklicznie, aby organizacje pozarządowe mogły wzbogacać propozycje swoich działań kierowanych do seniorów wprowadzając nowe i ciekawe formy pracy.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Polityka Zdrowotna i Promocja Zdrowia w obszarze aktywizacji środowisk lokalnych na rzecz rozwoju środowiskowych usług dla osób starszych w 2013 roku” zrealizowany przez Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Ratownictwa Na Dolnym Śląsku.

Wysokość dotacji: 15 000 zł, termin realizacji: 29.05.–15.11.2013 r.

Zadanie pn. „Polityka Zdrowotna i Promocja Zdrowia w obszarze aktywizacji środowisk lokalnych na rzecz rozwoju środowiskowych usług dla osób starszych w 2013 roku” był innowacyjny. Członkowie Stowarzyszenia chcąc zainteresować osoby starsze poprawą własnego bezpieczeństwa przygotowali cykl szkoleń i warsztatów, w czasie których przekazywali wiedzę w jak sposób należy postępować jeżeli w najbliższym otoczeniu wystąpi zdarzenie medyczne. Seniorzy uczestniczyli w warsztatach edukacyjnych z zakresu pierwszej pomocy i bezpieczeństwa zachowań. Realizacja projektu ma wpłynąć w przyszłości na :

- poprawę bezpieczeństwa osób starszych,
- zapobieganie wykluczeniu i izolacji osób starszych,
- poszerzenie oferty edukacyjnej Uniwersytetów Trzeciego Wieku na Dolnym Śląsku.

Zorganizowano 16 spotkań szkoleniowych dla słuchaczy UTW na Dolnym Śląsku, tj. w Lutyni, Świebodzicach, Głogowie, Wrocławiu, Żarowie, Miękinii, Oleśnicy, Miliczu, Wałbrzychu oraz

Obornikach Śląskich. Przeprowadzono 16 wykładów oraz warsztatów praktycznych z zakresu pierwszej pomocy oraz przekazano, każdemu z Beneficjentów, materiał stanowiący kompendium wiedzy z zajęć. W ofertę szkoleń oferowanych przez UTW włączono szkolenia z udzielania pierwszej pomocy. Łącznie przeszkolono 247 osób.

DEPARTAMENT ROZWOJU REGIONALNEGO

WYDZIAŁ GOSPODARKI

Sfera zadań publicznych: działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 984 784 zł, z czego wykorzystano 901 252,53 zł. Nie udzielono dotacji w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Dolnośląskiego z zakresu działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości w 2013 roku

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3764/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 26 marca 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
12	7	469 245,68	444 997,60 zł	BWD / powierzenie

Osiągnięte efekty współpracy:

Celem konkursu było wsparcie rozwoju klastrów Województwa Dolnośląskiego. W ramach zadań prowadzone były m.in.:

- działania związane ze stymulowaniem rozwoju sieci kooperacji oraz partnerstwa między członkami klastrów,
- szkolenia i warsztaty dotyczące rozwoju i współpracy wewnątrz klastrów,
- aktywizacja związków gospodarczych pomiędzy członkami klastrów,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych mających na celu m.in. promowanie marki klastrów, zwiększenie ich rozpoznawalności w regionie, kraju i za granicą, poszerzenia sieci partnerów współpracujących.

W okresie realizacji zadań zaobserwowano wzrost zainteresowania inicjatywami klastrowymi jako formami rozwoju przedsiębiorczości, a także poprawę integracji środowisk przedsiębiorców, samorządowców i JBR.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Rozwój i umocnienie klastra SIDE-CLUSTER poprzez internacjonalizację, łączenie przedsiębiorczości z nauką, ekoinnowacje” zrealizowane przez Stowarzyszenie Side-Cluster.

Wysokość dotacji: 113 422,22 zł, termin realizacji: 10.06.–16.12.2013 r.

Działania zrealizowane w ramach zadania przyczyniły się do zwiększenia zaangażowania członków klastra w jego rozwój i podjęcie działań prowadzących do internacjonalizacji, tworzenia strategii długofalowych działań klastra, m.in. utworzenie fabryki ekologicznych, mobilnych domów drewnianych na Dolnym Śląsku, promowania działań klastra i postawy proinnowacyjnej MŚP.

Wzrosła aktywność powiązań gospodarczych pomiędzy członkami SIDE-CLUSTER, a także partnerami klastra i innymi klastrami dolnośląskimi; obserwowane jest też wzmocnienie poczucia tożsamości z klastrem przez jego członków.

W projekcie uczestniczyło ponad 100 osób (liczba trudna do oszacowania ze względu na otwarty charakter zadania).

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Dolnośląskiego z zakresu działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3857/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 9 kwietnia 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
3	1	198 485,28	180,078,70	BWD / powierzenie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Opracowanie programu promocji inwestycyjnej województwa dolnośląskiego wraz z wdrażeniem wybranych jego elementów” zrealizowane przez Dolnośląską Agencję Współpracy Gospodarczej Sp. z o.o.

Wysokość dotacji: 198 485,28 zł, termin realizacji: 30.06.–30.11.2013 r.

Celem zadania było podniesienie świadomości na temat potencjału inwestycyjnego i gospodarczego Dolnego Śląska wśród inwestorów.

W ramach zadania zrealizowano następujące zadania:

- opracowano program promocji inwestycyjnej Dolnego Śląska,
- przygotowano i wdrożono narzędzie on-line wspierające realizację programu promocji inwestycyjnej,
- przygotowano przewodnik gospodarczy po Dolnym Śląsku – na potrzeby realizacji zadania nawiązano współpracę z wieloma podmiotami będącymi źródłem informacji dla opracowania przewodnika (wyższe uczelnie, lotnisko, DOT, RAndstad, Cushman, IRT, DSDiK),
- zorganizowano 5 spotkań szkoleniowych dla pracowników samorządów lokalnych z zakresu wdrażania programu promocji inwestycyjnej oraz wykorzystania narzędzia do promocji ofert inwestycyjnych – przeszkolonych zostało 51 osób.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Dolnośląskiego z zakresu działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości w 2013 r. dotyczący rozwoju Klastrow Województwa Dolnośląskiego

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4242/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 18 czerwca 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
6	3	317 053,67	276 176,23	BWD / powierzenie

Osiągnięte efekty współpracy:

Celem konkursu było wsparcie rozwoju klastrow Województwa Dolnośląskiego. W ramach zadań realizowane były działania mające na celu m.in.:

- stymulowanie rozwoju powstałych sieci poprzez monitorowanie potrzeb, działań, przekazywanie i informacji na temat źródeł pozyskiwania funduszy na innowacyjne projekty,
- zacieśnianie współpracy w ramach klastrow, ich dalszy rozwój i umiędzynarodowienie,
- wzmocnienie potencjału i znaczenia klastrow,
- wzmocnienie wewnętrzne klastrow oraz poprawa konkurencyjności jego członków,
- utworzono podstawy 1 trójkąta współpracy „Dolny Śląsk – Saksonia – północne Czechy”.

Najciekawsza inicjatywa:

Zadanie pn. „Centrum innowacyjnych kompetencji członków Klastra CINNOMATECH dla inteligentnych specjalizacji Dolnego Śląska” zrealizowane przez Dolnośląski Park Innowacji i Nauki S.A.

Wysokość dotacji: 121 947,36 zł, termin realizacji: 16.09.–16.12.2013 r.

W toku realizacji zadania przeprowadzono analizę/ekspertyzę dot. możliwości pozyskania dużych przedsiębiorstw i form globalnych do klastra, wykorzystania ich zasobów, określenie możliwych kierunków kooperacji z dotychczasowymi członkami. Zorganizowano spotkanie/seminarium z potencjalnymi członkami firmami globalnymi z elementami giełdy kooperacji. Przeprowadzono szkolenia z zakresu rozproszonego systemu zarządzania projektami STARDOC oraz szkolenie dla menadżerów z zakresu tworzenia wspólnej oferty. Dokonano identyfikacji 27 przedsiębiorstw mogących podjąć współpracę z klastrem i wzmocnić jego potencjał oraz możliwość generowania nowych produktów i usług. Pozyskano do klastra 4 nowych partnerów. Utworzono grupy zakupowe. Przeprowadzono analizę/ekspertyzę pod kątem możliwości współpracy w ramach Wspólnoty Wiedzy i Innowacji EIT KIC. Zorganizowano 4 spotkania robocze w celu utworzenia podstaw współpracy trójkąta „Dolny Śląsk – Saksonia – północne Czechy”.

DEPARTAMANET OBSZARÓW WIEJSKICH I ZASOBÓW NATURALNYCH

WYDZIAŁ OBSZARÓW WIEJSKICH

Sfera zadań publicznych: działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 597 360 zł, z czego wykorzystano 589 872,84 zł. Nie udzielono dotacji w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Poniżej tabela przedstawia alokację środków na zadanie konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację w roku 2013 zadania publicznego Województwa Dolnośląskiego w zakresie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych pn. „Przedsięwzięcia promujące ideę odnowy wsi” dotyczącego wsparcia społeczności lokalnych działających w inicjatywie „Odnowa Wsi Dolnośląskiej” w 2013 r.

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3611/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 26 lutego 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
185	129	597 360,00	589 872,84	BWD / wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Celem konkursu było wsparcie społeczności lokalnych działających w „Odnowie Wsi Dolnośląskiej”, w realizacji projektów mających na celu poprawę funkcjonowania grupy odnowy wsi, pobudzenia aktywności mieszkańców do wspólnej pracy na rzecz swojej miejscowości oraz rozwój tożsamości wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich.

Realizacja zadań, które otrzymały dofinansowanie przyniosła następujące rezultaty:

- rozpropagowanie idei Odnowy Wsi wśród mieszkańców okolicznych sołectw, gmin, powiatów oraz odwiedzających miejscowości turystów,
- wszechstronne zaangażowanie mieszkańców w realizację projektów,
- integracja pokoleń oraz pobudzenie do większej aktywności młodszych mieszkańców poprzez działania na rzecz swoich miejscowości,
- uatrakcyjnienie i rozpowszechnianie form spędzania przez dzieci i młodzież czasu wolnego (kształtowanie postaw proekologicznych, ukazywanie i zaszczepianie zdrowego stylu życia);
- zaktywizowanie do podejmowania różnorodnych inicjatyw starszych mieszkańców,
- kultywowanie wśród młodszych pokoleń tradycji lokalnych, regionalnych poprzez spotkania ze starszym pokoleniem,
- zwiększenie świadomości i wiedzy na obszarach wiejskich dotyczącej pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań zmierzających do rozwoju poszczególnych miejscowości,
- organizacja imprez promujących ideę odnowy wsi oraz działania poszczególnych sołectw (festyny, festiwale, warsztaty, dożynki etc.),
- opracowanie i wykonanie tablic informacyjnych dotyczących historii miejscowości, opisujących te miejscowości,
- wykonanie "witaczy",
- zaprojektowanie, opracowanie i wykonanie materiałów promocyjnych: koszulek, długopisów, roll-upów, banerów, namiotów, ulotek, mapek, informatorów, pocztówek, kubków, toreb, kalendarzy, notesów, broszur, kronik multimedialnych, potykaçy, zakładek do książek, breloków, opasek odbłaskowych opatrzonych wymaganymi logotypami: Województwa Dolnośląskiego oraz inicjatywy Odnowy Wsi Dolnośląskiej, jak również zapisem: Sołectwo uczestniczyw inicjatywie Odnowy Wsi Dolnośląskiej,
- tworzenie stron internetowych poświęconych sołectwom (miejscowościom).

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. Promocja idei Odnowy Wsi Dolnośląskiej we wsi Stronie Śląskie poprzez Festyn Odnowy Wsi „Grzybomania 2013”, Śpiewnik, Tablice o wsi, Materiały Promocyjne zrealizowany przez – Oddział Miejsko-Gminny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Stroniu Śląskim.

Wysokość dotacji: 4 993 zł, termin realizacji: 30.08.–20.12.2013 r.

Cele zadania:

- organizacja festynu odnowy wsi „Grzybomania 2013” dla około 240 mieszkańców wsi, gminy, powiatu i turystów,
- zaangażowanie 120 mieszkańców wsi w działania na rzecz odnowy wsi i rozwój miejscowości,
- integracja młodsze i starszego pokolenia,
- pobudzenie dzieci i młodzieży do działania,
- organizacja czasu wolnego dzieciom, zapewnienie atrakcyjnego spędzania czasu na świeżym powietrzu, zaszczepienie w najmłodszych zdrowego stylu życia oraz pobudzenie w nich poczucia odpowiedzialności za świat fauny i flory,
- zwiększenie zainteresowania starszym pokoleniem m.in. poprzez zaproszenie do współpracy w wykonaniu śpiewnika – pamiętnika, by ocalić od zapomnienia stare piosenki i przysłówki ludowe oraz kultywować pamięć o przodkach,
- przygotowanie, opracowanie i wykonanie śpiewnika – pamiętnika wraz z informacją o inicjatywie odnowy wsi,
- wykonanie i umocowanie dwóch tablic z informacjami o wsi,
- zakup dwóch namiotów promocyjnych,
- opracowanie tekstu i wykonanie 1000 szt. ulotek z informacją o idei odnowy wsi,
- opracowanie projektu i wykonanie 100 szt. plakatów informujących o festynie,
- zaprojektowanie i wykonanie materiałów promocyjnych: 200 notesów, 200 długopisów.

Zadanie pn. „Głuchowice – wieś rzeźbiarska – IV plener rzeźbiarski, kalendarz oraz strona internetowa jako elementy promocji idei odnowy wsi” zrealizowane przez Stowarzyszenie „Głuchowice”.

Wysokość dotacji: 5 000 zł, termin realizacji: 10.09.–20.12.2013 r.

W dniach 18–22.09.2013r. we wsi Głuchowice zorganizowano plener rzeźbiarski, którego zwieńczeniem był festyn rodzinny – impreza integrująca mieszkańców gminy oraz dająca możliwość wypromowania programu Odnowa Wsi Dolnośląskiej.

W plenerze wzięło udział 4 rzeźbiarzy, a efektem ich prac były rzeźby, które po uprzednim ich zakonserwowaniu usytuowano w strategicznych miejscach wioski. Po zakończonym evencie wydrukowano kalendarz promujący sołectwo, utworzono również stronę internetową www.gluchowice.info.

Osiągnięto wszystkie zakładane cele, tj.:

- promowano twórczość ludową poprzez prezentację wykonanych rzeźb podczas pleneru,
- zachęcono inne miejscowości w gminie i regionie do udziału w programie Odnowa Dolnośląskiej Wsi,
- zachęcono mieszkańców do zwiększenia pracy nad specjalizacją wsi jako wioski rzeźbiarskiej,
- promowano inicjatywę „Odnowa Wsi Dolnośląskiej” poprzez wydruk materiałów promocyjnych oraz utworzenie strony internetowej.

W plenerze rzeźbiarskim wzięło udział ponad 800 uczestników.

Zadanie pn. „Dla Giebułtowa pracujemy – Odnowę Wsi realizujemy” zrealizowane przez Lokalną Grupę Aktywnych „Mały i Duży dla Giebułtowa”.

Wysokość dotacji: 4 984 zł, termin realizacji: 2.09.–30.11.2013 r.

Zadanie zostało realizowane przez Lokalną Grupę Aktywnych „Mały i Duży dla Giebułtowa” przy wsparciu mieszkańców sołectwa Giebułtów oraz członków OSP i Klubu Sportowego Sudety Giebułtów (ok. 50 osób).

W ramach zadania realizowanego w miejscowości Giebułtów ustawiono witacz, tablicę informacyjną oraz tabliczki kierunkowe (4 sztuki), co miało na celu stworzenie spójnego systemu oznakowania miejsc szczególnie atrakcyjnych turystycznie na terenie wsi i okolic. Jednocześnie postawione tablice informują mieszkańców i turystów o uczestnictwie sołectwa w inicjatywie „Odnowy Wsi Dolnośląskiej”. Dodatkowo wydano materiały informacyjne (torby, długopisy, ulotka), które przyczyniły się do utrwalenia obrazu Giebułtowa jako wsi aktywnie działającej w ramach programu Odnowy Wsi Dolnośląskiej. Starannie przygotowana pod względem graficznym i merytorycznym ulotka, upowszechnia wiedzę na temat tradycyjnych form zabudowy wiejskiej i dbałości o poprawność wzorców związanych z ładem przestrzennym i budownictwem we wsi.

Osiągnięte rezultaty:

- wzrost poziomu wiedzy mieszkańców/turystów o historycznych aspektach wsi,
- wzrost poziomu integracji i zaangażowania mieszkańców w działalność na rzecz wsi,
- wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat elementów zagospodarowania przestrzennego wsi oraz dbałości o estetykę wsi,
- wzrost poziomu wiedzy mieszkańców/turystów na temat programu „Odnowy Wsi Dolnośląskiej” oraz uczestnictwa sołectwa w tej inicjatywie,
- usystematyzowanie oznakowania miejsc atrakcyjnych turystycznie we wsi i okolicach,
- skanalizowanie ruchu turystycznego,
- ułatwienie turystom poruszanie się po terenie sołectwa.

Zadanie pn. „Wirtualny Ślubów” w ramach promocji idei Odnowy Wsi Dolnośląskiej zrealizowane przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Razem Możemy Więcej”.

Wysokość dotacji: 5 000 zł, termin realizacji: 1.08.–20.12.2013 r.

Cele realizacji zadania publicznego:

- pobudzenie aktywności lokalnej do przedsięwzięć na rzecz wsi,
- integracja mieszkańców,
- montaż tablicy informującej o „Ścieżce zmysłów”,
- promocja inicjatywy Odnowa Wsi Dolnośląskiej poprzez założenie strony internetowej, wydanie folderów, widokówek oraz zakup namiotu promocyjnego,
- szerzenie informacji na temat przedsięwzięć podejmowanych przez Sołectwo w ramach Odnowy Wsi Dolnośląskiej,

Podjęte działania i rezultaty:

- zaangażowanie ponad stu mieszkańców wsi do działania na rzecz odnowy wsi i rozwoju miejscowości,
- promowanie osiągnięć sołectwa zaplanowanych w ramach programu,
- wzrost poziomu wiedzy mieszkańców/turystów na temat programu Odnowy Wsi Dolnośląskiej,
- podtrzymanie stałej współpracy ze szkołą: nauczycielami i radą rodziców,
- opracowanie materiałów promocyjnych (foldery, widokówki, koszulki),

- zakup namiotu promocyjnego,
- wykonanie tablicy informacyjnej,
- wykonanie strony internetowej.

DEPARTAMENT MARSZAŁKA

PEŁNOMOCNIK MARSZAŁKA DS. MŁODZIEŻY

Sfera zadań publicznych: nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie
promocja i organizacja wolontariatu
działalność na rzecz organizacji pozarządowych

Na realizację zadań w formie dotacji w otwartych konkursach ofert przekazano łącznie kwotę 536 525 zł, z czego wykorzystano 535 401,09 zł. Nie udzielono dotacji w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Poniżej tabele przedstawiają alokację środków na poszczególne zadania konkursowe wraz ze wskazaniem osiągniętych efektów oraz najciekawszych inicjatyw realizowanych w ramach zleconych zadań.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego „Wsparcie dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmocnienie postaw obywatelskich wśród młodzieży z terenu Dolnego Śląska”

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3457/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 29 stycznia 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
12	12	416 525	415 403,50	BWD/wsparcie

Najciekawsze inicjatywy:

Zadanie pn. „Program rozwoju aktywności społecznej młodych oławian” zrealizowany przez Instytut Edukacji Społecznej.

Wysokość dotacji: 39 950 zł, termin realizacji: 1.04.–31.12.2013 r.

Głównym celem zadania było zwiększenie aktywności społecznej młodych oławian oraz sieci społecznych i potencjału kapitału społecznego obywateli Ziemi Oławskiej.

Dzięki realizacji zadania w Oławie został stworzony system komunikacji młodzieżowej angażujący środowiska młodzieżowe, pozarządowe oraz administracyjne w zwiększanie przepływu lokalnych informacji. W ramach zadania 12 młodzieżowych liderów wzięło udział w Studium Animacji Społecznej nabywając w ten sposób niezbędne kompetencje do podejmowania profesjonalnej aktywności społecznej i zaangażowania w lokalną społeczność i lokalne organizacje pozarządowe.

Realizacja projektu pomogła odpowiedzieć na zdefiniowane w ofercie potrzeby środowiska lokalnego, przede wszystkim małą aktywność społeczną młodych oławian.

Uczestnicy Studium Animacji Społecznej dzięki udziałowi w projekcie działają efektywniej w swoim środowisku lokalnym i angażują w swoje działania rówieśników.

Skala działań w ramach Studium Animacji Społecznej:

- przeprowadzono intensywną promocję programu w środowisku lokalnym, w wyniku której chęć udziału w Studium zgłosiły 24 osoby,
- 12 młodych lokalnych liderów wzięło udział w cyklu szkoleniowym służącym wzmocnieniu kompetencji, zwiększeniu efektywności społecznej i zaangażowania obywatelskiego,
- zrealizowana 56-godzinny program szkoleniowy (7 spotkań x 8 godzin).

Skala działań w ramach systemu komunikacji młodzieżowej:

- 1) zapoczątkowana została debata na temat aktywności społecznej młodych oławian oraz utworzona została grupa robocza pracująca nad stworzeniem lokalnego systemu komunikacji młodzieżowej, w prace której włączyło się około 40 osób,
  - 15 osób brało udział w spotkaniach grupy,
  - 39 osób zaangażowało się w proces wirtualnie;
- 2) odbyło się 5 spotkań grupy roboczej oraz 4 spotkania podgrup odpowiedzialnych za poszczególne działania;
- 3) przeprowadzona została ankieta wśród oławskiej młodzieży dotycząca potrzeb i zachowań młodzieży w zakresie komunikacji, którą wypełniło 136 osób;
- 4) zaangażowano młodzież oraz organizacje i instytucje w prowadzenie portalu „Się dzieje w Oławie”. Obecnie jest on administrowany przez 11 osób (stan na dzień 19.01.2014 r.);
- 5) rozpoczęto proces angażowania młodych oławian w działalność portalu. Obecnie liczba jego odbiorców wynosi 1 051 osób (stan na dzień 19.01.2014 r.).

Otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego „Wsparcie dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmocnienie działań skierowanych do organizacji pracujących z młodzieżą z terenu Dolnego Śląska”

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 3458/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 29 stycznia 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
1	1	70 000	69 997,59	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „Rozwój polityki młodzieżowej na Dolnym Śląsku 2013” zrealizowane przez Dolnośląską Radę Młodzieży.

Wysokość dotacji: 70 000 zł, termin realizacji: 1.04.–31.12.2013 r.

Osiągnięte cele realizacji zadania:

- stworzenie portalu internetowego www.fajnie.org,
- uruchomienie portalu od 1 czerwca 2013 r.,
- prowadzenie działań promocyjnych portalu w okresie od maja do grudnia 2013 r.,
- prowadzenie monitoringu danych dotyczących młodzieży na terenie Dolnego Śląska od kwietnia do grudnia 2013 r.,
- prowadzenie prac związanych z tworzeniem raportu w listopadzie i grudniu 2013 r.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego „Wsparcie dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmocnienie działań związanych z promocją samorządności dla młodzieży z terenu Dolnego Śląska”

Konkurs ogłoszony uchwałą nr 4116/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 22 maja 2013 r.

Liczba złożonych ofert	Liczba ofert które otrzymały dofinansowanie	Kwota przyznanych dotacji [zł]	Kwota wykorzystanych dotacji [zł]	Źródło finansowania/ forma realizacji zadania
1	1	50 000	50 000	BWD/wsparcie

Osiągnięte efekty współpracy:

Zadanie pn. „S@morz@d” zrealizowane przez Semper Avanti.

Wysokość dotacji: 50 000, termin realizacji 1.07.–31.12.2013 r.

Osiągnięte cele realizacji zadania:

- ponad 600 osób z 24 powiatów (4 więcej niż zakładane minimum) wzięło udział w spotkaniach nt. funkcjonowania samorządu wojewódzkiego,
- 1946 osób (o 446 osób więcej niż zakładane minimum) z 30 powiatów wysłuchało prelekcji nt. zadań i roli samorządu wojewódzkiego,
- 57 młodych ludzi wzięło udział w szkoleniu dla ambasadorów wiedzy o samorządzie wojewódzkim.

2. Zadania własne Województwa realizowane ze środków BWD i PFRON

2.1. Dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów finansowane ze środków PFRON

WYDZIAŁ DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Sfera zadań publicznych: działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

Dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów, udzielane jest na podstawie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. 2004, Nr 187, poz. 1940, ze zm.).

L. p.	Wnioskodawca	Projekt na rzecz/obiekt	Zakres robót	Termin realizacji	Wysokość dofinansowania
1.	Klub Sportowy "AZS Wrocław" Akademickiego Związku Sportowego we Wrocławiu	Akademickie Centrum Sportowo – Rehabilitacyjne we Wrocławiu	Dobudowa wielofunkcyjnej hali sportowej do hali tenisowej z termomodernizacją jej dachu.	16.11.2012–28.02.2014	400 000
2.	Polskie Stowarzyszenie na	Dom Rodzinny z Mieszkaniem	Budowa domu wielorodzinnego z mieszkaniami wspomaganyymi	19.12.2011-30.05.2014	650 000

	Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Dzierżoniowie	Wspomagany w Dzierżoniowie	dla osób z niepełnosprawnościami umysłowymi dla 46 mieszkańców (inwestycja w realizacji).		
3.	Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych	Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób ze sprzężoną niepełnosprawnością w Miliczu	Rozbudowa budynku wtz o skrzydło przeznaczone na Środowiskowy Dom Samopomocy dla 30 osób z niepełnosprawnością sprzężoną (inwestycja w realizacji).	1.05.2013–31.08.2014	650 000
4.	Fundacja "Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci" z Wrocławia	Centrum Rehabilitacji w Specjalistycznej Przychodni dla Dzieci Nieuleczalnie i Przewlekłe Chorych we Wrocławiu	Remont pomieszczeń na Centrum Rehabilitacji w ramach Przychodni dla Dzieci Nieuleczalnie i Przewlekłe Chorych.	10.12.2012–10.12.2013	290 000
5	Fundacja Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski z Legnicy	Warsztat Terapii Zajęciowej im. Andrzeja Krakowskiego w Legnicy prowadzony przez Fundację Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski	Remont i przystosowanie dla osób niepełnosprawnych pom. hig.-sanit. w Warsztacie Terapii Zajęciowej	01.07.2013–01.10.2013	26 400
RAZEM:					2 016 400

2.2. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej

WYDZIAŁ DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Sfera zadań publicznych: działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

W 2013 r. na koszty działania ZAZ zostało przekazane dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Dolnośląskiego oraz ze środków PFRON będących w dyspozycji województwa w łącznej wysokości: 1 842 160 zł, z czego wykorzystano 1 842 083,29 zł.

Na zadanie dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej łącznie przekazano 2 016 242,32 zł, a wykorzystano 2 016 865,61 zł.

W 2013 r. utworzono 1 nowy Zakład Aktywności Zawodowej w Wałbrzychu, którego organizatorem jest Stowarzyszenie Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej. Ze środków PFRON będących w dyspozycji województwa przekazano na ten cel dotację w wysokości 174 782,32 zł.

Ponadto dwa podmioty Programu otrzymały wsparcie działalności obsługowo-rehabilitacyjnej zakładów aktywności zawodowej, których organizatorami są organizacje pozarządowe:

- zakład w Jeleniej Górze, którego organizatorem jest Caritas Diecezji Legnickiej, zatrudniający 38 osób niepełnosprawnych,
- zakład aktywności zawodowej w Mikoszowie, którego organizatorem jest Stowarzyszenie Św. Celestyna, zatrudniający 36 osób niepełnosprawnych.

Głównym celem zadania jest wsparcie działalności zakładów aktywności zawodowej, co ma wpływ na wzrost zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

2.3. Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego finansowane ze środków BWD

WYDZIAŁ KULTURY

Sfera zadań publicznych: kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

Nabór wniosków o dotację przeprowadzany jest zgodnie z Uchwałą Nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego (Dz. U. Województwa Dolnośląskiego z 2012 r. Nr 4500).

Ilość wszystkich złożonych ofert	Ilość ofert złożonych przez podmioty Programu	Liczba podmiotów Programu, którym przyznano dotację	Kwota dotacji przyznanych podmiotom Programu [zł]
267	214	89	4 065 000

W realizowanym programie ochrony dziedzictwa narodowego w 2013 r. dofinansowano prace przy obiektach zabytkowych polegające na remontach ratunkowych konstrukcji dachów i więźby, osuszaniu drenażami ścian nośnych budynków, kontynuacji prac rozpoczętych się w latach ubiegłych oraz konserwacji wysokiej klasy ruchomych dzieł sztuki gotyckiej, renesansowej i manierystycznej.

Rewitalizowano budowle drewniane uznane za pomniki historii, kunsztowne i unikatowe dzieła rzemiosła artystycznego. Były to prace zabezpieczające i remontowe w obiektach zagrożonych destrukcją, znajdujących się w aktualnie udokumentowanym złym stanie technicznym, wymagające podjęcia złożonych zakresów technologicznych. Dzięki dofinansowaniu wykonano prace konserwatorskie i restauratorskie, które zapobiegły zniszczeniu cennych dzieł architektury drewnianej i murowanej, polichromii ściennych, rzeźb, obrazów i dzieł rzemiosła artystycznego.

Najcenniejsze obiekty:

- gotycki poliptyk w Bazylice Świdnickiej,
- gotycki portal kościoła w Pożarzysku,
- późnogotycki pentaptyk z kościoła w Pisarzowicach,
- portrety śląskiej dynastii Piastów aut. J.J. Knechtla,
- gotycka kaplica św. Antoniego w Strzegomiu,
- gotycka rotunda św. Gotarda w Strzelinie,
- barokowy ołtarz Michała Kłahra Młodszego w Orłowcu,
- domy przysłupowe (charakterystyczna architektura dla Dolnego Śląska) w Dębowym Gaju, Bogatyni i Skorzynie,
- renesansowy pałac Niesytno w Płoninie,
- Pałace w Kunowie, Gorzanowie i Gaworzycach,
- Baszta Tkaczy w Chojnowie,
- Brama Paczkowska w Ziębicach.

2.4. Dotacje celowe na zadania z zakresu ratownictwa górskiego udzielane w trybie pozakonkursowym

WYDZIAŁ OBRONNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA

Sfera zadań publicznych: ratownictwo i ochrona ludności

Środki finansowe na zadania z zakresu ratownictwa górskiego, przyznane są na podstawie art. 17 ust. 8 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. z 2011 r. Nr 208, poz. 1241 ze zm.)

Dotacja celowa na zadania z zakresu ratownictwa górskiego przyznana uchwałą Nr 3381/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 2 stycznia 2013 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Okres realizacji	Wysokość przekazanej dotacji	Wysokość wykorzystanej dotacji
1.	Grupa Karkonoska GOPR	2.01.–31.12.2013	100 000,00	100 000,00
2.	Grupa Wałbrzysko-Kłodzka GOPR	2.01.–31.12.2013	100 000,00	99 851,05
RAZEM:			200 000,00	199 851,05

Podstawą działania ratownictwa górskiego jest stałe podnoszenie kwalifikacji ratowniczych i pełnienie służby górskiej. Dla podniesienia kwalifikacji ratowniczych przeprowadzono szkolenia specjalistyczne, m. in.: szkolenie przewodników psów lawinowych oraz poszukiwawczych, szkolenie topograficzne w celu poprawienia znajomości trudnego terenu działania grupy, szkolenie lawinowe przygotowujące ratowników do ciężkich akcji lawinowych, ratownictwo ścianowe zimowe, kierowców skuterów śnieżnych oraz pojazdów czterokołowych, szkolenia medyczne unifikujące, szkolenie z zakresu ratownictwa na rzekach górskich i powodziowych.

Dotacja celowa na zadania z zakresu ratownictwa górskiego przyznana uchwałą Nr 4018/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 kwietnia 2013 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Okres realizacji	Wysokość przekazanej dotacji	Wysokość wykorzystanej dotacji
1.	Grupa Karkonoska GOPR	1.09.–31.12.2013	250 000,00	250 000,00
2.	Grupa Wałbrzysko-Kłodzka GOPR	1.06.–31.12.2013	250 000,00	250 000,00
RAZEM:			500 000,00	500 000,00

Grupa Karkonoska GOPR zakupiła m. in. urządzenie do prowadzenia automatycznego masażu serca, pojazd czterokołowy typu Quad, dzięki któremu możliwe było szybsze dotarcie do miejsc niedostępnych dla większości pojazdów oraz osób potrzebujących pomocy w górach. Ponadto został rozbudowany i unowocześniony system informatyczny – monitoringowy przyczyniający się do poprawy zabezpieczenia sprzętu ratowniczego będącego na wyposażeniu stacji ratunkowej, a dodatkowo została poprawiona funkcjonalność miejsca dyżuru ratownika dyspozytora w centralnej

stacji ratunkowej. Zmodernizowano również bramy wjazdowe przy centralnej stacji ratunkowej, zwiększając zabezpieczenie sprzętu ratowniczego, a także poprawiając rozwiązania logistyczne podczas wyjazdów do działań ratowniczych.

Grupa Wałbrzysko-Kłodzka GOPR przeprowadziła termomodernizację stacji ratunkowej w Zieleńcu, w której pełniący jest dyżur całodobowy. Ponadto dokonano zakupu dwóch pojazdów czterokołowych z napędem alternatywnym, który pozwala poruszać się w każdych warunkach pogodowych. Zakupiono zestaw do łączności ratowników górskich ze śmigłowcem Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, który zostanie wykorzystywany przez GOPR do działań ewakuacyjnych poszkodowanych w górach oraz specjalistyczne nosze do ewakuacji poszkodowanych w warunkach zimowych.

2.5. Dotacja celowa na zadanie dotyczące utworzenia Powiatowego Centrum Integracji Społecznej

WYDZIAŁ ZDROWIA

Sfera zadań publicznych: przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym

Środki finansowe na zadanie dotyczące Centrum Integracji Społecznej (na pierwsze wyposażenie oraz na działalność przez okres pierwszych trzech miesięcy) przyznawane są z budżetu Województwa Dolnośląskiego na podstawie art. 8 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.), na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596 i 645) oraz art. 4 i 93 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356) w zw. z art. 7 ust. 2 oraz uchwały nr XXXI/880/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 14 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Dolnośląskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2013 – 2016”.

W kwietniu 2013 r. Fundacja Integracji Społecznej „Kajetan” zwróciła się do Wojewody Dolnośląskiego z wnioskiem o nadanie statusu centrum integracji społecznej. W dniu 13 czerwca 2013 r. Wojewoda Dolnośląski decyzją administracyjną postanowił nadać status oraz wpisać do rejestru centrów integracji społecznej pn. „Powiatowe Centrum Integracji Społecznej Kajetan” na okres 5 lat.

W dniu 7 sierpnia 2013 r. Fundacja Integracji Społecznej „Kajetan” – jako instytucja tworząca Centrum Integracji Społecznej wystąpiła z wnioskiem do Marszałka Województwa Dolnośląskiego o przyznanie dotacji ze środków publicznych w ramach „Dolnośląskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2013–2016” na pierwsze wyposażenie oraz na działalność przez okres pierwszych trzech miesięcy Centrum Integracji Społecznej, który następnie został uszczegółowiony.

Art. 8 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym wskazuje źródła finansowania kosztów utworzenia Centrum Integracji Społecznej. Zatem utworzenie Centrum może być finansowane z dochodów własnych samorządu województwa przeznaczonych na realizację wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dotacja celowa dla Fundacji Integracji Społecznej „Kajetan” – instytucji tworzącej Centrum Integracji Społecznej na pierwsze wyposażenie oraz na działalność przez okres pierwszych trzech miesięcy przyznana została uchwałą nr 4666/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 3 września 2013 r.

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Przedmiot porozumienia	Termin realizacji	Wysokość dofinansowania
1.	Fundacja Integracji Społecznej „Kajetan”	Zakup pierwszego wyposażenia Powiatowego Centrum Integracji Społecznej „Kajetan” z siedzibą w Ząbkowicach Śląskich przy ul. Proletariatszyków 1	30.09.2013–31.12.2013	6 644,20
2.	Fundacja Integracji Społecznej „Kajetan”	Działalność przez okres pierwszych trzech miesięcy Powiatowego Centrum Integracji Społecznej „Kajetan” z siedzibą w Ząbkowicach Śląskich przy ul. Proletariatszyków 1	30.09.2013–31.12.2013	33 355,80
RAZEM:				40 000,00

3. Zadania realizowane ze środków unijnych

3.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007–2013

Podmioty Programy są beneficjentami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013, a ich udział w ubieganiu się o środki unijne wyglądał następująco:

Wnioski o dofinansowanie poprawne pod względem formalnym od początku Programu	Liczba wniosków	Wartość ogółem	Wnioskowane dofinansowanie
Wszystkie złożone wnioski w ramach PO KL na Dolnym Śląsku	10 046	7 260 026 246,66	7 048 291 037,51
Wnioski złożone przez organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje w ramach PO KL	2 970	1 782 354 847,86	1 762 669 577,16
% wszystkich wniosków przypadających na organizacje społeczne	29,56%	24,55%	25,01%
Umowy o dofinansowanie od początku Programu	Liczba umów	Wartość ogółem	Dofinansowanie ogółem
Wszystkie podpisane umowy w ramach PO KL na Dolnym Śląsku	2 371	2 099 654 472,7	2 008 722 221,51

Umowy podpisane przez organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje w ramach PO KL	608	328 957 647,64	325 721 602,89
% wszystkich umów przypadających na organizacje społeczne	25,64%	15,67%	16,22%
Stosunek podpisanych umów do złożonych wniosków o dofinansowanie w przypadku organizacji społecznych	20,47%		
Wnioski o dofinansowanie poprawne pod względem formalnym w 2013 roku	Liczba wniosków	Wartość ogółem	Wnioskowane dofinansowanie
Wszystkie złożone wnioski w ramach PO KL na Dolnym Śląsku	1 005	413 630 509,73	401 754 499,49
Wnioski złożone przez organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje w ramach PO KL	487	80 717 175,45	79 495 016,94
% wszystkich wniosków przypadających na organizacje społeczne	48,46%	19,51%	19,79%
Umowy o dofinansowanie w 2013 r.	Liczba umów	Wartość ogółem	Dofinansowanie ogółem
Wszystkie podpisane umowy w ramach PO KL na Dolnym Śląsku	573	1 156 141 271,87	1 091 927 373,02
Umowy podpisane przez organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje w ramach PO KL	121	79 377 470,90	78 860 330,89
% wszystkich umów przypadających na organizacje społeczne	21,12%	6,87%	7,22%
Stosunek podpisanych umów do złożonych wniosków o dofinansowanie w przypadku organizacji społecznych	24,85%		

3.2. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007–2013

Podmioty Programy są również beneficjentami Regionalnego Programu Operacyjnego, a ich udział w ubieganiu się o środki unijne wyglądał następująco:

Wnioski o dofinansowanie poprawne pod względem formalnym od początku Programu	Liczba wniosków	Wartość ogółem	Dofinansowanie ogółem
Wszystkie złożone wnioski w ramach RPO WD	3 240	13 779 080 074,36	7 211 702 172,56
Wnioski złożone przez organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje w ramach RPO	33	60 798 790,17	35 666 711,28
% wszystkich wniosków przypadających na organizacje społeczne	1,02%	0,44%	0,49%

Umowy o dofinansowanie od początku Programu	Liczba umów	Wartość ogółem	Dofinansowanie ogółem	Dofinansowanie z EFRR
Wszystkie podpisane umowy w ramach RPO WD	2 020	9 562 975 279,99	5 132 000 011,12	4 988 900 543,32
Umowy podpisane przez organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje	24	48 070 018,86	29 028 966,91	28 550 956,23
% wszystkich umów przypadających na organizacje społeczne	1,19%	0,50%	0,57%	0,57%
Stosunek podpisanych umów do złożonych wniosków o dofinansowanie w przypadku organizacji społecznych	72,73%			

Wnioski o dofinansowanie w 2013 roku	Liczba wniosków	Wartość ogółem	Dofinansowanie
Wszystkie złożone wnioski w ramach RPO WD	299	917 889 893,97	504 550 915,85
Wnioski złożone przez organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje w ramach RPO	1	1 552 493,02	1 254 769
% wszystkich wniosków przypadających na organizacje społeczne	0,33%	0,17%	0,25%

Umowy o dofinansowanie w 2013 roku	Liczba umów	Wartość ogółem	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
Wszystkie umowy podpisane w ramach RPO WD	297	1 470 681 761,89	774 848 583,69	741 848 583,69
Umowy podpisane przez organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje	2	7 626 130,56	3 723 085,94	3 352 816,25
% wszystkich umów przypadających na organizacje społeczne	0,67	0,52%	0,48%	0,45
Stosunek podpisanych umów do złożonych wniosków o dofinansowanie w przypadku organizacji społecznych	200%*			

*Podana wartość wynika z faktu, w 2013 r. podpisano 1 umowę organizacji społecznej, stowarzyszenia, fundacji, dla której wniosek o dofinansowanie został złożony w 2012 r.

3.3. Program Operacyjny RYBY na lata 2007–2013

Lokalne Grupy Rybackie (LGR) utworzone w 2010 roku działają w ramach osi Priorytetowej 4 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007–2013” (PO RYBY 2007–2013). LGR odpowiedzialne są za opracowanie Lokalnych Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich (LSROR), na podstawie których wdrażane są operacje przyczyniające się do rozwoju obszarów zależnych od rybactwa i realizowane są przez przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Do końca 2012 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi ogłosiło dwa konkursy na wybór Lokalnych Grup Rybackich do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich (LSROR). Z terenu Dolnego Śląska wybrano 2 grupy:

- „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”,
- „Dolnośląską Krainę Karpia”.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi do końca 2012 roku podpisało umowy ramowe z ww. grupami określając dla nich limit środków finansowych w wysokości 68 439 249 zł. W roku 2013 umowy ramowe zostały aneksowane przez Ministerstwo i przeznaczony limit środków uległ zmianie do wysokości 63 577 939,59 zł.

Nazwa LGR	Gminy wchodzące w skład LGR	„Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”					RAZEM	„Wdrażanie projektów współpracy”	„Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”	RAZEM
		Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa	Restrukturyzacja lub reorientacja działalności gospodarczej, lub dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem	Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa	Ochrona środowiska lub dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności lub przywrócenia potencjału produkcyjnego sektora rybactwa, w przypadku jego zniszczenia w wyniku lekkiej żywiołowej,					
Stowarzyszenie LGR „Dolnośląska Kraina Karpia”	Przemków, Chocianów, Węgliniec, Gromadka, Lubin, Bolesławiec, Chojnów, Osiecznica, Miłkowice, Kunica.	10 254 634	1 803 903,76	2 026 393,31	2 108 462,30	16 193 393,17	762 597,47	1 779 835,36	2 542 432,83	
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”	Milicz, Żmigrod, Twardodogóra, Cieszków, Krolinica, (Odołanów, Sośnica, Przygodzice - wielkopolska)	21 891 149,10	3 926 591,98	4 138 509,45	8 624 022,97	38 580 273,50	2 242 105,67	4 019 734,27	6 261 839,94	

3.4 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

Zarząd Województwa Dolnośląskiego ogłosił konkurs na wybór lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 wraz z wnioskami o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania 4.31 „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania” w terminie od 17 listopada 2008 r. do 15 stycznia 2009 r.

Ostatecznie Uchwałą NR 2900/III/09 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 9 czerwca 2009 r. zatwierdzony został wybór 19 Lokalnych Grup Działania do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju, których aktualny łączny budżet pomocy ogółem wynosi 200 982 746,88 zł.

W dniu 23.09.2013 r. w związku ze stwierdzeniem przez SW nieprawidłowości i nie wykonywania przez Beneficjenta zobowiązań wynikających z umowy o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju zawartej w dniu 17 czerwca 2009 r., umowa ta została rozwiązana. Planowany budżet LSR dla rozwiązanej umowy wynosił 5 983 936 zł.

Tabela Lokalne Grupy Działania

a) wysokość środków finansowych przeznaczonych na LGD,

b) nazwy LGD, które otrzymały finansowanie oraz obszar ich działania (gminy).

Lp.	Nazwa LGD	Gminy wchodzące w skład LGD	„Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” (nie mniej niż 10% na poszczególne działania*)					„Wdrażanie projektów współpracy”	„Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”	RAZEM
			Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i Rozwój Wsi	Małe Projekty	RAZEM			
1	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Ducha Gór”	Mysłakowice, Janowice Wielkie, Podgórzyn, Jezów Sudecki, Karpacz	32 724	384 685	2 679 383	750 000	3 846 792	99 486	961 698	4 907 976
2	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”	Milicz, Żmigród, Twardodogóra, Cieszków, Krolnice, (Odolanów, Solina, Przygodzice wielkopolskie)	1 123 912	1 123 912	5 500 000	3 491 299	11 239 124	290 667	2 809 781	14 339 572
3	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kwiat Lnu”	Kamieńna Góra, Maroszków, Lubawka, Czarny Bór, Mieroszów, Stare Bogaczowice	644 072	1 055 927	1 800 000	1 327 108	4 827 108	124 839	1 206 777	6 158 724
4	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”	Dobromierz, Koszomłoty, Jaworzyna Śl., Strzegom, Świdnica, Udanów, Żarów	980 000	1 120 000	3 500 000	4 065 004	9 665 004	249 957	2 416 251	12 331 212
5	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Starorzeczce Odry	Jelcz-Laskowice, Olawa, Domaniów	469 012	990 000	1 830 988	1 400 112	4 690 112	121 296	1 172 528	5 983 936

6	Fundacja „Kłodzka Wstęga Sudetów” – Lokalna Grupa Działania	Kłodzko, Radków, Bystrzyca Kłodzka, Łądek Stroniec, Zdrój, Świątków, Międzyzłote, Szczytna, Ląwek Kłodzki	924 158	1 700 000	6 098 845	3 806 765	12 529 768	239 994	2 352 442	15 122 204
7	Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”	Bolków, Męcinka, Miciwojów, Krobotyżyc, Piesowice, Złotyja-gmina wiejska, Świerżawa, Zagrodno, Pięlgrymka, Wądroże Wielkie, m. Wojciszów	767 000	767 000	4 400 000	1 044 676	6 978 676	180 483	1 730 177	8 889 337
8	Lokalna Grupa Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzyc, Święta Katarzyna, Żórawina – Lider A4	Żórawina, Kąty Wrocławskie, Święta Katarzyna, Kobierzyc	970 000	1 370 000	3 687 274	2 076 409	8 103 684	159 147	1 628 421	9 891 252
9	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Integracja Turystyka”	Kanice, Legnickie Pole, Miłkowice, Rupa	200 000	120 575	1 160 000	710 897	2 191 472	55 676	547 868	2 795 016
10	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wizosowa Kraina”	Przemków, Chocianów, Gromadka, Lubin, Bolesławiec, Chojnów	1 200 000	1 500 000	4 980 000	2 069 900	9 749 900	182 802	2 035 241	11 967 945
11	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Gromnik”	Strzeżin, Kondratowice, Przeworno, Wądrów, Bardów	513 450	513 450	2 600 000	1 507 606	5 134 508	132 789	1 283 627	6 550 924
12	Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra-Niechlów-Wąsosz	Góra, Niechlów, Wąsosz	400 000	400 000	2 209 316	900 000	3 909 316	101 103	977 329	4 987 748
13	Stowarzyszenie „Świątków – Lokalna Grupa Działania”	Dzierżonów, Jordanów Śląski, Łągowizki, Maronowice, Mietków, Sobotka, Niemcza	630 000	1 120 000	3 820 000	1 235 396	6 805 396	145 743	1 525 849	8 476 988
14	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina łęgów Odrzańskich”	Środa Śląska, Malczyce, Prochowice, Ścinawa, Wołów, Wisieko Rudna, Jamołno, Pęcław, Głogów, Brzeg Dolny, Miękinia	1 700 000	1 900 000	11 400 000	3 615 120	18 615 120	362 460	3 903 780	22 881 360

15	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”	Walen, Nowa Ruda, Stokowica, Głuszycza	585 571	385 000	1 600 000	1 251 397	3 821 968	98 844	955 492	4 876 304
16	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania – „Partnerstwo Izerskie”	Nowogrodzic, Luban, Lesna, Olszyna, Piaterdwa, Sakarczyn, Gryfów Śl., Lubomierz, Lwówek Śl., Minsk, Wleń, Warta Bolesławiecka, Stara Kamienica, Świeradów, Zdrój, Zgorzelec, Sułków, Zawidów-gm. Atejska	1 802 351	2 252 351	11 610 864	4 017 941	19 683 508	388 359	4 005 877	24 077 744
17	Lokalna Grupa Działania „Kraina Wągorz Trzebnickich”	Obornie Śl., Trzebnica, Ważnia Mała, Proskice, Zawonia	725 000	725 000	3 500 000	2 280 860	7 230 860	187 005	1 807 715	9 225 580
18	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa	Długosza, Czernica, Dobroszyca, Syców, Bierutów, Dziadowa Kłoda, Oleśnica, (Wilków- opolskie)	1 240 000	1 680 000	4 409 881	3 010 010,	10 339 892	267 411	2 584 973	13 192 276
19	Lokalna Grupa Działania „QWsi”	Ciepłowody, Ziębice, Złoty Stok, Kamieniec Ząbkowicki, Bardo, Ząbkowice Śląskie	1 591 185	1 315 172	6 042 666	3 017 061	11 966 086	191 424	2 169 139	14 326 649
RAZEM			16 498 437	20 423 074	82 829 218	41 577 565	161 328 295	3 579 485	36 074 966	200 982 746

V. Współpraca pozafinansowa

1. Wsparcie szkoleniowe i merytoryczne

1.1. Szkolenia, warsztaty, spotkania informacyjne, w których brali udział przedstawiciele organizacji pozarządowych

1. Spotkania informacyjne organizowane przez Departament Europejskiego Funduszu Społecznego dla potencjalnych projektodawców:

- w ramach Poddziałania 9.1.2, spotkanie odbyło się 10 września, uczestniczyło w nim 10 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.1.1, spotkanie odbyło się 9 września, uczestniczyła w nim 1 organizacja,
  - w ramach Poddziałania 9.1.1, spotkanie odbyło się 6 września, uczestniczyło w nim 9 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.5, spotkanie odbyło się 3 września, uczestniczyło w nim 12 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.1.1, spotkanie odbyło się 29 sierpnia, uczestniczyła w nim 1 organizacja,
  - w ramach Poddziałania 9.5, spotkanie odbyło się 28 sierpnia, uczestniczyło w nim 15 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.1.2, spotkanie odbyło się 23 maja, uczestniczyło w nim 6 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.1.2, spotkanie odbyło się 22 maja, uczestniczyło w nim 11 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.5, spotkanie odbyło się 10 kwietnia, uczestniczyło w nim 25 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.5, spotkanie odbyło się 5 kwietnia, uczestniczyło w nim 24 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.5, spotkanie odbyło się 3 kwietnia, uczestniczyło w nim 13 organizacji,
  - w ramach Poddziałania 9.5, spotkanie odbyło się 25 marca, uczestniczyło w nim 31 organizacji.
- W sumie w spotkaniach wzięło udział 158 organizacji.

Departament Funduszu Europejskiego.

2. Dwa spotkania dla podmiotów Programu dotyczące zlecenia zadań publicznych – spotkania zostały zorganizowane po ogłoszeniu otwartych konkursów w celu wyjaśnienia wątpliwości związanych z ogłoszeniem oraz wzorem oferty.

Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych.

3. Realizacja programu szkoleniowo-informacyjnego, promującego abstynencję w środowiskach lokalnych na terenie Dolnego Śląska we współpracy z Dolnośląską Federacją Profilaktyki Uzależnień „ŚLĘŻA”.

Podczas dwóch spotkań szkoleniowych, mających na celu podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób dyżurujących w Punktach Pierwszego Kontakt, zostało przeszkolonych 26 osób wybranych spośród organizacji zrzeszonych w DFPU „Ślęża”. Zorganizowano 4 Punkty Informacyjne (dyżury w trakcie imprez organizowanych przez przeszkolonych członków Stowarzyszenia) w Jelczu Laskowicach, w Miliczu, w Jaworze oraz w Karpaczu, dzięki czemu udało się dotrzeć do około 500 osób ze społeczności lokalnych. Na potrzeby projektu materiały promocyjne i informacyjne otrzymały 4 kluby abstynenta oraz Dolnośląska Federacja Profilaktyki Uzależnień ŚLĘŻA.

Program realizowany był od 18 czerwca do 15 września.

Wydział Zdrowia.

4. Szkolenie dla organizacji pozarządowych dotyczące rozliczania dotacji przyznawanych w Gminie Oborniki Śląskie. Szkolenie odbyło się 11 października w Biurze Pełnomocnika ds. Uzależnień i ds. Organizacji Pozarządowych przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

5. Zajęcia grupowe (3 spotkania) dla 52 uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej o tematyce „Poznajemy zawody – bezpieczeństwo i ochrona, weterynarz, rolnik, lekarz, pielęgniarka” przeprowadzone przez doradców zawodowych z Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Jeleniej Górze.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy (Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Jeleniej Górze).

6. Przeprowadzenie dwukrotnie zajęć z absolwentami Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej w Wałbrzychu przygotowujących młodzież do wejścia na rynek pracy zrealizowane w ramach współpracy ze Szkołą i Stowarzyszeniem Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej w Wałbrzychu. Pierwsze spotkanie odbyło się 24.05.2013 r., drugie – 14.11.2013 r. pod hasłem „Wejście na rynek pracy”.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy (Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Wałbrzychu).

7. Spotkania informacyjne z agencjami zatrudnienia, które odbyły się 5 czerwca i 30 października. Podczas spotkań dyskutowano o problemach występujących w bieżącej działalności agencji oraz przedstawiono informacje na temat projektu pilotażowego „Partnerstwo dla pracy” mającego na celu wypracowanie nowych mechanizmów współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia, a innymi partnerami rynku pracy, w tym agencjami zatrudnienia. W obu spotkaniach wzięło udział 36 instytucji, w tym przedstawiciele dolnośląskich agencji zatrudnienia, Państwowej Inspekcji Pracy oraz Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Wśród agencji zatrudnienia znalazły się 3 organizacje pozarządowe.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

8. Spotkania informacyjne związane z ogłaszaniem w 2013 r. konkursami (I/9.6.2/A/13, I/7.4/A/13) o dofinansowanie realizacji projektów w ramach PO KL. Celem spotkań było poinformowanie podmiotów (w tym organizacji pozarządowych) ubiegających się o dofinansowanie na realizację projektów o zasadach i możliwościach aplikowania o środki w ogłaszanych konkursach. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele 12 organizacji pozarządowych.

Spotkania odbyły się 4 kwietnia oraz 4 lipca we Wrocławiu.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

9. Spotkanie informacyjne dla beneficjentów realizujących projekty konkursowe w ramach PO KL – Priorytet VII. Promocja Integracji Społecznej. Celem spotkania było wsparcie merytoryczne beneficjentów realizujących projekty (w tym organizacji pozarządowych) w zakresie prawidłowego realizowania, sprawozdawczości i rozliczania projektów. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 17 organizacji pozarządowych. Spotkanie odbyło się 9 grudnia we Wrocławiu.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

10. Szkolenia dla przedstawicieli grup odnowy wsi w zakresie rozliczania wniosków na dotacje celem realizacji szeregu projektów zapisanych w sołeckich strategiach rozwoju. Dwudniowe szkolenia odbyły się: 12–13 i 26–27 kwietnia oraz 4–5 i 18–19 października.

W szkoleniach wzięło udział 120 osób.

Wydział Obszarów Wiejskich.

11. Szkolenia pn. „Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy – wykorzystanie metody Duluth oraz Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniu”. Szkolenie odbyło się w formie pięciu 3-dniowych zjazdów w terminie październik – grudzień (15 dni) i obejmowało 100 godzin zegarowych pracy warsztatowej.

Celem szkolenia było przygotowanie uczestników szkolenia do prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie z wykorzystaniem metody Duluth oraz Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniu. Szkolenie skierowane było do pracowników Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy na terenie powiatów województwa dolnośląskiego realizują lub zamierzają realizować programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Łączna liczba uczestników szkolenia: 18 osób, w tym 1 reprezentant organizacji pozarządowych.

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

12. Specjalistyczny wykład poświęcony problematyce motywowania osób stosujących przemoc w rodzinie do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy oraz problematyce współdziałania różnych służb i instytucji przy realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. 6-godzinny wykład przygotowany został we współpracy z Wojewódzkim Koordynatorem Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim.

Wykład przeznaczony został dla przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych z terenu województwa dolnośląskiego, zajmujących się pracą z osobami stosującymi przemoc, w tym Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, Ośrodków Interwencji Kryzysowej oraz podmiotów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.

Wykład odbył się 19 grudnia, uczestniczyło w nim 31 osób, w tym 3 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

1.2. Doradztwo, pomoc merytoryczna

1. Doradztwo dla organizacji pozarządowych prowadzone w Regionalnym Punkcie Konsultacyjno-Doradczym (RPK-D) przy Wydziale Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (WWzOP) przez doradcę ds. pozyskiwania środków zewnętrznych oraz doradcę ds. prawidłowego księgowania i rozliczania projektów/zadań realizowanych ze źródeł zewnętrznych. W ramach PK-D doradztwa na bieżąco udzielali również pracownicy Wydziału Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Doradcy udzielili 260 porad, w tym: 92 konsultacji, 80 doradztw i 88 informacji. Porady udzielane były przez doradców: osobiście – 127, telefonicznie – 62 oraz mailowo – 71. Do RPK-D zgłosiło się ogółem 141 podmiotów, w tym 117 organizacji pozarządowych i 24 osoby prywatne, które chciały założyć organizację pozarządową.

Najliczniej z doradztwa korzystały stowarzyszenia – 56, natomiast drugą, pod względem liczebności grupą, która korzystała ze wsparcia doradczego były fundacje – 32.

Tematyka doradztwa najczęściej dotyczyła konsultacji wniosków projektowych, źródeł pozyskiwania funduszy na działalność organizacji, a także sprawozdań z realizacji zadań publicznych.

Doradcy przygotowywali raz w miesiącu informację dla podmiotów Programu publikowaną na stronie internetowej WWzOP – zestawienie aktualnych konkursów dla organizacji pozarządowych oraz informację o zmianach w przepisach dotyczących rozliczania projektów i zasad finansowania.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

2. Doradztwo prowadzone w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego (DSDP). W latach 2012–2013 działalność DSDP współfinansowana była ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego PO Kapitał Ludzki. Organizacje, które pozyskały środki finansowe na kontynuację działalności DSDP otrzymały wsparcie Województwa Dolnośląskiego w ramach podpisanej w lutym 2012 r. umowy partnerskiej na rzecz rozwoju Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego na lata 2012–2013.

Doradztwo dla organizacji pozarządowych oraz wsparcie inicjatyw obywatelskich prowadzone było w 16 lokalnych Inkubatorach NGO tworzących Sieć w: Miliczu, Wałbrzychu, Jeleniej Górze, Legnicy, Lubinie, Zgorzelcu, Głogowie, Żmigrodzie, Lubaniu, Kłodzku, Bolesławcu, Górze, Ząbkowicach, Wołowie, Oleśnicy i Oławie.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

3. Wsparcie szkoleniowe i doradcze udzielane w Regionalnych Ośrodkach Europejskiego Funduszu Społecznego: RO EFS Wrocław, Jelenia, Wałbrzych i Legnica.

W ramach działalności RO EFS prowadzone były działania doradztwa osobistego, telefonicznego, mailowego, z którego często korzystały również organizacje należące do III sektora, a także działania animacyjne służące zawieraniu partnerstw podmiotów należących do NGO, JST oraz sektora prywatnego w celu tworzenia wysokiej jakości projektów.

Departament Funduszy Europejskich.

4. Doradztwo i pomoc merytoryczna prowadzone w Punkcie Informacyjny i naboru wniosków PO KL mieszczący się przy ul. Mazowieckiej 17 we Wrocławiu. Konsultanci udzielali informacji związanych z komponentem regionalnym PO KL w zakresie ogólnym – Priorytetów VI, VII i Działania 8.1, w zakresie szczegółowym – Działania 8.2 oraz Priorytetu IX PO KL w województwie dolnośląskim.

Departament Funduszy Europejskich.

5. Pomoc merytoryczna udzielana w Głównym Punkcie Informacyjnym Funduszy Europejskich we Wrocławiu. Zadaniem punktu było udzielanie, poprzez kontakt bezpośredni z beneficjentami, rozmowę telefoniczną, pocztę tradycyjną i elektroniczną:

- informacji na temat aktualnie dostępnych możliwości pozyskania dotacji, zasad ubiegania się o wsparcie oraz wskazywanie instytucji, które odpowiadają za przyjmowanie wniosków.

- informacji o możliwościach uzyskania pomocy z programu Narodowej Strategii Spójności.

W 2013 roku zorganizowano 2 spotkania informacyjne dla organizacji pozarządowych. W 2013 roku 2% z około 9 500 konsultacji udzielono organizacjom pozarządowym.

Departament Funduszy Europejskich.

6. Pomoc merytoryczna/konsultacje udzielane przez pracowników Wydziału ds. Osób Niepełnosprawnych podczas indywidualnych spotkań, wg potrzeb zgłaszanych przez organizacje pozarządowe. Tematyka poruszana na spotkaniach dotyczyła najczęściej możliwości pozyskania środków finansowych na realizację zadań, sposobu realizacji zadań i ich rozliczania. Do Wydziału zgłaszały się także osoby, które chciały założyć stowarzyszenie lub fundację działającą na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wydział ds. osób Niepełnosprawnych.

7. Pomoc merytoryczna udzielana organizacjom pozarządowym na bieżąco przez pracowników Wydziału Obronności i Bezpieczeństwa w zakresie zadań wydziału.

Wydział Obronności i Bezpieczeństwa.

8. Doradztwo prowadzone przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Wałbrzychu we współpracy z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych, Jeleniogórskim Stowarzyszeniem Osób Bezrobotnych oraz Schroniskiem im. Św. Brata Alberta dla Mężczyzn w Jeleniej Górze /Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta/ – udzielone zostały 24 porady indywidualne w zakresie redagowania dokumentów aplikacyjnych, możliwości podniesienia swoich kwalifikacji i znalezienia zatrudnienia dla osób korzystających ze wsparcia w/w instytucji.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy (Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Wałbrzychu)

9. Doradztwo prowadzone przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Wałbrzychu we współpracy ze Stowarzyszeniem „Mogę wszystko” oraz Dolnośląskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych w Wałbrzychu w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej – z porad skorzystało 73 osoby niepełnosprawne.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy (Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Wałbrzychu).

10. Pomoc doradcza konsultantów udzielana w Punkcie Informacyjnym ds. PO KL w Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędzie Pracy – za pośrednictwem poczty elektronicznej, telefonów, a także podczas osobistych konsultacji. Z konsultacji w punkcie skorzystało ok. 50 organizacji pozarządowych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

11. Pomoc merytoryczna dla organizacji pozarządowych w obszarze PO KL udzielana na bieżąco przez pracowników Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

12. Doradztwo prowadzone przez Pełnomocnika Marszałka ds. Młodzieży. Przeprowadzonych zostało ok. 50 doradztw/konsultacji dla organizacji młodzieżowych oraz organizacji zajmujących się młodzieżą – doradztwo dotyczyło głównie pozyskiwania środków na rozwój organizacji.

Pełnomocnik Marszałka ds. Młodzieży.

1.3. Konferencje, seminaria, debaty, panele, spotkania, w których brali udział przedstawiciele organizacji pozarządowych

1. Debata informacyjno-promocyjna współorganizowana przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy pn. „Podmioty ekonomii społecznej wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania”. Debata odbyła się 24 maja w siedzibie jeleniogórskiego Urzędu Miejskiego. Podczas spotkania rozmawiano o wsparciu dla tworzenia i funkcjonowania Podmiotów Ekonomii Społecznej, w tym Spółdzielni Socjalnych, KIS, CIS, Fundacji i Stowarzyszeń. W debacie wzięli udział przedstawiciele DWUP z Wrocławia, UM w Jeleniej Górze, beneficjenci i uczestnicy projektów w tym przedstawiciele Dolnośląskich NGO.

Departament Funduszy Europejskich.

2. Konferencja pod hasłem „Dobre praktyki, analiza potrzeb oraz współpraca na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego subregionu wrocławskiego w kontekście komplementarności, potrzeb i możliwości finansowania projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Projektu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013 oraz nowego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020”. W konferencji wzięli udział przedstawiciele Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, firmy Point, Fundacji Imago oraz Fundacji Eudajmonia.

Konferencja odbyła się w dniach 9–10 października w Domasławiu.

Departament Funduszy Europejskich

3. Konferencja pn. „Dobre praktyki, analiza potrzeb oraz współpraca na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego subregionu jeleniogórskiego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO KL 2007–2013 oraz nowego RPO 2014–2020”. W czasie konferencji przeprowadzony został panel dyskusyjny z przedstawicielami instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, grup działania oraz przedstawicielami społeczności lokalnych.

Konferencja odbyła się w dniach 29–30 października w Karpaczu.

Departament Funduszy Europejskich.

4. Spotkania zorganizowane w ramach Projektu CluStrat (Boosting innovation through new cluster concepts in support of emerging issues and cross-sectoral themes). Spotkania dotyczyły współpracy inicjatyw klastrowych w ramach realizowanego projektu. Projekt realizowany w ramach Programu dla Europy Środkowej, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

– 4 lutego odbyło się spotkanie związane z wdrażaniem projektu CluStrat (Boosting innovation through new cluster concepts in support of emerging issues and cross-sectoral themes). Podczas dyskusji przedstawiciele klastrów mieli okazję zapoznać się z profilem swojej działalności, przeanalizowano możliwość współpracy pomiędzy poszczególnymi klastrami – skupiono się przede wszystkim na aspekcie działań wspomagających rozwój inicjatyw klastrowych ze szczególnym uwzględnieniem internacjonalizacji. Spotkanie było także okazją nad dalszą dyskusją dotyczącą rekomendacji dla regionalnej polityki klastrowej prowadzonej przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego.

– 2 lipca odbyło się spotkanie dotyczące Drugiego Narodowego i Międzynarodowego Dialogu Politycznego w Katowicach, wsparcia przedsiębiorstw ze Środków UE w okresie 2014–2020,

działań pilotażowych realizowanych w ramach projektu jako szansy na współpracę między klastrami z regionu Dolnego Śląska i regionów partnerskich. Wysłuchano także informacji dotyczącej funkcjonowania Śląskiego Klastra Lotniczego. Spotkanie było okazją do przedstawienia działalności klastrów oraz wysłuchania propozycji tematów na działania pilotażowe w ramach projektu.

- 24 października odbyło się spotkanie poświęcone działaniom pilotażowym wdrażanym w ramach projektu CluStrat: „Ambient Assisted Living” oraz – „Zero Energy Buildings”. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele UMWD oraz instytucji zainteresowanych udziałem w wyżej wymienionych działaniach pilotażowych: klastrów oraz parków technologicznych.
- 14 listopada odbyło się spotkanie dotyczące przebiegu III Dialogu Politycznego na Poziomie Międzynarodowym w Budapeszcie, prezentacji dobrych i złych praktyk w prowadzeniu inicjatywy klastrowej. Spotkanie było także okazją do poinformowania o działaniach pilotażowych jakie zostały wybrane do realizacji w ramach projektu CluStrat oraz przedstawienia rekomendacji dla osób odpowiedzialnych za tworzenie polityk klastrowych na Dolnym Śląsku. W spotkaniu wzięto udział 8 organizacji pozarządowych.

Departament Rozwoju Regionalnego.

5. Spotkanie przedstawicieli środowisk lokalnych z Województwa Dolnośląskiego działających na rzecz seniorów. Celem spotkania było wypracowanie wspólnej inicjatywy w zakresie stworzenia systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych oraz działań wspierających aktywność społeczną seniorów i przeciwdziałających ich wykluczeniu.

Spotkanie odbyło się 9 września w UMWD przy ul. Ostrowskiego 7. W spotkaniu uczestniczyło 40 osób – przedstawiciele organizacji z Dolnego Śląska, deklarację współpracy złożyło 36 organizacji.

Wydział Zdrowia.

6. Międzynarodowe spotkanie wraz z konferencją podsumowującą projekt pn. „Improving Employment Opportunities in the Labour Market for Marginalised Communities” (Rozwijanie możliwości zatrudnienia na rynku pracy dla społeczności zmarginalizowanych), zorganizowany przez Wydział Rynku Pracy. Na potrzeby spotkania podjęto współpracę z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości z Warszawy (Junior Achievement) w zakresie dotyczącym wirtualnych firm dla młodych ludzi. W obszarze dotyczącym Romów, rozpoczęto współpracę z Fundacją In Posterum oraz Fundacją Prom, skupiającymi się na pomocy tej grupie etnicznej na obszarze miasta Wrocławia. W odniesieniu do przedwcześnie opuszczających system edukacji i długotrwale bezrobotnych DWUP nawiązał współpracę z Fundacją Imago z Ząbkowic Śląskich.

W ramach nawiązanych kontaktów, w dniu 24 czerwca 2013 r., międzynarodowa grupa partnerów projektu z Irlandii, Czech i Turcji mogła zapoznać się z warsztatami dla Romów, w czasie których prowadzono zajęcia aktywizujące tę grupę etniczną (przykład dobrej praktyki realizowanej przez fundacje In Posterum i Prom). W dniu 25 czerwca 2013 r. odbyła się konferencja podsumowująca wyniki projektu i ukazująca szereg przykładów działań na rzecz grup zmarginalizowanych (Romowie, przedwcześnie opuszczający system edukacji, długotrwale bezrobotni). Zagraniczni i krajowi uczestnicy konferencji mieli okazję poznać dobre praktyki prezentowane przez przedstawicieli wymienionych organizacji pozarządowych. Prelegenci omawiali stosowane metody niesienia pomocy i wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Również sami pozyskali wiedzę nt. działań realizowanych na rzecz grup zmarginalizowanych w Irlandii, Czechach

i Turcji. Tym samym konferencja i poprzedzające ją spotkanie stanowiły podstawę do wymiany praktycznych rozwiązań w skali międzynarodowej na rzecz wsparcia osób zagrożonych ekсклюzą społeczną.

Konferencja jako rezultat projektu wzbogaciła bazę zgromadzonych dobrych praktyk dotyczących grup docelowych o działania realizowane przez jednostki z sektora NGO.

W konferencji wzięło udział 51 osób, w tym 7 przedstawicieli z organizacji pozarządowych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

7. Subregionalne 2-dniowe konferencje pt. „Dobre praktyki, analiza potrzeb oraz współpraca na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego ze środków EFS w ramach PO KL 2007–2013 oraz nowego RPO 2014–2020”. Konferencje odbyły się w:

- Domasławiu w dniach 9–10 października, w konferencji uczestniczyli przedstawiciele 7 organizacji pozarządowych,
- Polanicy Zdroju w dniach 24–25 października, w konferencji uczestniczyli przedstawiciele 8 organizacji pozarządowych,
- Karpaczu w dniach 29–30 października, w konferencji uczestniczyli przedstawiciele 6 organizacji pozarządowych;
- Karczowiskach 21–22 listopada, w konferencji uczestniczyli przedstawiciele 7 organizacji pozarządowych.

Celem konferencji była dyskusja i przedstawienie najciekawszych praktyk dotyczących rozwiązywania problemów społecznych i problemów na rynku pracy w oparciu o środki EFS oraz przedstawienie założeń dotyczących możliwości realizacji projektów ze środków europejskich w ramach nowej perspektywy finansowej 2014–2020.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

8. Konferencja podsumowująca wdrażanie PO KL w regionie pt. „Efekty wdrażania PO KL 2007–2013 na terenie Dolnego Śląska, najlepsze praktyki i rozwiązania w aspekcie nowej perspektywy finansowej 2014–2020”. Konferencja odbyła się 18 grudnia we Wrocławiu.

Celem konferencji była prezentacja i przedstawienie najciekawszych praktyk dotyczących rozwiązywaniem problemów społecznych i problemów na rynku pracy w oparciu o środki EFS oraz ich rozwój i kontynuacja w ramach nowej perspektywy finansowej 2014–2020. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele 13 organizacji pozarządowych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

9. Debaty informacyjno-promocyjne pn. „Podmioty Ekonomii Społecznej wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – oferta, dobre praktyki, szanse, animacja”. Debaty odbyły się:

- 24 kwietnia w Głogowie – w debacie uczestniczyli przedstawiciele 8 organizacji pozarządowych,
- 24 maja w Jeleniej Górze – w debacie uczestniczyli przedstawiciele 4 organizacji pozarządowych.

Celem debat było przedstawienie pozytywnych przykładów oraz aktualnych i przyszłych możliwości wspierania tworzenia i funkcjonowania Podmiotów Ekonomii Społecznej (PES) z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego (oferowanych obecnie w ramach PO KL) oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i rozwoju rynku pracy.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

10. Debaty informacyjno-promocyjne pn. „Wsparcie osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych i 50+ w aspekcie ofert finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego”. Debaty odbyły się:

- 8 maja w Oleśnicy – w debacie uczestniczyli przedstawiciele 4 organizacji pozarządowych,
- 17 maja w Kłodzku – w debacie uczestniczyli przedstawiciele 5 organizacji pozarządowych.

Celem debat było wskazanie możliwości jakie dają środki Europejskiego Funduszu Społecznego w celu realizacji działań oraz nawiązania współpracy z różnorodnymi podmiotami publicznymi i prywatnymi, m.in. przez organizacje pozarządowe, na rzecz osób niepełnosprawnych oraz grup o utrudnionym dostępie do rynku pracy.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

11. Debata informacyjno-promocyjna pn. „Dolnośląskie innowacje społeczne, prezentacja, adaptacja i włączenie nowatorskich rozwiązań służących rozwojowi kapitału społecznego na Dolnym Śląsku”. Debata odbyła się 22 października we Wrocławiu.

Celem debaty było wskazanie możliwości wykorzystania, m.in. przez organizacje pozarządowe, innowacyjnych produktów/metod/narzędzi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz grup o utrudnionym dostępie do rynku pracy. W debacie uczestniczyli przedstawiciele 7 organizacji pozarządowych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

12. V Kongres Odnowy Wsi, zorganizowany w dniach 7–8 grudnia. Celem kongresu było podsumowanie realizacji programu „Odnowy Wsi” w 2013 roku oraz zapoznanie się z najlepszymi przykładami Odnowy Wsi w województwie dolnośląskim, zagadnieniami związanymi z zagospodarowaniem przestrzeni wiejskiej, z zasadami oraz celami wykonania inwentaryzacji zasobów kultury materialnej. Do przeprowadzenia wykładów zaproszeni zostali specjaliści w zakresie Odnowy Wsi – jako regionalnej metody rozwoju obszarów wiejskich z kraju. W Kongresie wzięło udział 250 przedstawicieli grup odnowy wsi i samorządów lokalnych.

Wydział Obszarów Wiejskich.

1.4. Inne działania

1. Przygotowanie i realizacja Dolnośląskiego Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2013 rok. Działania w tym zakresie podejmowane były we współpracy Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz powiatowych urzędów pracy z głównymi partnerami rynku pracy, w tym także z organizacjami pozarządowymi.

W przygotowaniu oraz w realizacji Dolnośląskiego Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2013 rok szczególny nacisk położono na działania związane ze wspieraniem bezrobotnych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. W ramach Planu promowano również aktywność osób niepełnosprawnych w różnych obszarach życia społecznego i zawodowego. Polami szczególnego zainteresowania były głównie następujące przedsięwzięcia podejmowane przez DWUP oraz powiatowe urzędy pracy województwa dolnośląskiego we współpracy z partnerami rynku pracy, w tym z organizacjami pozarządowymi:

- poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz podejmowanie działań na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej,

- aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych i poprawa dostępu do zatrudnienia tej grupy osób,
- działania na rzecz zwiększenia uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i nieformalnej,
- wymiana wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy publicznym i prywatnym sektorem rynku pracy.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

2. Wydarzenia organizowane przez Europejskie Służby Zatrudnienia EURES, których celem było upowszechnianie wśród organizacji pozarządowych usługi EURES świadczonej przez kadre EURES zatrudnioną w DWUP.

Organizacje pozarządowe były zapraszane na wszelkie wydarzenia organizowane w ramach działań EURES i Partnerstwa Transgranicznego Eures-TriRegio, których celem było informowanie społeczeństwa o warunkach życia i pracy w krajach EOG i na pograniczu polsko-czesko-niemieckim, promocja mobilności, informowanie o możliwościach podejmowania pracy za granicą. Były to wydarzenia w wymiarze międzynarodowym, jak i transgranicznym.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi przebiegała według następującej formuły: organizacje pozarządowe brały udział w wydarzeniach organizowanych przez EURES, a następnie informowały swoich klientów i członków organizacji o usłudze i działaniach EURES.

Wydarzenia organizowane przez DWUP, na które zapraszano organizacje pozarządowe:

- spotkania informacyjne nt. warunków życia i pracy w krajach EOG oraz poszukiwania pracy za granicą. Takie spotkania odbyły się w: Górze (14 stycznia), Świdnicy (20 marca i 16 kwietnia), Ząbkowicach Śląskich (12 kwietnia), Lubinie (24 maja), Legnicy (20 czerwca), Lwówku Śląskim (18 października),
- Transgraniczne Dni Informacyjno-Rekrutacyjne w Zgorzelcu (9 kwietnia) i Jeleniej Górze (6 listopada).

Wydarzenia, w których udział wzięła kadra EURES na zaproszenie organizacji pozarządowych:

- 5 lutego we Wrocławiu Stowarzyszenie Agencji Zatrudnienia przeprowadziło śniadanie prasowe, w którym oprócz mediów i doradcy EURES z DWUP wzięli udział przedstawiciele agencji zatrudnienia z Dolnego Śląska i województwa opolskiego. Podczas spotkania zaprezentowano informacje na temat współpracy EURES z prywatnymi Agencjami Zatrudnienia, następnie odbył się panel ekspercki,
- 21 lutego we Wrocławiu odbyły się warsztaty zorganizowane przez Helsińską Fundację Praw Człowieka pt. „Od szoku do adaptacji”.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

3. VI edycja „Drogowskazów Kariery” organizowanych przez Niezależne Zrzeszenie Studentów. W trakcie wydarzenia doradcy zawodowi Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej we Wrocławiu przeprowadzili zajęcia grupowe dla 61 studentów wrocławskich uczelni wyższych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

4. XV Międzyuczelniane Targi Pracy zorganizowane przez Biuro Karier Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Stowarzyszenie Magna Academia w dniu 14 marca pod patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego, Prezydenta Wrocławia oraz rektorów wyższych uczelni z Wrocławia. Doradcy Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej udzielali informacji zawodowych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

5. Targi Projektów PO KL to impreza mająca na celu przedstawienie najlepszych praktyk z zakresu realizacji projektów unijnych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) – w tym realizowanych przez organizacje pozarządowe.

W trakcie imprezy pod wspólnym mianownikiem „Dobrych Praktyk” przeprowadzono wspólnie z realizatorami projektów spotkania informacyjne, które dotyczyły efektów wdrażania projektów w obszarach adaptacyjności przedsiębiorstw, aktywizacji zawodowej i kształcenia ustawicznego, integracji społecznej oraz zorganizowano wystawę plenerową (w formie 60-ciu plansz reklamowych), na których prezentowane były efekty i dostępne możliwości oferowane w ramach projektów PO KL w regionie. Targi odbyły się 6 września we Wrocławiu. W formie wystąpień, konsultacji i prezentacji na planszach reklamowych uczestniczyli przedstawiciele 5 organizacji pozarządowych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

6. Pięć podróży studyjnych, w tym trzy po sołectwach Dolnego Śląska, jedna do wsi tematycznych w województwie warmińsko-mazurskim, a druga do wsi tematycznych w województwie małopolskim. Celem podróży była prezentacja najlepszych przykładów Odnowy Wsi przedstawicielom grup odnowy wsi oraz umożliwienie jej uczestnikom nawiązania kontaktów i współpracy z przedstawicielami odwiedzanych wsi. Dodatkowo uczestnicy zapoznali się z metodami budowania oferty wsi na bazie funkcjonowania wsi tematycznych – jako sposobu na uzyskanie dodatkowego źródła dochodu dla ich mieszkańców i sposobu na rozwój miejscowości. Podróże odbyły się w terminach: 6–9 i 28–29 czerwca, 19–20 lipca, 9–10 sierpnia i 30 sierpnia – 1 września. Ogółem w podróżach udział wzięło 225 liderów wiejskich.

Wydział Obszarów Wiejskich.

7. „Projekt systemowy DOPS w zakresie podnoszenia kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej”. Projekt skierowany był do kadr służb społecznych z terenu województwa dolnośląskiego, w tym również do pracowników i wolontariuszy NGO, którzy mogą w sposób nieograniczony i nieodpłatny uczestniczyć we wszystkich formach wsparcia, tj.: w szkoleniach, wizytach studyjnych, seminariach, kampaniach. Celem realizacji projektu było podniesienie kwalifikacji z obszaru pomocy i integracji społecznej. W projekcie uczestniczyło ok. 38 organizacji pozarządowych.

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

8. Konkurs „Świetlica – Dzieci – Praca” skierowany do samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych prowadzących działania na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny. Konkurs organizowany był przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a przy realizacji procedury konkursowej brał udział Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

W zakres prac DOPS w ramach konkursu wchodziły: nabór wniosków, dokonanie oceny formalnej i wstępnej oceny merytorycznej złożonych ofert oraz wyłonienie 5 najlepszych spośród nich, które opatrzone rekomendacją DOPS zostały przesłane do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej do udziału w ogólnopolskim etapie konkursu ogłoszonego w 2013 r. w ramach Programu „Świetlica – Dzieci – Praca” na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w latach 2011–2015.

W ramach konkursu do DOPS wpłynęło 16 wniosków, w tym 8 złożonych przez organizacje pozarządowe. Do udziału w II etapie konkursu realizowanego w 2013 r. w ramach Programu „Świetlica – Dzieci – Praca” na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w latach 2011–2015 DOPS

rekomendował 5 ofert, w tym 3 złożone przez organizacje pozarządowe (Fundacja Ziemi Świdnickiej na Rzecz Wpierania Profesjonalnej Pomocy „SKSK”, Stowarzyszenie Fundusz Lokalny Masywu Śnieżka oraz Stowarzyszenie na rzecz odnowy wsi Bukwica „Bukwica – dolina miłości” – projekt tej organizacji otrzymał dofinansowanie MPiPS w ramach II etapu konkursu).

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

9. II Dolnośląski Przegląd Chórów Senioralnych i Zespołów Śpiewaczych zorganizowany we współpracy z 4 Regionalną Bazą Logistyczną we Wrocławiu pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

Na przegląd zgłosiło się dziewięć uzdolnionych muzycznie grup z okolic Wrocławia. Występy oceniało Jury w składzie prof. Stanisław Rybarczyk, Jacek Gawroński – dyrektor Wydziału Kultury oraz Joanna Gąsiorek – wicedyrektor MDK Kopernik we Wrocławiu. Pierwsze miejsce zajął Zespół Śpiewaczy „AGAT” z Jeleniej Góry oraz Chór „APPASSIONATA” z Legnicy, drugiego miejsca nie przyznano, trzecie miejsce zdobył Chór RADOŚĆ z Wrocławia, a wyróżnienie wręczono Zespołowi Śpiewaczemu „CZERWONA JARZĘBINA” z Bielawy.

Laureatom wręczono nagrody ufundowane przez Marszałka Województwa zaś pozostałym pamiątkowe dyplomy jako wyraz uznania dla wszystkich biorących udział w Przeglądzie. Dodatkowo zdobywcy pierwszych miejsc w nagrodę wzięli udział w Koncercie Chórów Senioralnych i Zespołów Śpiewaczych w Radiu Wrocław, 30 września, uświetniając obchody Światowego Dnia Seniora.

II Dolnośląski Przegląd Chórów Senioralnych i Zespołów Śpiewaczych odbył się 4 kwietnia w Sali Widowiskowej 4 Regionalnej Bazy Logistycznej przy ul. Pretficza 24 we Wrocławiu. Występy oglądało ponad 350 seniorów z Województwa Dolnośląskiego zrzeszonych w organizacjach senioralnych i UTW.

Wydział Zdrowia.

10. Zorganizowanie wyjazdu chórów i zespołów senioralnych nagrodzonych na I i II Dolnośląskim Przeglądzie na VI Juwenalia UTW w Warszawie.

Ogólnopolski przegląd chórów i zespołów senioralnych miał na celu integrację środowisk senioralnych z kraju, był motywacją do efektywnej pracy i doskonalenia.

Ułatwienie nagrodzonym chórów i zespołom senioralnym wyjazdu na eliminacje do Warszawy było jeszcze jedną nagrodą Samorządu Województwa Dolnośląskiego.

VI Juwenalia UTW w Warszawie odbyły się w dniach 3–4 czerwca, uczestniczyło w nich 50 osób z Województwa Dolnośląskiego.

Wydział Zdrowia.

11. Uroczysty koncert z okazji Światowego Dnia Seniora. Koncerty z okazji Światowego Dnia Seniora organizowane są od lat i wpisały się w kalendarz imprez skierowanych do seniorów na Dolnym Śląsku. Spotkania takie mają na celu pobudzenie potencjału osób starszych i zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnych. Liczny udział seniorów w życiu kulturalnym ma na celu zmianę negatywnego postrzegania starości.

Koncert odbył się 1 października w Sali koncertowej Radia Wrocław we Wrocławiu. W imprezie uczestniczyło ponad 500 osób.

Wydział Zdrowia.

12. „Piernikolada” – kiermasz Bożonarodzeniowy organizowany dla dolnośląskich seniorów. Seniorzy wysłuchali wykładu dr n. med. Anny Zmarzły na temat „Jak zdrowo w święta zjeść, by się nie przejeść” oraz wzięli udział we wspólnym kolędowaniu i ubieraniu choinki. Seniorzy przygotowali kiermasz wypieków świątecznych i ozdób choinkowych. Impreza została zorganizowana po raz drugi i z uwagi na bardzo duże zainteresowanie zostanie uwzględniona w kalendarzu imprez na kolejny rok. Na zakończenie seniorzy spotkali się na degustacji pierników.

„Piernikolada” odbyła się 9 grudnia w Centrum Medycznym „Dobrzyńska” we Wrocławiu, uczestniczyło w nim 90 seniorów oraz licznie odwiedzający Centrum Medyczne pacjenci – mieszkańcy Wrocławia.

Wydział Zdrowia.

13. Uroczysty koncert pt. „Kolędziółki i Pastorałki” w wykonaniu Chórów i Zespołów Senioralnych. W koncercie uczestniczyły chóry i zespoły senioralne, które zajęły I-sze miejsca w ramach I i II Dolnośląskiego Przeglądu Chórów Senioralnych i Zespołów Śpiewaczych. Śpiewanie kolęd i pastorałek to polska tradycja – jeden z najbardziej utrwalonych sposobów świętowania Bożego Narodzenia. Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia seniorzy przynieśli własne wypieki, którymi podzielili się z uczestnikami koncertu.

Koncert odbył się 12 grudnia, w Klubie 4 Regionalnej Bazy Logistycznej we Wrocławiu, wzięło w nim udział ponad 350 seniorów z Dolnego Śląska.

Wydział Zdrowia.

14. Przekazanie Fundacji Jasne Strony w Lublinie książek dotykowych dla dzieci niedowidzących i niewidomych do I Ogólnopolskiej Wypożyczalni Książek Dotykowych. Książki wykonali osadzeni w Zakładzie Karnym nr 1 we Wrocławiu, w trakcie programu realizowanego przy współpracy z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej we Wrocławiu. Opis przebiegu programu wysłano do Rzecznika Praw Dziecka.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

15. Realizacja zadań związanych z europejską siecią regionów dla młodzieży (ERY) oraz udział w Walnym Zgromadzeniu Sieci Młodzieżowej ERY w Bordeaux w dniach 22–26 kwietnia.

Pełnomocnik Marszałka ds. Młodzieży.

16. Nieodpłatne udostępnianie sal na działalność statutową organizacji pozarządowych:

- „Semper Avanti” – sala Sejmiku Województwa Dolnośląskiego na przeprowadzenie symulacji obrad Parlamentu Europejskiego przez Stowarzyszenie,
- Dolnośląski Związek Szachowy – sala konferencyjna na realizację projektu „Szachy w szkołach”,
- Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Ofiarom Przestępstw Karta 99 – sala konferencyjna na realizację projektu „Obywatel – a co toaczy?”,
- Dolnośląska Rada ds. Młodzieży – sala konferencyjna na realizację projektu „Rozwój Polityki Młodzieżowej na Dolnym Śląsku”,
- Fundacja Polish Governance Institute – sala konferencyjna na przeprowadzenie Akademii Przywódców Rozwoju Lokalnego realizowanej w ramach projektu „Od obywatela biernego do dojrzałego – cykl działań wzmacniających świadomość obywatelską”.

Pełnomocnik Marszałka ds. Młodzieży.

2. Wspieranie rozwoju i aktywności organizacji pozarządowych

2.1. Projekty i programy realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi

1. W 2013 r. kontynuowana była inicjatywa zapoczątkowana przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych – Forum Partnerstw Lokalnych.

RO EFS Wrocław wspólnie z RO EFS Jelenia Góra (obydwa ośrodki prowadzone przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych) w dniach 4-5 października zorganizowały w Sobótce VI Forum Partnerstw Lokalnych. Ideą spotkania była integracja dolnośląskich partnerstw lokalnych poprzez zaprezentowanie lokalnych produktów podczas zorganizowanego na rynku w Sobótce Jarmarku. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Departamentu EFS, krajowego Ośrodka EFS oraz Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Departament Funduszy Europejskich.

2. Projekt „Sprawni w pracy” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu 7.4 „Niepełnosprawni na rynku pracy” PO KL realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego – Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych UMWD w partnerstwie z czterema organizacjami pozarządowymi:

- Fundacją „Promyk Słońca” z Wrocławia,
- Fundacją „Eudajmonia” z Polkowic,
- Forum Aktywności Lokalnej z Wałbrzycha,
- Polskim Związkiem Głuchych Oddział Dolnośląski.

Celem projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością oraz członków ich rodzin, którzy nie pracują ze względu na konieczność sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną, poprzez przydzielenie osobie niepełnosprawnej Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej (AOON).

Do udziału w projekcie zaproszono 50 osób z niepełnosprawnością oraz 20 członków ich rodzin. Min. 10 ON podejmie zatrudnienie w trakcie realizacji projektu, 20 członków rodzin podejmie aktywność zawodową. Wsparcia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom udzielać będzie 20 Asystentów Osobistych Osoby Niepełnosprawnej. Osobom z niepełnosprawnością zostanie udzielone wsparcie w formie doradztwa zawodowego i poradnictwa psychologicznego, a także zostaną zorganizowane kursy i szkolenia podnoszące ich kwalifikacje oraz staże u pracodawców. Rezultatem projektu będzie też opracowanie rekomendacji do wprowadzenia zmian w polskim prawodawstwie umożliwiającym systemowe realizowanie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnością.

Termin realizacji: 1.08.2012 r. – 31.12.2014 r.

Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych.

3. Organizacja konferencji w ramach programu „Pogranicze Równych Szans” pn. „Konwencja ONZ – drogowskazem w kierunku społeczeństwa dla wszystkich” we współpracy z Wrocławskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych.

Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych.

4. Wdrożenie pierwszej edycji Programu edukacyjnego dla przedszkoli i szkół pn. „Bezpieczny Dolnoślązak”.

Celem projektu jest propagowanie działań mających na celu podniesienie świadomości z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa uczniów z różnych poziomów edukacyjnych. Kluczowym założeniem przedsięwzięcia jest praktyczne wykorzystanie nabytej wiedzy. Uczestnicy nauczyli się jak reagować na niebezpieczeństwa, w tym jak powiadomić służby w sytuacji zagrożenia. Przedsięwzięcie to realizowane jest we współpracy z organizacjami pozarządowymi statutowo odpowiedzialnym za bezpieczeństwo publiczne oraz ratownictwo, takimi jak GOPR, WOPR czy też OSP. Współpraca została sformalizowana podpisaniem Porozumienia o Współpracy na rzecz realizacji programu pn. „Bezpieczny Dolnoślązak”, pomiędzy Województwem a ww. organizacjami.

Termin realizacji I edycji: od października 2013 r. do czerwca 2014 r.

Wydział Obronności i Bezpieczeństwa.

5. Realizacja projektu pn. „Bezpieczny stok” we współpracy z GOPR. Projekt zakłada współpracę na linii UMWD -> GOPR -> Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim. GOPR jako podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego może wydawać na wniosek m. in. jednostek samorządu terytorialnego opinię dotyczącą warunków bezpieczeństwa osób uprawiających sport, rekreację lub turystykę w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich Dolnego Śląska. Projekt ma na celu w pierwszej edycji poprawę bezpieczeństwa osób odwiedzających rejony górskie Dolnego Śląska poprzez sprawdzenie stanu technicznego narciarskich obiektów rekreacyjnych.

Termin realizacji: od listopada 2013 r. do marca 2014 r.

Wydział Obronności i Bezpieczeństwa.

6. Projekt „SELF COACHING – profilaktyka uzależnień behawioralnych. Pilotaż” zrealizowany we współpracy z Towarzystwem Rozwoju Rodziny Oddział Wojewódzki we Wrocławiu dotyczy wspierania programów edukacyjno-szkoleniowych skierowanych do dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym oraz rodzinnym z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych.

Celem zadania było opracowanie i pilotażowe wdrożenie projektu edukacyjno-szkoleniowego z zakresu uzależnień behawioralnych, obejmującego osoby odpowiedzialne za kreowanie polityki profilaktyki uzależnień w gminach województwa dolnośląskiego, pełnomocników ds. uzależnień, osoby pracujące w szkołach z oddziałami gimnazjalnymi, psychologów, pedagogów, przyszłych pracowników placówek edukacyjnych, studentów ostatnich lat psychologii i uczniów klas gimnazjalnych. Odbyły się dwie edycje szkoleń w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych dla 30 pełnomocników gminnych ds. profilaktyki uzależnień, szkolnych pedagogów i psychologów oraz nauczycieli. 36 studentów kierunków psychologicznych skorzystało z profesjonalnej sesji coachingu, konsultacji i wsparcia. W ramach projektu zrealizowano 200 godzin zajęć profilaktycznych w 10 placówkach (szkoły gimnazjalne w Pęgowie, Wiszni Małej, Krynicznie, Oławie, Obornikach Śląskich, Prusicach oraz 2 Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych we Wrocławiu) dla 1800 uczniów/wychowanków.

Wydział Zdrowia.

7. Warsztaty „Uzależnienia od środków psychoaktywnych w świecie artystycznym” zrealizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Kulturalnych „Silesia Europaea”.

W dniach 19, 20 i 28 listopada zorganizowane zostały 3 warsztaty skierowane do młodzieży ze szkół muzycznych z terenu Jeleniej Góry (25 młodych słuchaczy).

Wydział Zdrowia.

8. Wojewódzkie Seminarium w zakresie prezentacji Standardów Działań Stowarzyszeń Abstynenckich zrealizowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Krajową Radę Związków i Stowarzyszeń Abstynenckich we współpracy z Centrum Promocji Inicjatyw Obywatelskich OPUS w Łodzi / Dolnośląska Federacja Profilaktyki Uzależnień "ŚLĘŻA".

Głównym celem Projektu było podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i objętych działaniami prowadzonymi przez stowarzyszenia zrzeszone w Krajowej Radzie Związków i Stowarzyszeń Abstynenckich. Na terenie kraju odbyło się 16 regionalnych konferencji dla przedstawicieli środowisk abstynenckich wdrażających wypracowane standardy w obszarach: organizacyjno-formalnym, współpracy stowarzyszeń abstynenckich z podmiotami zewnętrznymi, samorządem lokalnym, w tym z gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzenia działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzenia działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób objętych działaniami stowarzyszenia abstynenckiego.

W regionalnym seminarium, które odbyło się w dniu 12 września, promującym standardy w środowiskach samorządowych i trzeźwościowych oraz przedstawiającym przykłady dotychczasowych dobrych praktyk realizowanych w stowarzyszeniach abstynenckich uczestniczyło 60 osób.

Wydział Zdrowia.

9. Spotkanie członków Platformy Wiedzy i Wymiany Doświadczeń Dolnośląskich Seniorów pt. „Z kulturą pod rękę – spacer po Wrocławiu”. Współorganizatorem spotkania był Uniwersytet Trzeciego Wieku na Uniwersytecie Ekonomicznym.

Celem spotkania była integracja środowisk senioralnych z regionu oraz pomoc w organizacji ciekawych spotkań, warsztatów i wykładów.

W pierwszej części spotkania odbył się warsztat poświęcony poezji Haiku, w czasie którego uczestnicy próbowali swoich sił w tworzeniu krótkich wierszyków według kanonu Haiku - powstało 12 wierszy, które zostały umieszczone na stronie UMWD. Następnie uczestnicy udali się do Muzeum Historycznego miasta Wrocławia gdzie zwiedzili aktualnie dostępne wystawy.

Spotkanie odbyło się 21 marca w siedzibie UMWD przy ul. Ostrowskiego 7. W spotkaniu uczestniczyło 30 osób – słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku i organizacji senioralnych z Dolnego Śląska.

Wydział Zdrowia.

10. Spotkanie członków Platformy Wiedzy i Wymiany Doświadczeń Dolnośląskich Seniorów pt. „Edukacja leśna”. Współorganizatorem spotkania była sekcja przyrodniczo-ogrodnicza UTW na Uniwersytecie Ekonomicznym oraz Nadleśnictwo Miękinia.

Była to jednodniowa akcja „Seniorzy wzbogacają przyrodę” i polegająca na sadzeniu młodych drzewek w miejscu wyznaczonym przez Nadleśnictwo Miękinia. Realizacja spotkania umożliwiła

integrację środowisk senioralnych z regionu oraz uczestnictwo w ciekawej akcji (Samorząd Województwa Dolnośląskiego udostępnił bezpłatnie autokar).

Spotkanie odbyło się 27 kwietnia i uczestniczyło w nim 50 seniorów.

Wydział Zdrowia.

11. Spotkanie członków Platformy Wiedzy i Wymiany Doświadczeń Dolnośląskich Seniorów na seminarium w Brzegu Dolnym pt. „Ocalić od zapomnienia – rola lokalnych izb pamięci w zachowaniu i przekazywaniu dalszym pokoleniom tradycji i wiedzy historycznej”. Współorganizatorem spotkania był Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Brzegu Dolnym oraz Stowarzyszenie Pierwszych Osadników Ziemi Dolnobrzeskiej.

Uczestnicy spotkania mogli wysłuchać wykładów: „Osadnictwo na Ziemi Dolnobrzeskiej po II wojnie światowej” i „Rola Lokalnych Izb Pamięci w zachowaniu i przekazywaniu dalszym pokoleniom tradycji i wiedzy historycznej” oraz uczestniczyć w warsztacie pt. „Rola przyjaźni w życiu człowieka” na przykładzie uczenia się z życia i własnej biografii.

Seminarium odbyło się 26 września w Izbie Pamięci w Brzegu Dolnym. W spotkaniu uczestniczyło 90 osób.

Wydział Zdrowia.

12. Debata informacyjno-promocyjna „Podmioty Ekonomii Społecznej wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – oferta, dobre praktyki, szanse, animacja” zorganizowana m.in. we współpracy ze Stowarzyszeniem dla Dzieci i Młodzieży „Szansa” oraz Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Celem debaty było przedstawienie pozytywnych przykładów oraz aktualnych i przyszłych możliwości wspierania tworzenia i funkcjonowania Podmiotów Ekonomii Społecznej (PES) z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego (oferowanych obecnie w ramach PO KL) oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy NGO oraz jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i rozwoju rynku pracy. Debata odbyła się 26 kwietnia w Głogowie.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

13. Debata informacyjno-promocyjna „Podmioty Ekonomii Społecznej wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – oferta, dobre praktyki, szanse, animacja” zorganizowana m.in. we współpracy z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych.

Celem debaty było przedstawienie pozytywnych przykładów oraz aktualnych i przyszłych możliwości wspierania tworzenia i funkcjonowania Podmiotów Ekonomii Społecznej (PES) z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego (oferowanych obecnie w ramach PO KL) oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy NGO oraz jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i rozwoju rynku pracy. Debata odbyła się 24 maja w Jeleniej Górze.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

14. Konferencja pt. „Partnerstwo w leczeniu – przestrzeganie zaleceń terapeutycznych oraz współpraca lekarza z pacjentem jako warunek skutecznego leczenia” zorganizowane w ramach kampanii edukacyjnej we współpracy z Fundacją „Wygrajmy Zdrowie” im. Prof. Grzegorza Madeja.

Głównym celem Konferencji „Partnerstwo w leczeniu” było zwrócenie uwagi na problem niewystarczającej współpracy pracowników medycznych z pacjentem i jego rodziną w leczeniu oraz profilaktyce chorób przewlekłych jak również podkreślenie roli edukacji na temat barier oraz czynników sprzyjających przestrzeganiu zaleceń terapeutycznych i promocja dobrych praktyk współpracy lekarza z pacjentem w procesie leczenia. Konferencja odbyła się 17 listopada w Centrum Medycznym „Dobrzyńska” we Wrocławiu, uczestniczyło w niej 80 osób.

Wydział Zdrowia

15. Panel pt. „Czy Rady Działalności Pożytku Publicznego to partnerstwo organizacji pozarządowych i samorządu, czy tylko zapis w Ustawie?” zorganizowany 26 maja we współpracy z Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych.

Panel skierowany był do wszystkich przedstawicieli Rad Działalności Pożytku Publicznego oraz Pełnomocników ds. współpracy z NGO województwa dolnośląskiego i był częścią większego wydarzenia pn. Dolnośląskie Forum Organizacji Pozarządowych i Aktywności Społecznej 2013.

Kolejne, drugie na Dolnym Śląsku spotkanie panelowe przedstawicieli Rad Działalności Pożytku Publicznego oraz Pełnomocników było okazją do wymiany informacji i porównania doświadczeń środowiska samorządowego i pozarządowego na gruncie lokalnym, jak również ogólnokrajowym oraz poszukiwaniem odpowiedzi na pytania:

- Czy w jubileuszu 10-lecia funkcjonowania Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie możemy powiedzieć, że partnerstwa organizacji z samorządem są mniej proceduralne, a częściej dążą do współpracy i dialogu?
- Jakie miejsce w samorządach zajmują Rady? Czy są tylko wypełnieniem zapisów Ustawy czy faktycznie mają realny wpływ na politykę samorządów w zakresie współpracy z III sektorem?

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

16. Konferencja „Sieć Lokalnych Inkubatorów NGO na Dolnym Śląsku jako narzędzie wzmocnienia aktywności obywatelskiej w Polsce i w Europie. Stan obecny i perspektywy” zorganizowana we współpracy z Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych, Centrum ds. Katastrof i Klęsk Żywiołowych TRATWA.

Konferencja odbyła się 16 grudnia w Pracowni Projektów Międzykulturowych „Zajezdnia” we Wrocławiu. Podczas konferencji podsumowano dwuletnią działalność 16 Inkubatorów NGO na Dolnym Śląsku oraz kończący się już rok aktywności obywatelskiej w Polsce oraz Europie.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

17. Projekt „Modelowy system na rzecz integracji społecznej”, prowadzony przez Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Socjalnych (WRZOS), którego celem było wypracowanie wzorów trwałej i skutecznej współpracy powiatowych urzędów pracy, ośrodków pomocy społecznej i organizacji pozarządowych w świadczeniu usług w sferze integracji społeczno-zawodowej. Projekt miał zasięg krajowy – na terenie kraju powstało 16 partnerstw lokalnych, w woj. dolnośląskim powstało partnerstwo w Żmigrodzie – Stowarzyszenia na Rzecz Integracji Społecznej im. Św. Jadwigi Śląskiej, PUP Trzebnica, PUP Trzebnica – Filia Żmigród, GOPS Żmigród. Rola DWUP w projekcie polegała na ocenie testowanego modelu partnerstwa podczas spotkań grupy roboczej złożonej z przedstawicieli różnych instytucji, w tym instytucji rynku pracy. W 2013 roku DWUP uczestniczył w dwóch spotkaniach: 30 stycznia w Warszawie oraz 4 kwietnia we Wrocławiu.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

18. V edycja Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery zorganizowana przez Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej. Targi odbyły się w dniach 14–20 października, wśród licznych partnerów akcji były również instytucje III sektora, tj.: Warsztaty Terapii Zajęciowej Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Jeleniej Górze, Stowarzyszenie Feblik Wrocławski, Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Legnickiej w Legnicy, Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacji Rozwoju Powiatu Złotoryjskiego, Warsztat Terapii Zajęciowej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Jaworze, Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacji Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski w Legnicy.

Jednocześnie, z uwagi na udział w IV edycji Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery w 2012 r., Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej otrzymały od Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych RP kolejne czwarte już wyróżnienie za wkład w rozwój poradnictwa zawodowego.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

19. Wizyta studyjna dla członków Rad ds. Ekonomii Społecznej w dniach 11–12 lipca., której celem była prezentacja dobrych praktyk z obszaru ekonomii społecznej.

Współrealizatorem wizyty było: Centrum Integracji Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna ARTE w Bielawie, Spółdzielnia Socjalna Austeria Krokus w Walimiu, Centrum Integracji Społecznej we Wrocławiu, Zakład Aktywności Zawodowej we Wrocławiu.

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

20. Seminaria organizowane w ramach Dolnośląskiego Forum Pomocy Społecznej (DFPS), w którym operatorem i moderatorem działań było Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych we Wrocławiu. Wśród członków DFPS znajdowały się również organizacje pozarządowe. Główne cele działalności DFPS to: monitoring, wyrażanie stanowiska i opinii wobec konkretnych problemów, inicjowanie zmian dla sektora na szczeblach regionalnym i krajowym, inicjowanie nowych projektów, organizacja pracy instytucji, wprowadzanie nowych rozwiązań, budowanie i promowanie mechanizmów współdziałania instytucji rynku pracy i pomocy społecznej w zakresie wspierania osób pozostających bez zatrudnienia i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz budowanie działań na rzecz współpracy instytucji pomocy i integracji społecznej z Powiatowymi Urzędami Pracy przy aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

21. Konferencje powiatowe odbywające się w ramach powołania Młodzieżowego Sejmiku Województwa Dolnośląskiego:

- w Górze, 18 września,
- w Środzie Śląskiej, 19 września,
- w Żąbkowicach Śląskich, 24 września,
- w Polkowicach i Oławie, 27 września,
- w Zgorzelcu, 3 października,
- w Wołowie, 8 października,
- w Bolesławcu, 10 października,
- w Jaworze, 7 października,
- w Złotoryi, 9 października,

- w Oławie, 18 października,
- w Chojnowie, 17 października,
- w Legnicy, 15 października,
- w Wałbrzychu, 23 października,
- w Oleśnicy, 22 października,
- w Strzelinie, 29 października,
- w Lubaniu, 30 października,
- w Kłodzku, 31 października,
- w Bielawie, 7 listopada,
- w Miliczu, 6 listopada,
- w Świdnicy, 8 listopada,
- w Głogowie, 4 listopada,
- w Żmigrodzie, 18 listopada,
- w Lwówku Śląskim, 22 listopada,
- w Jeleniej Górze, 21 listopada.

Pełnomocnik Marszałka ds. Młodzieży.

22. Otwarte spotkanie dotyczące projektu „Rozwój polityki młodzieżowej na Dolnym Śląsku. Spotkanie odbyło się 13 listopada w Zgorzelcu.

Pełnomocnik Marszałka ds. Młodzieży.

23. Projekt dotyczący symulacji obrad Parlamentu Europejskiego. Projekt realizowany był w dniach 2–3 lipca w Nowym Gieraltowie.

Pełnomocnik Marszałka ds. Młodzieży.

2.2. Listy intencyjne, porozumienia i umowy partnerskie dotyczące realizacji wspólnych projektów

1. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Rozwój klastrów NGO” podpisany ze Stowarzyszeniem Forum Aktywności Lokalnej. Celem projektu miało być wypracowanie i wdrażanie rozwiązań sprzyjających podniesieniu jakości działania sektora pozarządowego. Projekt obejmuje swoimi działaniami budowę branżowych klastrów organizacji pozarządowych.

Wydział współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

2. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy” podpisany z Fundacją Wspierania Organizacji Pozarządowych „Umbrella”. Celem projektu miało być wdrażanie standardów w następujących płaszczyznach:

- współpraca jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia polityk publicznych,
- współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych,
- infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności.

Wydział współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

3. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Modelowa współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku” podpisany z Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych.

Wydział Współpracy z organizacjami Pozarządowymi.

4. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Standaryzacja dialogu obywatelskiego – aktywny obywatel, sprawne państwo” podpisany z Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych. Celem projektu miało być zwiększenie poziomu instytucjonalizacji dialogu obywatelskiego oraz partycypacji organizacji pozarządowych w tworzeniu, wdrażaniu i monitorowaniu polityk publicznych poprzez wzmocnienie potencjału Wojewódzkich /Powiatowych/Gminnych Rad Działalności Pożytku Publicznego.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

5. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Obywatele w działaniu w podregionie wałbrzyskim województwa dolnośląskiego” podpisany z Fundacją Cultura Mentis. Celem projektu miało być zwiększenie wiedzy na temat konsultacji społecznych oraz usprawnienie współpracy między przedstawicielami JST a NGO przy ich przeprowadzaniu.

Wydział Współpracy z organizacjami Pozarządowymi.

6. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Obywatele w działaniu w podregionie wrocławskim województwa dolnośląskiego” podpisany z Fundacją Cultura Mentis. Celem projektu miało być zwiększenie wiedzy na temat konsultacji społecznych oraz usprawnienie współpracy między przedstawicielami JST a NGO przy ich przeprowadzaniu.

Wydział Współpracy z organizacjami Pozarządowymi.

7. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Obywatele w działaniu w podregionie jeleniogórskim województwa dolnośląskiego” podpisany z Fundacją Cultura Mentis. Celem projektu miało być zwiększenie wiedzy na temat konsultacji społecznych oraz usprawnienie współpracy między przedstawicielami JST a NGO przy ich przeprowadzaniu.

Wydział Współpracy z organizacjami Pozarządowymi.

8. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Obywatele w działaniu w podregionie legnickim województwa dolnośląskiego” podpisany z Fundacją Cultura Mentis. Celem projektu miało być zwiększenie wiedzy na temat konsultacji społecznych oraz usprawnienie współpracy między przedstawicielami JST a NGO przy ich przeprowadzaniu.

Wydział Współpracy z organizacjami Pozarządowymi.

9. List intencyjny dotyczący udziału UMWD w realizacji projektu pn. „Dolnośląska platforma dialogu i konsultacji społecznych” podpisany z Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych. Celem projektu miało być wzmocnienie i poprawa jakości konsultacji społecznych dotyczących regulacji prawnych i uzgadniania polityk publicznych wśród przedstawicieli administracji publicznej i organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

10. Porozumienie o współpracy pomiędzy Województwem Dolnośląskim, Stowarzyszeniem MOTYL i Państwową Wyższą Szkołą Teatralną. Porozumienie dotyczące wspólnego zorganizowania Finału Dolnośląskiego Przeglądu Twórczości Osób Niepełnosprawnych GalerION 2013.

Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych.

11. Porozumienie z Wrocławskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych dotyczące zatrudnienia w Departamencie Spraw Społecznych osób z niepełnosprawnością intelektualną w ramach programu „Aktywni Razem” – partnerstwo na rzecz wprowadzenia osób niepełnosprawnych na otwarty rynek pracy.

Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych.

12. Umowa partnerska dotycząca realizacji projektu „Obywatele w działaniu w podregionie wałbrzyskim województwa dolnośląskiego”, którego wnioskodawcą była Fundacja Cultura Mentis. Projekt dofinansowany ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, skierowany był do przedstawicieli JST oraz organizacji pozarządowych z regionu wałbrzyskiego i miał na celu zwiększenie wiedzy na temat przeprowadzania konsultacji społecznych oraz usprawnienie współpracy między przedstawicielami JST a NGO w tym temacie. Projekt realizowany od września 2013 r. do czerwca 2014 r.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

13. Umowa partnerska dotycząca realizacji projektu „Obywatele w działaniu w podregionie wrocławskim województwa dolnośląskiego”, którego wnioskodawcą była Fundacja Cultura Mentis. Projekt dofinansowany ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, skierowany był do przedstawicieli JST oraz NGO z regionu wrocławskiego i miał na celu zwiększenie wiedzy na temat przeprowadzania konsultacji społecznych jak również usprawnienie współpracy między przedstawicielami JST a NGO w tym temacie. Projekt realizowany od września 2013 r. do czerwca 2014 r.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

14. Umowa partnerska dotycząca realizacji projektu „Dolnośląska platforma dialogu i konsultacji społecznych”, którego wnioskodawcą była Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych. Projekt dofinansowany ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Głównym celem projektu było wzmocnienie i poprawa jakości konsultacji społecznych dotyczących regulacji prawnych i uzgadniania polityk publicznych wśród przedstawicieli administracji publicznej i organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku. Projekt realizowany od sierpnia 2013 r. do grudnia 2014 roku.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

15. Umowa partnerska dotycząca realizacji projektu „Obywatele w działaniu w podregionie jeleniogórskim województwa dolnośląskiego”, którego wnioskodawcą była Fundacja Cultura Mentis. Projekt dofinansowany ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Projekt skierowany jest do przedstawicieli JST oraz NGO z regionu wrocławskiego i ma na celu zwiększenie wiedzy na temat przeprowadzania konsultacji społecznych jak również usprawnienie współpracy między przedstawicielami JST a NGO w tym temacie. Projekt realizowany będzie od lipca 2014 r. do kwietnia 2015 roku.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

16. Umowa partnerska dotycząca realizacji projektu „Obywatele w działaniu w podregionie jeleniogórskim województwa dolnośląskiego”, którego wnioskodawcą była z Fundacją Cultura Mentis. Projekt będzie dofinansowany ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Projekt skierowany jest do przedstawicieli JST oraz NGO z regionu wrocławskiego i ma na celu zwiększenie wiedzy na temat przeprowadzania konsultacji społecznych jak również usprawnienie współpracy między przedstawicielami JST a NGO w tym temacie. Projekt realizowany będzie od lipca 2014 r. do kwietnia 2015 roku

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

17. Umowa podpisana z Lokalną Grupą Działania „Partnerstwo Ducha Gór”, której przedmiotem było zorganizowanie trzech dwudniowych podróży studyjnych dla przedstawicieli grup odnowy wsi, których tematyką były zagadnienia związane z tworzeniem oferty turystycznej jako dodatkowego źródła dochodu dla mieszkańców terenów wiejskich, zasad funkcjonowania wsi tematycznych oraz programu odnowy wsi w tych miejscowościach.

Podróże studyjne odbyły się na obszarze funkcjonowania Odnowy Dolnośląskiej Wsi w województwie dolnośląskim w dniach: 28–29 czerwca, 19–20 lipca i 9–10 sierpnia. Liczba uczestników: 135 osób, po 45 osób w ramach jednej podróży studyjnej.

Wydział Obszarów Wiejskich.

18. Umowa partnerska dotycząca realizacji projektu „Od obywatela biernego do dojrzałego – cykl działań wzmacniających świadomość obywatelską liderów rozwoju lokalnego na Dolnym Śląsku” podpisana z Polish Governance Institute. Projekt realizowany ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

Pełnomocnik Marszałka ds. Młodzieży.

19. Umowa partnerska dotycząca realizacji projektu „Młodzieżowy Sejmik Województwa Dolnośląskiego” podpisana z Semper Avanti. Projekt realizowany ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Celem projektu było m.in. przeprowadzenie 30 regionalnych konferencji Open Space w starostwach powiatowych na terenie Dolnego Śląska wraz z przeprowadzeniem wyborów wśród młodzieży do Młodzieżowego Sejmiku Województwa Dolnośląskiego oraz przeszkolenie 60 nowo wybranych młodzieżowych radnych przed Sesją Inauguracyjną Młodzieżowego Sejmiku Województwa Dolnośląskiego.

Pełnomocnik Marszałka ds. Młodzieży.

2.3. Patronaty Marszałka Województwa Dolnośląskiego

Patronat Marszałka Województwa Dolnośląskiego jest wyróżnieniem honorowym, podkreślającym szczególny charakter wydarzeń i inicjatyw społecznych, dzięki któremu podnosi się ich rangę i prestiż. Patronatem mogą być objęte przedsięwzięcia organizowane na terenie województwa dolnośląskiego o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim lub międzynarodowym. W szczególnych przypadkach Patronatem mogą zostać objęte przedsięwzięcia odbywające się poza województwem dolnośląskim.

Wydziały merytoryczne UMWD opiniowały wnioski o objęcie Patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego przedsięwzięcia realizowane przez organizacje pozarządowe:

1) do Wydziału ds. Osób Niepełnosprawnych wpłynęły 22 wnioski o Patronat, 20 z nich otrzymało pozytywną opinię wydziału;

- 2) do Wydziału Kultury wpłynęły 132 wnioski o Patronat, 122 wnioski otrzymały pozytywną opinię wydziału;
- 3) do Wydziału Edukacji i Nauki wpłynęło 7 wniosków o Patronat, wszystkie zostały pozytywnie zaopiniowane i otrzymały patronat;
- 4) do Wydziału Zdrowia wpłynęło 38 wniosków o Patronat, wszystkie zostały pozytywnie zaopiniowane i otrzymały patronat;
- 5) do Wydziału Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi wpłynęło 14 wniosków o Patronat, 12 z nich zostało pozytywnie zaopiniowane i otrzymało patronat;
- 6) do Wydziału Sportu i Rekreacji wpłynęło 69 wniosków o Patronat, wszystkie zostały pozytywnie zaopiniowane i otrzymały patronat.
- 7) do Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej wpłynął 1 wniosek o Patronat, wniosek ten otrzymał patronat.

2.4. Zbiórki publiczne

Jedną z form współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi było wydawanie zezwoleń na prowadzenie przez organizacje pozarządowe zbiórek publicznych na terenie całego województwa lub jego części.

W 2013 r. do Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej wpłynęło 11 wniosków, zezwolenia otrzymało 8 organizacji pozarządowych:

- 1) Fundacja „L'ARCHE” z siedzibą w Śledziejowicach – cele zbiórki: budowa nowego ośrodka dla osób z niepełnosprawnością intelektualną we Wrocławiu; wyposażenie nowego ośrodka dla osób z niepełnosprawnością intelektualną we Wrocławiu);
- 2) Fundacja im. Łukasza „DINO” Staniszewskiego z siedzibą we Wrocławiu – cele zbiórki: zakup i dofinansowanie do sprzętu sportowego umożliwiającego rozwijanie sportowych pasji podopiecznych Fundacji; zakup i dofinansowanie do sprzętu muzycznego niezbędnego do rozwijania umiejętności artystycznych i muzycznych podopiecznych; organizowanie i dofinansowanie wyjazdów szkoleniowych (wyżywienie, zakwaterowanie); zakup nagród dla wyróżniających się podopiecznych w zakresie sportu, muzyki i sztuki);
- 3) Fundacja Kwiat Paproci z siedzibą w Nowogrodzcu – cele zbiórki: zakup sprzętu medycznego dla Oddziału Nefrologii Kliniki Pediatricznej we Wrocławiu przy ul. Borowskiej; pomoc dla podopiecznych Fundacji – zakup lekarstw, środków higienicznych, pielucho-majtek (pampersów), środków czystości, żywności, odzieży, obuwia, zabawek, pościeli, opatu);
- 4) Fundacja Jana Pawła II z siedzibą w Warszawie – cele zbiórki: pomoc dzieciom ubogim, chorym i niepełnosprawnym poprzez zakup dla nich żywności, ubrań, obuwia, środków czystości, książek i pomocy naukowych, zabawek edukacyjnych; pomoc osobom starszym ubogim, chorym i niepełnosprawnym poprzez zakup dla nich żywności, ubrań, obuwia, środków czystości, środków higienicznych potrzebnych do utrzymania protez zębowych w czystości; zakup sprzętu rehabilitacyjnego: kule, balkoniki, podpórki oraz środków medycznych: lekarstw, odżywek, suplementów diety, inhalatorów, zestawów do robienia zastrzyków, opatrunków, środków przeciwbólowych, soczewek kontaktowych, okularów korekcyjnych, kremów i maści niezbędnych dla leczenia schorzeń skóry dla grup beneficjentów wskazanych w dwóch pierwszych celach zbiórki; opłacenie rehabilitacji i turnusów rehabilitacyjnych dla grup beneficjentów wskazanych w dwóch pierwszych celach zbiórki;

- 5) Związek Sybiraków III Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą we Wrocławiu – cele zbiórki: transport na polskie cmentarze na Ukrainie i Litwie 100 tys. zniczy zebranych przez uczniów dolnośląskich szkół; wykonanie metalowych tablic informacyjnych, które zostaną zamontowane na 60 polskich nekropoliach na Kresach, remontowanych przez dolnośląskich wolontariuszy);
- 6) Caritas Diecezji Legnickiej z siedzibą w Legnicy – cele zbiórki: zebranie produktów spożywczych na pomoc dla osób najuboższych, chorych, bezrobotnych i bezdomnych oraz wsparcie placówek Caritas zajmujących się pomocą osobom potrzebującym; zebranie przyborów szkolnych na pomoc dla osób najuboższych, chorych, bezrobotnych i bezdomnych oraz wsparcie placówek Caritas zajmujących się pomocą osobom potrzebującym);
- 7) Fundacja Tobiaszki z siedzibą we Wrocławiu – cele zbiórki: prowadzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży poprzez zakup środków papierniczych, sprzętu sportowego, sprzętu AGD – naczynia kuchenne i odkurzacz, środków czystości, zakupu biletów wstępu do instytucji kultury i rekreacji: kino, teatr, opera, wystawy, basen, finansowanie kosztów wyżywienia, kosztów usług elektrycznych, monterskich, remontowych, finansowanie kosztów serwisu sprzętu komputerowego; organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla podopiecznych świetlicy środowiskowej poprzez finansowanie opłat za zakwaterowanie, wyżywienie i transport, kosztów wycieczek, kosztów wstępu do instytucji kultury i rekreacji, pokrywanie kosztów wynagrodzenia wychowawców, specjalistów; prowadzenie grup samopomocowych dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez pokrywanie kosztów wynagrodzenia specjalistów prowadzących wykłady, ćwiczenia i zajęcia oraz pokrywanie kosztów wyżywienia podczas spotkań);
- 8) Fundacja „Dobry Cel” z siedzibą we Wrocławiu – cele zbiórki: dofinansowanie zakupu samochodu, który będzie przeznaczony do transportu osób niepełnosprawnych (dowozu na uczelnie, do miejsca pracy, na imprezy kulturalne, które odbywają się we Wrocławiu); zakup bezpośrednio u producenta rowerów Handbike oraz tandemów równoległych, które będą udostępniane osobom niepełnosprawnym oraz ich opiekunom i wolontariuszom, towarzyszącym im podczas przejażdżek po Wrocławiu; dowóz zamieszkałych na terenie Wrocławia oraz jego okolic osób niepełnosprawnych (zakup paliwa, biletów PKS, pokrycie kosztów przejazdu taksówkami) do szkół i na uczelnie oraz do miejsc organizacji przejażdżek rowerowych; zakup specjalnych materiałów informacyjnych (ulotki, plakaty, nagrania z audio deskrypcją dla osób z upośledzeniem narządu wzroku oraz chorobą słuchu) na temat istniejących możliwości transportu osób niepełnosprawnych).

3. Udział partnerów społecznych w zespołach o charakterze doradczym, konsultacyjnym, eksperckim, inicjatywnym

1. Przedstawiciele 6 organizacji pozarządowych: Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (OPZZ Województwa Dolnośląskiego), NSZZ „Solidarność” (Region Dolny Śląsk), Pracodawców RP (Związek Pracodawców Dolnego Śląska), Związku Rzemiosła Polskiego (Dolnośląska Izba Rzemieśnicza we Wrocławiu) oraz przedstawiciele Regionalnych Ośrodków EFS (które są prowadzone przez organizacje pozarządowe) są członkami Podkomitetu Monitorującego PO KL. W 2013 r. uczestniczyli oni w XIV oraz XV Posiedzeniu PKM POKL WD (w dniach 16 maja oraz 20 listopada).

Departament Funduszy Europejskich.

2. Współpraca IP PO KL z organizacjami pozarządowymi była kontynuowana w ramach Regionalnej Sieci Tematycznej (RST). Głównym celem powołania Sieci Tematycznych w ramach PO KL było wspieranie innowacyjności i zapewnienie odpowiedniej jakości projektom innowacyjnym, które odbywało się m. in. poprzez system opiniowania strategii wdrażania realizacji i walidacji produktów projektów innowacyjnych. W skład Regionalnej Sieci Tematycznej z ramienia organizacji pozarządowych wchodzi 13 podmiotów: Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych, Regionalne Ośrodki EFS, Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Unia Przedsiębiorców Dolnego Śląska, Fundacja Edukacji Europejskiej, Fundacja Eudajmonia, Fundacja Imago, Fundacja Widzialni, Fundacja Promyk Słońca, Stowarzyszenie Pro Silesia et Europa, Fundacja Merkury, Związek Pracodawców Dolnego Śląska oraz NSZZ „Solidarność” Region Dolny Śląsk.

W 2013 r. członkowie RST obradowali sześciokrotnie na posiedzeniach w dniach: 21 stycznia, 1 lutego, 28 marca, 25 lipca, 9 sierpnia i 2 września.

Departament Funduszy Europejskich.

3. Współpraca IP PO KL z organizacjami III sektora była prowadzona w ramach Regionalnej Grupy Sterującej Ewaluacją (RGSE). Przedstawiciele RO EFS (Wałbrzych i Wrocław) są członkami RGSE. W 2013 r. spotkanie członków RGSE odbyło się jednokrotnie – 19 grudnia. Przedmiotem posiedzenia było omówienie wyników dwóch badań ewaluacyjnych przeprowadzonych na zlecenie IP oraz omówienie planów ewaluacyjnych Instytucji Pośredniczącej na lata 2014 i 2015. Dodatkowo zaprezentowane zostały efekty badań przeprowadzonych w 2013 r. przez IP2, a także wyniki przeglądu rekomendacji przeprowadzonego przez IW w sierpniu. Ponadto przedstawiony został stan wdrażania rekomendacji po ostatnim przeglądzie rekomendacji przeprowadzonym przez IP w styczniu 2013 r.

Departament Funduszy Europejskich.

4. Z ramienia Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przedstawiciele organizacji pozarządowych byli członkami Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny na lata 2007–2013. W 2013 roku odbyły się cztery posiedzenia KM RPO, podczas których członkowie opiniowali i zatwierdzali m.in. propozycję zmian RPO WD 2007–2013, kryteria wyboru operacji finansowanych w ramach RPO WD 2007–2013 oraz raporty z badań ewaluacyjnych.

Departament Funduszy Europejskich.

5. Grupa robocza wspierająca prace nad przygotowaniem Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020 dla Województwa Dolnośląskiego, powołana przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego, w skład której weszło 46 partnerów społeczno-gospodarczych (w tym 12 przedstawicieli organizacji pozarządowych). W 2013 roku odbyło się 6 spotkań grupy roboczej w terminach: 25 kwietnia, 28 maja, 17 czerwca, 9, 16 i 26 lipca.

Podczas spotkań zajmowano się m.in.:

- założeniami do Umowy Partnerstwa,
- założeniami do linii demarkacyjnej,
- warunkowościami ex-ante w zakresie inteligentnej specjalizacji oraz gospodarki odpadami,
- możliwościami wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej w RPO WD na lata 2014–2020,
- prezentacją dot. wstępnego opisu osi priorytetowych w RPO WD 2014–2020.

Departament Rozwoju Regionalnego.

6. Rada ds. Ekonomii Społecznej powołana Zarządzeniem Dyrektora Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej z dnia 28 maja 2012 r. W jej skład wchodzi przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, szkolnictwa wyższego oraz organizacji pozarządowych.

Celem działania Rady jest monitorowanie założeń „Wieloletniego Regionalnego Planu Działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie” oraz wskaźników w nim zawartych.

W 2013 roku zostały zorganizowane: 3 jednodniowe spotkania (5 kwietnia, 8 listopada oraz 13 grudnia), 2 dwudniowe spotkania (20–21 czerwca oraz 3–4 października) oraz 2 wizyty studyjne (11–12 lipca i 23–25 października).

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

7. Wojewódzka Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych powołana została 22 września 2011 r. przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Rada jest organem opiniodawczo-doradczym Marszałka i działa w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 roku w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 560).

Wojewódzka Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych składa się z 7 osób powoływanych spośród przedstawicieli organizacji pozarządowych (4 osoby) działających na terenie województwa, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (gminy i powiatu) oraz przedstawiciela wojewody.

W skład Rady wchodzi przedstawiciele następujących organizacji pozarządowych: Klub Kibiców Niepełnosprawnych Wrocław, Fundacja Promyk Słońca Wrocław, Jeleniogórskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie Dzieciom i Młodzieży Głuchej „Familia” Wrocław.

W 2013 r. Rada spotkała się: 17 stycznia, 26 kwietnia, 8 i 26 listopada.

Tematy poruszane na spotkaniach oraz zakres pracy to:

- zaopiniowanie projektu uchwały Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie określenia zadań, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- zaopiniowanie projektu uchwały Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznania stypendiów uczniom niepełnosprawnym w roku szkolnym 2012/13 oraz trybu postępowania w tych sprawach,
- zaopiniowanie projektu uchwały Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie przyjęcia Dolnośląskiego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym „Sprawny Uczeń” na rok szkolny 2012/2013,
- zaopiniowanie projektów o dofinansowanie, które zostały złożone do Wydziału ds. Osób Niepełnosprawnych w 2013 roku w ramach programu PFRON pn. „Program wyrównywania różnic między regionami II” obszar A (wyposażenie obiektów służących rehabilitacji w sprzęt rehabilitacyjny),
- udział przedstawiciela Rady w posiedzeniu Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych w kontekście wdrażania Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych,
- powołanie Grupy Roboczej, której zadaniem będzie wypracowanie rozwiązań formalnych i prawnych, mających na celu wprowadzenie instytucji asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej do systemu krajowego/wojewódzkiego wsparcia osób niepełnosprawnych,

- udział członków Rady w Gali Dolnośląskiego Przeglądu Twórczości Osób Niepełnosprawnych,
- zapoznanie się z projektem Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014–2020 oraz wniesienie do niej uwag.

Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych.

8. Przedstawiciele GOPR, WOPR oraz OSP brali udział w pracach konsultacyjnych nad Programem „Bezpieczny Dolnoślązak”.

Wydział Obronności i Bezpieczeństwa.

9. Wojewódzka Rada Zatrudnienia (WRZ) powołana Zarządzeniem Marszałka nr 34 z dnia 10 kwietnia 2013 r. na kadencję 2013–2017 liczy 13 członków, w tym 2 przedstawiciele organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy, tj. Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych oraz Wrocławskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych.

Jest to organ opiniodawczo-doradczy w określaniu i koordynowaniu regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich.

W 2013 roku odbyły się 4 posiedzenia WRZ w dniach: 25 stycznia, 25 kwietnia, 24 czerwca oraz 29 października.

Do najważniejszych zagadnień, którym poświęcone były posiedzenia WRZ w 2013 r. należały: współpraca Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy z publicznymi służbami zatrudnienia w zakresie realizacji polityki rynku pracy, a także współpraca z Ochotniczymi Hufcami Pracy w zakresie nowelizacji rozporządzenia dotyczącego wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja.

Podczas spotkań omawiano w szczególności podstawowe zadania realizowane przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Specjalnie zainteresowanie Rady skupiało się na inicjatywach podejmowanych na rzecz aktywizacji dolnośląskiego rynku pracy w ramach projektów realizowanych przez różne instytucje i organizacje, a w szczególności na działaniach na rzecz bezrobotnej młodzieży, osób w starszych grupach wiekowych oraz aktywizacji osób niepełnosprawnych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

4. Konsultowanie i opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego i innych dokumentów

1. W 2013 r. zostały przeprowadzone dwukrotnie konsultacje społeczne dokumentów programowych, czyli *Planów działania na rok 2014*. Pierwsze konsultacje trwały od sierpnia do września, drugie od października do listopada.

Zastosowano następujące formy prowadzenia konsultacji społecznych:

- zgłaszanie uwag mailowo za pośrednictwem formularza dostępnego do pobrania ze stron internetowych: www.efs.dolnyslask.pl; www.pokl.dwup.pl oraz stron internetowych Regionalnych Ośrodków EFS;
- konsultacje z Wojewódzką Komisją Dialogu Społecznego (WKDS) oraz Wojewódzką Radą Zatrudnienia (WRZ);
- organizacja w dniu 9 września 2013 r. spotkania, na którym istniała możliwość rozmowy z pracownikami Instytucji Pośredniczącej nt. propozycji związanych z PD 2014–2015.

Zaproszenia były rozpowszechniane za pomocą stron internetowych IP, IP2, RO EFS oraz pism do przedstawicieli środowisk merytorycznie powiązanych z obszarem interwencji PO KL.

W ramach konsultacji społecznych zebrano łącznie 24 uwagi, z czego:

- 6 uwzględniono;
- 1 częściowo uwzględniono;
- 7 nie uwzględniono;
- 10 uwag sklasyfikowano jako wątpliwości, na które złożono wyjaśnienia.

Departament Funduszy Europejskich.

2. Konsultacje projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014–2020. Konsultacje rozpoczęły się 28 października i zakończyły 2 grudnia.

Informacje o rozpoczęciu konsultacji zostały zamieszczone w wydaniu Gazety Wrocławskiej oraz Gazety Wyborczej. Komunikaty o zaproszeniu do udziału w konsultacjach zostały umieszczone na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (www.umwd.dolnyslask.pl, www.konsultacje.rpo.dolnyslask.pl, www.rpo.dolnyslask.pl, www.fundusze.dolnyslask.pl, www.efs.dolnyslask.pl), Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy (www.pokl.dwup.pl) i Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej (www.dip.dolnyslask.pl).

Na stronie www.konsultacje.rpo.dolnyslask.pl stworzono i uruchomiono aplikację w formie formularza uwag dającą możliwość wszystkim zainteresowanym stronom na przesyłanie uwag, komentarzy lub propozycji zmian dokumentu. Istniała również możliwość przesyłania uwag za pomocą poczty elektronicznej i tradycyjnej.

Marszałek WD wystosował pismo zapraszające do wzięcia udziału w konsultacjach do ponad 550 podmiotów na Dolnym Śląsku.

Konsultacje społeczne trwały 36 dni, podczas których zorganizowano 36 spotkań mających na celu zaprezentowanie założeń Projektu RPO WD 2014–2020. Odbyła się konferencja inauguracyjna w Jeleniej Górze (28 października), 3 konferencje subregionalne (w Wałbrzychu – 4 listopada, we Wrocławiu – 6 listopada i Legnicy – 13 listopada). Zorganizowano 27 spotkań z władzami oraz środowiskami lokalnymi w każdym powiecie. Dodatkowe spotkania informacyjno-konsultacyjne zostały przeprowadzone m.in. z partnerami społeczno-gospodarczymi (Rada Ekonomii Społecznej, Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa, Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego), środowiskiem naukowym.

Łącznie w spotkaniach uczestniczyło 1300 osób, w tym ponad 50 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Departament Rozwoju Regionalnego.

3. Konsultacje projektu „Program współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2014–2017”.

Konsultacje programu współpracy trwały od 23 maja do 30 czerwca i prowadzone były w formie pisemnej – na formularzu przesłanym drogą pocztową, składanym osobiście lub za pomocą poczty elektronicznej oraz podczas czterech spotkań z podmiotami Programu.

Informacja o konsultacjach zamieszczona została (wraz ze wzorem formularza do zgłaszania uwag i propozycji zmian oraz opracowanym zestawem informacji dotyczących istoty, założeń, sposobu przeprowadzenia oraz celu konsultacji społecznych) na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej, UMWD i Wydziału Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz w portalu

internetowym dla organizacji pozarządowych www.ngo.pl; przesłana do pełnomocników powiatowych, miejskich i gminnych zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi na Dolnym Śląsku – z prośbą o rozpowszechnienie – oraz do organizacji pozarządowych.

Spotkania konsultacyjne odbyły się w Jeleniej Górze (12 czerwca), Wałbrzychu (14 czerwca), Wrocławiu (17 czerwca) i Legnicy (26 czerwca). Były one przeprowadzone w formie warsztatów, metodą Word Cafe, przez współorganizatorów spotkań – organizacje pozarządowe.

W spotkaniach uczestniczyło 108 przedstawicieli podmiotów Programu.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

4. Konsultacje projektu „Dolnośląskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2013–2016”. Projekt został zamieszczony na stronie internetowej Działu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, BIP UMWD oraz na tablicy ogłoszeń UMWD na okres od 19 grudnia 2012 r. do 2 stycznia 2013 r.

Uwagi i propozycje do projektu Programu można było składać na formularzu lub w formie elektronicznej. Podczas procesu konsultacji nie wpłynęły żadne opinie, uwagi i propozycje.

Wydział Zdrowia.

5. Konsultacje „Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014–2020” prowadzone były w terminie od 23 października do 26 listopada w formie pisemnych opinii składanych osobiście, drogą pocztową oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Zaproszenie do udziału w konsultacjach społecznych umieszczone zostało na stronach internetowych UMWD, Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej, w dzienniku o zasięgu regionalnym oraz rozesłane do gmin i powiatów województwa dolnośląskiego (do urzędów gminy, starostw, ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie). Informacja o konsultacjach drogą elektroniczną została również przekazana czterem organizacjom pozarządowym zrzeszającym organizacje pozarządowe z terenu województwa dolnośląskiego. Były to: Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych, Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Wojewódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych oraz Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych.

Ponadto w dniu 23 listopada dyrektor DOPS, Piotr Kłag, uczestniczył w spotkaniu konsultacyjnym DSIS dla organizacji pozarządowych z terenu województwa dolnośląskiego zorganizowanym w Jedlinie Zdrój przez DFOP.

W toku konsultacji uwagi i opinie do projektu DSIS zgłosiło 11 podmiotów, w tym 5 organizacji pozarządowych. Większość zgłoszonych uwag została uwzględniona w całości lub części.

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

5. Promocja, informacja, publikacje

5.1. Promocja

1. Kampania „Dolny Śląsk bez barier” realizowana jest od 2007 roku i polega na współpracy z mediami przez:

– produkcję cykli programów telewizyjnych oraz audycji radiowych dotyczących integracji społecznej osób niepełnosprawnych. Programy telewizyjne oraz audycje radiowe dotyczą osób

niepełnosprawnych, które pomimo niepełnosprawności osiągnęły sukces w życiu społecznym i zawodowym,

– umieszczanie w gazecie artykułów poruszających tematy dotyczące osób niepełnosprawnych.

W programach, audycjach, artykułach prezentowane są działania, ciekawe inicjatywy podejmowane przez dolnośląskie organizacje pozarządowe.

Celem ww. zadania było:

– kształtowanie właściwych postaw wobec niepełnosprawności,

– wspieranie osób niepełnosprawnych na drodze do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym,

– kształtowanie wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.

Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych.

2. Plebiscyt „zDolne NGO”, którego celem jest uhonorowanie najbardziej profesjonalnych dolnośląskich organizacji pozarządowych.

II Edycja Plebiscytu stanowiła zwieńczenie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe w 2012 roku w ramach ogłoszonego przez Unię Europejską „Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej”, a najlepsza dolnośląska organizacja pozarządowa działająca w roku 2012 w obszarze aktywizacji senioralnej została uhonorowana Tytułem „zDolne NGO”.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

5.2. Publikacje i raporty dotyczące organizacji pozarządowych

1. Raport „Funkcjonowanie Lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie województwa dolnośląskiego”. Badanie miało dokonać oceny stanu funkcjonowania LZI i realizacji przez nie zadań wynikających z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), jak również identyfikację problemów, barier funkcjonowania LZI oraz wskazanie trudności przy realizacji zadań nałożonych na LZI.

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

2. Przygotowanie i wydruk publikacji pt. „Oswoić ból. Jak skutecznie radzić sobie z bólem fizycznym i psychicznym w wieku senioralnym” poświęconej problematyce bólu somatycznego i psychicznego w wieku senioralnym.

Publikacja składa się z dwóch części. Pierwsza z nich dotyczy bólu somatycznego (fizycznego) i zawiera szereg informacji o rodzajach bólu fizycznego, zasadach jego leczenia (farmakologicznego i z wykorzystaniem innych dostępnych medycynie metod), najczęstszych zespołach bólowych występujących u osób starszych i wskazaniach terapeutycznych związanych z wyborem najlepszego sposobu leczenia. Część druga poradnika poświęcona została zagadnieniom bólu psychicznego, skupiając się na kwestiach cierpienia związanego z utratą bliskiej osoby i przeżywania żałoby, bólu o podłożu psychicznym (jego powstawaniu, rodzajach i leczeniu), zaburzeniom psychicznym powiązanych z odczuwaniem dolegliwości bólowych oraz problematyce wypalenia emocjonalnego, będącego wynikiem długotrwałej opieki nad niesamodzielną osobą bliską.

Jest to szósty tom cyklu „BIBLIOTEKA NESTORA” – serii poradników popularyzujących kwestie i problemy, łączące się z procesem starzenia się organizmu.

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

3. „Organizacje pozarządowe na Dolnym Śląsku – badanie powtórzone”. Jest to raport końcowy z badania dolnośląskich organizacji pozarządowych przeprowadzonego przez Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej.

Głównym celem badania było pozyskanie nowych informacji oraz pogłębienie już posiadanej wiedzy dotyczącej organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na realizację zadań publicznych wykonywanych przez dolnośląskie organizacje pozarządowe oraz zmian w III sektorze na terenie województwa dolnośląskiego w latach 2008–2013.

W celu identyfikacji zmian, które zaszły w III sektorze na Dolnym Śląsku w ostatnich pięciu latach, odniesiono się do raportu z 2008 r. pt. „Badania organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku”. Dzięki zestawieniu obu wyników badań (z 2008 i 2013 r.) uzyskano pogłębiony opis ewolucji i kondycji dolnośląskich organizacji pozarządowych m.in. ich działalności, otoczenia i potrzeb.

Cele szczegółowe powyższego raportu końcowego:

- określenie, jaki był wpływ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na realizację zadań publicznych wykonywanych przez dolnośląskie organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3, ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w latach 2007–2013 oraz wpływ Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego oraz programu Współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2011–2013;
- określenie, jaki jest stan współpracy organizacji pozarządowych z władzami samorządowymi w województwie dolnośląskim;
- opis zmian, jakie zaszły w sektorze pozarządowym w województwie dolnośląskim na przestrzeni lat 2008–2013;
- opis aktualnej struktury organizacji pozarządowych w województwie dolnośląskim i w Polsce, ich działalności, otoczenia i potrzeb;
- zidentyfikowanie poziomu wiedzy organizacji w województwie dolnośląskim na temat pozyskiwania funduszy strukturalnych i podejmowanej aktywności w tym zakresie;
- zidentyfikowanie wykorzystywanych przez organizacje źródeł wsparcia merytorycznego/doradczego przy pozyskiwaniu funduszy UE oraz zakresu uzyskanego i oczekiwanego wsparcia.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

4. Publikacja trzech biuletynów zawierających informacje na temat efektów wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL) w województwie dolnośląskim, w tym dobre praktyki POKL – ciekawe, dobrze realizowane projekty oraz informacje o nowej perspektywie finansowej 2014–2020.

Dzięki kolportażowi biuletynu poprzez prasę regionalną i lokalną informacje o Europejskim Funduszu Społecznym, projektach oraz efektach POKL docierają do wielu mieszkańców Dolnego Śląska zarówno w dużych, jak i małych miejscowościach.

Departament Funduszy Europejskich.

5.3. Gromadzenie i rozpowszechnianie informacji istotnych dla organizacji pozarządowych, bazy danych

1. Publikacja na stronie internetowej UMWD, w zakładce „Organizacje pozarządowe”, informacji istotnych dla działalności organizacji pozarządowych (prezentacje, materiały szkoleniowe, analizy, raporty, aktualne poradniki o źródłach finansowania oraz zagadnieniach prawnych dotyczących III sektora – opracowywane i aktualizowane przez doradców z Regionalnego Punktu Konsultacyjno-Doradczego). Na stronie tej organizacje pozarządowe zamieszczały informacje o prowadzonych przez siebie działaniach oraz prezentowały swoje „dobre praktyki”.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

2. Publikacja na stronie internetowej Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy, poświęconej Programowi Operacyjnemu Kapitał Ludzki, informacji dotyczących m.in. spotkań informacyjnych dla potencjalnych projektodawców, interpretacji dotyczących PO KL, najnowszych wersji dokumentów programowych.

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

3. Baza dolnośląskich organizacji pozarządowych aktualizowana na bieżąco na podstawie formularzy zgłoszeń przesyłanych przez organizacje pozarządowe. Na koniec roku w bazie zarejestrowanych było 1887 organizacji pozarządowych; baza dostępna jest dla wszystkich zainteresowanych podmiotów na stronie internetowej UMWD w zakładce „Organizacje pozarządowe”.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

4. Baza kandydatów do komisji konkursowych. Baza zawiera wykaz osób wskazanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które reprezentują je w składach komisji konkursowych powoływanych przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w latach 2014–2017. Do bazy zgłoszonych zostało 21 osób.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

6. Informacja o współpracy pozafinansowej jednostek organizacyjnych Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi

Po raz pierwszy przygotowując sprawozdanie z realizacji programu współpracy Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi zwrócił się do jednostek organizacyjnych Województwa z prośbą o podanie informacji na temat działań pozafinansowych podejmowanych na rzecz organizacji pozarządowych bądź we współpracy z nimi w 2013 r.

Jednostki te podzielone zostały na trzy grupy:

- instytucje działające w obszarze kultury – 19 jednostek,
- instytucje zajmujące się edukacją – 23 jednostki,
- instytucje zajmujące się ochroną zdrowia – 30 jednostek.

Badanie miało charakter sondażowy – pismo z trzema pytaniami skierowane zostało do 72 jednostek i służyć miało do określenia skali współpracy. Pytania dotyczyły:

1. podejmowania współpracy z organizacjami pozarządowymi,
2. udostępniania pomieszczeń/infrastruktury na rzecz organizacji pozarządowych,

3. korzystania ze świadczeń wolontariuszy.

Odpowiedzi na zadane pytania udzieliły wszystkie 72 jednostki.

6.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Tabela 1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w rozbiciu na główne obszary działania:

1. Kultura – instytucje działające w obszarze kultury, 2. Edukacja – instytucje zajmujące się edukacją, 3. Zdrowie – instytucje zajmujące się ochroną zdrowia.

L.p.	Obszary działania	Liczba jednostek	Liczba jednostek współpracujących z organizacjami pozarządowymi	Udział % w liczbie ogółem	Liczba organizacji, z którymi nawiązano współpracę	Udział % w liczbie ogółem
1.	Kultura	19	17	23,61	293	62,21
2.	Edukacja	23	11	15,28	81	17,20
3.	Zdrowie	30	18	25,00	97	20,59
Ogółem		72	46	63,89	471	100,00

Z analizy przesłanych informacji wynika, że 46 instytucji (63,89%) współpracowało w 2013 r. z 471 organizacjami pozarządowymi.

Liderami we współpracy z organizacjami pozarządowymi były instytucje działające w obszarze kultury, nawiązując współpracę z 293 organizacjami pozarządowymi.

Organizacje pozarządowe współpracowały przy organizacji dużych, cyklicznych imprez kulturalnych, takich jak: „Noc Muzeów”, Festiwal Wratislavia Cantans czy Brave Festiwal, aktywnie włączały się w organizację dystrybucji biletów dla seniorów, współorganizowaniu wleczorów rocznicowych czy wystaw tematycznych. Bardzo dobrze rozwijała się współpraca z grupami rekonstrukcyjnymi przy organizowaniu widowisk historycznych i żywych lekcji historii.

Istotne wsparcie organizacji pozarządowych w kontynuowaniu leczenia paliatywnego, organizowaniu leczenia uzależnień w formach terapii grupowych, rozpoznania środowisk zagrożonych wykluczeniem, pomoc w przygotowaniu paczek świątecznych dla dzieci czy organizowaniu przedstawień w szpitalach i szkołach otrzymywały instytucje zajmujące się ochroną zdrowia. Organizacje pozarządowe wspierały również akcje profilaktyczne, organizowały różnego rodzaju inicjatywy, m.in. Dni Solidarności z Osobami z Doświadczeniami Choroby Psychiczej.

6.2 Udostępnianie pomieszczeń/infrastruktury na rzecz organizacji pozarządowych

Tabela 2. Udostępnianie pomieszczeń/infrastruktury organizacjom pozarządowym w rozbiciu na główne obszary działania: 1. Kultura – instytucje działające w obszarze kultury, 2. Edukacja – instytucje zajmujące się edukacją, 3. Zdrowie – instytucje zajmujące się ochroną zdrowia.

L.p.	Obszary działania	Liczba jednostek	Liczba jednostek udostępniających pomieszczenia	udział % w liczbie ogółem
1.	Kultura	19	9	12,50
2.	Edukacja	23	6	8,33
3.	Zdrowie	30	9	12,50
Ogółem		72	24	33,33

Z analizy przesłanych informacji wynika, że 24 instytucje (33,33%) współpracowało w 2013 r. z 24 organizacjami pozarządowymi udostępniając im swoje pomieszczenia.

Instytucje działające w obszarze kultury udostępniały organizacjom pozarządowym pomieszczenia m.in. na organizację spotkań literackich i czytelniczych, wystaw, spektakli teatrów amatorskich.

Instytucje zajmujące się ochroną zdrowia najczęściej udostępniały swoje pomieszczenia na organizowanie spotkań grup terapii zbiorowej, badania profilaktyczne lub udostępniły niewielkie pomieszczenia biurowo-magazynowe dla współpracujących fundacji. W kilku przypadkach udostępniono również adres instytucji do celów prowadzenia działalności statutowej przez organizacje pozarządowe.

6.3. Współpraca z wolontariuszami

Tabela 3. Korzystanie ze świadczeń wolontariuszy w rozbiciu na główne obszary działania: 1. Kultura – instytucje działające w obszarze kultury, 2. Edukacja – instytucje zajmujące się edukacją, 3. Zdrowie – instytucje zajmujące się ochroną zdrowia.

L.p.	Obszary działania	Liczba jednostek	Liczba jednostek współpracujących z wolontariuszami	Udział % w liczbie ogółem	Liczba wolontariuszy	Udział % w liczbie ogółem wolontariuszy
1.	Kultura	19	9	12,50	864	73,53
2.	Edukacja	23	8	11,11	42	3,57
3.	Zdrowie	30	18	25,00	269	22,90
4	Ogółem	72	35	48,61	1175	100,00

Z analizy przesłanych informacji wynika, że 35 instytucji (48,61%) korzystało ze świadczeń wolontariuszy. Liczbę wolontariuszy oszacowana została na 1 175 osób.

Współpracę z wolontariuszami wykazało najwięcej jednostek zajmujących się ochroną zdrowia, jednak największa liczba wolontariuszy (73,53%) współpracowała z instytucjami działającymi w obszarze kultury.

Najczęściej było to współpraca przy organizowaniu imprez środowiskowych. Duża liczba wolontariuszy współpracowała przy organizacji i realizacji dużych wydarzeń kulturalnych, takich jak: „Noc Muzeów”, Festiwal Wratislavia Cantans, Brave Festiwal – wolontariusze organizowali i oprowadzali grupy zwiedzających po dolnośląskich muzeach, pracowali w biurach festiwalowych czy opiekowali się uczestnikami festiwali.

W dwóch przypadkach (dotyczyło to obszaru edukacji), wolontariusze byli obcokrajowcami i uczestniczyli w tzw. Workcampie, remontując pomieszczenia lub wykonując prace administracyjne.

W instytucjach ochrony zdrowia wolontariusze opiekowali się pacjentami, pomagali organizować czas wolny dla pacjentów. Stosunkowo dużo wolontariuszy zajmowało się pracą związaną z terapią uzależnień.

Dobrym przykładem ukazującym współpracę z wolontariuszami są działania podejmowane przez Filharmonię Wrocławską im Lutosławskiego we Wrocławiu (286 wolontariuszy) oraz powiązaniem z Filharmonią Festiwalem Wratislavia Cantans (155 wolontariuszy). W obu instytucjach powołano pracownika pełniącego rolę koordynatora wolontariatu, a sam wolontariat podzielono na trzy główne grupy: wspierające obszar marketingu, obsługi widowni i działu produkcji. Wolontariusze w tych

instytucjach są nieodłączną częścią „procesu twórczego”, pozwalającego w efekcie dotrzeć do znacznie większej grupy odbiorców niż gdyby robiło to kilku pracowników działu marketingu.

Innym przykładem instytucji aktywnie współpracującej z wolontariuszami jest Oddział Muzeum Historycznego w Bolkowie. Współpraca prowadzona jest z kilkunastoma bractwami rycerskimi i grupami rekonstrukcyjnymi przy organizacji pokazów, żywych lekcji historii, rekonstrukcji bitew czy dawnych obyczajów.

VI. Wskaźniki realizacji Programu

L.p.	Rodzaj wskaźnika realizacji Programu	Wielkość wskaźnika
1.	Liczba skonsultowanych z podmiotami Programu projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów	5
2.	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	30
3.	Liczba ofert złożonych przez podmioty Programu do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych	1582
4.	Liczba podmiotów Programu, które zwróciły się do Województwa o wsparcie lub powierzenie realizacji zadań publicznych z pominięciem otwartych konkursów ofert	327
5.	Liczba podmiotów Programu, które otrzymały dofinansowanie z budżetu Województwa Dolnośląskiego na realizację zadań publicznych	779
6.	Wysokość środków finansowych przekazanych podmiotom Programu na realizację zadań publicznych w danym roku budżetowym	22 833 565 zł
7.	Liczba zadań publicznych, które otrzymały dofinansowanie z Budżetu Województwa Dolnośląskiego	867
8.	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć mających na celu rozwój podmiotów Programu oraz ich profesjonalizację	71
9.	Liczba inicjatyw publicznych podejmowanych przez podmioty Programu, w których uczestniczył Samorząd Województwa Dolnośląskiego	25
10.	Liczba inicjatyw realizowanych przez podmioty Programu objętych patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego	262
11.	Liczba zespołów, w których zasiadali przedstawiciele podmiotów Programu (zespoły opiniująco-doradcze, eksperckie, robocze, Podkomitety i Komitety PO, etc.)	11
12.	Liczba sporządzonych raportów, opracowań, badań, diagnoz	2
13.	Liczba zrealizowanych programów	12
14.	Liczba przyznanych stypendiów	161

VII. Podsumowanie

Wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego tworzy długofalową perspektywę, dającą podbudowę dla stabilności finansowej, merytorycznej, ciągłości działań i trwałości efektów.

Współpraca samorządu województwa dolnośląskiego z tymi podmiotami realizowana jest z poszanowaniem zasad partnerstwa, pomocniczości, suwerenności stron, efektywności, jawności i legalności.

Niniejsze sprawozdanie obrazuje realizację „Programu współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na lata 2011–2013” w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

Sprawozdanie powstało na podstawie informacji cząstkowych opracowanych i przekazanych do Wydziału Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi przez podmioty realizujące zapisy Programu – departamenty merytoryczne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego oraz jednostki organizacyjne Województwa Dolnośląskiego.

W 2013 r. Samorząd Województwa Dolnośląskiego podejmował różnorodne formy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Były to zarówno działania wspierające organizacje w realizacji zadań publicznych w oparciu o otwarte konkursy ofert czy inne formy wsparcia finansowego, jak i działania polegające na współorganizowaniu wspólnych przedsięwzięć lub wspieraniu inicjatyw organizacji.

W konsekwencji tych działań organizacje zrealizowały szereg ciekawych i atrakcyjnych zadań publicznych, których ostatecznymi beneficjentami byli mieszkańcy naszego regionu.

Dzięki zaangażowaniu partnerów Programu kontynuowany był proces budowania i prowadzenia dialogu samorządu województwa z dolnośląskimi organizacjami pozarządowymi. Wyrazem tego były m. in. działania włączające i aktywizujące obywateli, przy współpracy oraz z udziałem organizacji pozarządowych, w proces konsultacji projektów dokumentów o charakterze programowym i strategicznym, w prace w zespołach i grupach roboczych, a także opiniodawczych, czy też wzajemne informowanie się o kierunkach planowanej działalności.

W województwie dolnośląskim można zaobserwować wzrost nakładów finansowych przeznaczonych na współpracę w zakresie działalności pożytku publicznego. Oprócz środków samorządowych organizacje pozarządowe otrzymały wsparcie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z funduszy unijnych, które wdrażał Samorząd Województwa Dolnośląskiego, np. z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach którego wdrażana jest m.in. Oś IV LEADER, jak również ze środków przekazanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Członek Zarządu
Województwa Dolnośląskiego
Włodzisław Chlebacz

Z-ca Dyrektora
Departamentu Spraw Społecznych

Dominik Kłosowski

Wicemarszałek
Województwa Dolnośląskiego

Radosław Mojań

Wrocław, kwiecień 2014 r.

Województwa Dolnośląskiego

Cezary Przybylski

Dominik Stefanek

radca prawny